

చైత్ర బజారు ధరలు

1936 మే నెల 1-వ తేది గురువారము

1. ధాన్యాలు

శివసాగర్

మొక్కాది 11	45 00	12 80	13 40
మొక్కాది 42	13 80	14 00	
మొక్కాది 46	14 00	15 80	
మొక్కాది 164	8 00	8 12 0	
మొక్కాది 195	19 00	20 00	

2. ధాన్య వస్తువులు

మొక్కాది 1-1	12 12 0	14 00
మొక్కాది 1-1	16 00	17 00
మొక్కాది 1-1	14 00	16 00
మొక్కాది 1-1	17 80	18 00
మొక్కాది 195	7 40	8 00

3. వస్తువులు

మొక్కాది 1-1	110 00	118 00
మొక్కాది 1-1	14 00	19 00
మొక్కాది 1-1	88 00	41-0-0
మొక్కాది 1-1	98 00	95 00

4. వస్తువులు

మొక్కాది 1-1	94 00	96 00
మొక్కాది 1-1	50 00	55 00
మొక్కాది 1-1	98 00	105 00
మొక్కాది 1-1	28 00	35 40

మొక్కాది 1-1 40 45

మొక్కాది 1-1 28 00 49 00

మొక్కాది 1-1 26 00 26 40

మొక్కాది 1-1 28 00 38 00

మొక్కాది 1-1 30 00 31 00

మొక్కాది 1-1 24 00 30 00

మొక్కాది 1-1 24 00 30 00

మొక్కాది 1-1 24 00 30 00

మొక్కాది 1-1 24 00 30 00

మొక్కాది 1-1 24 00 30 00

మొక్కాది 1-1 24 00 30 00

మొక్కాది 1-1 24 00 30 00

మొక్కాది 1-1 24 00 30 00

మొక్కాది 1-1 24 00 30 00

మొక్కాది 1-1 24 00 30 00

మొక్కాది 1-1 24 00 30 00

మొక్కాది 1-1 24 00 30 00

మొక్కాది 1-1 24 00 30 00

మొక్కాది 1-1 24 00 30 00

మొక్కాది 1-1 24 00 30 00

మొక్కాది 1-1 24 00 30 00

మొక్కాది 1-1 24 00 30 00

మొక్కాది 1-1 24 00 30 00

మొక్కాది 1-1 24 00 30 00

మొక్కాది 1-1 24 00 30 00

మొక్కాది 1-1 24 00 30 00

మొక్కాది 1-1 24 00 30 00

మొక్కాది 1-1 24 00 30 00

మొక్కాది 1-1 24 00 30 00

మొక్కాది 1-1 24 00 30 00

మొక్కాది 1-1 24 00 30 00

మొక్కాది 1-1 24 00 30 00

మొక్కాది 1-1 24 00 30 00

మొక్కాది 1-1 24 00 30 00

మొక్కాది 1-1 24 00 30 00

మొక్కాది 1-1 24 00 30 00

మొక్కాది 1-1 24 00 30 00

మొక్కాది 1-1 24 00 30 00

Before the MONSOON arrives

వేడిమి వాన మిశ్రరముమందు దారుణము తగ్గిన వెంటనే మిశ్రరమునకు మరల శక్తివచ్చుటకును, ఇతరవ్యాధులు చేరకుండుటకు తగుమైన జాగ్రత్త గలిగియుండవలెను.

వాటర్ బెరీస్ కాంపౌండు

నందు శరీరమును వృద్ధిచేయుగల బలమైన ఓషధులు గలవు. దీని యందు మృగముల నూనెలు చేర్చబడలేదు. అంతయు యంత్ర సహాయముచేతనే తయారుగాబడుటచే, చేతులతో అంటబడలేదు. సర్వజను లుపయోగించదగినది. గత 25 సంవత్సరముల నుండి వైద్యులందరి యామోదమును బడసియున్నది.

బజారులందును, మందులమ్మ పావులలోను దొరుకును.

WATERBURY CHEMICAL COMPANY

Pharmaceutical Chemists

113-127 West 18th St., New York, U. S. A.

ప్రత్యేకముగ హెచ్చు శీతోష్ణనీతులుగల ప్రాంతములకే తయారైనట్లుచే, యెట్లుపయోగించినను సగుణముల నిచ్చును.

WATERBURY'S COMPOUND

లవణసత్వగ్రహము

నరసరావుపేట యువకుల ఉత్సాహము

నరసరావుపేట, ఏప్రిలు 29:—గుంటూరు జిల్లాలో

మొట్టతొలకాగా నుండి యెట్టి యుద్ధమును చొరరాదను కొను నరసరావుపేట యందు గూడ నడింపల్లి చక్రిజామాన్ గారును, నిత్యానందంగారును భవశాసనమును ధిక్కరించి ఉప్పును తయారు చేయుమని మళ్ళీ డెప్టీ మేజిస్ట్రేటు గారికి నోటీసు నిచ్చి క్రొందటి కళివారం సాయంత్రము 5 గంటలకు ప్రారంభించి ముగిసిపలు కార్యాలయమున కెదురుగా మన్న పతనాలయము వద్ద సాయుధ కట్టలు పెట్టి పోలనుండి గొని తెచ్చిన సముద్రపునీటిని గాచి ఉప్పు తయారుజేసిరి. ఇటుల జేయుదురని ఉజ్జో టమటమగూడ జేయబడెను. 3, 4 గంటలకే జుకలు గుంపుగుంపులుగ జేరిపోయిరి. అందరతోబాటు పోలీసువారును తాలూకా అధికారులును విచ్చేసిరి. ఉప్పు చక్కగ తయారయ్యెను. ఇందు యాకోజున నిత్యానందంగారు రావీలులేక పోవుటవలన పాటిబండ్ల సుబ్బారావుగారు, జొన్నలగడ్డ సత్యనారాయణగారును ఆ ఉప్పును పొట్లం కాని చొప్పున పిల్లలెందరో కొనుక్కొనిరి. కొనుక్కొటకు ముందు శిక్షబొందు విషయమున చేసిన వారును కొనుక్కొను వారును సమానలే యను విషయము తేటతెల్లము జేయబడెను. నిత్యానందంగారు మరి యితరులును నేడు మరల లవణసత్వ గ్రహము జేయునట్లుల డెలియచున్నది.

ఖద్దరు మాట యిచట అనరాదు. చాల కొద్దిమంది మాత్రము ఖద్దరు ధరించుచున్నారు. ఖద్దరు ఖరీదెక్కువనియు ఒళ్లు కొనుకొని పోవుననియు, కొందామన్నను దొరకదనియు, అనువాదమన్నారు. ఎవరినైనను ఖద్దరు ధరించువిషయమున నమ్మించుచున్నగాని యిచట న్యాయవాదులమాత్రము నమ్మించుటకు శక్యముగాదు. ఇది వరలో డాక్టరు పట్టాభిగారు బందరు ఉపన్యాసమునందు చెప్పినట్లుల 'లాయర్లు విద్యాధికులు, ప్రతిదానికీని యెదో ఒకపెళ్లను ప్రయోగింతురు. ఏదో ఒక ఆత్మపణదెత్తురు' అను

వచనములు యిచట వర్తిల్లును. న్యాయవాదులలో ను మారు 20 మందికిగాను ముగ్గురో నల్లరో మాత్రము ఖద్దరు ధరించు నట్లుల గాన్పించుచున్నది. ఇకర న్యాయవాది సంఘములు ఖద్దరు ధరించుటనుగూర్చియే గాక దేశపురోభివృద్ధికి నైతిక ముగ్గున తమ అనుమాలమును జూపుచు తీర్మానముల గావించుచున్నారు. ఇచట నట్టి తీర్మానమేమియు గావించునట్లుల వైటికిరాలేదు.

(ప్రత్యేక ప్రతినిధి)

శనివారపేట

శనివారపేట గ్రామములో యీనెల 27 తేదీన ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షులగు శ్రీయుత దేశ్భారత నాగేశ్వరరావు పంతులుగారిని అరెస్టుచేసినందులకు జాతీయ పతాకమును మంగళవాయిద్యములతో ఊరేగించి బహిరంగసభ గావించినాము. సదరు సభలో ఆంధ్రనాయకుల అరెస్టును గురించి ఆమోదమున్ను చెన్నరాష్ట్రమున పోలీసుల అక్రమవర్తనలను గురించి తీవ్రఖండనయున్నా కంది నాగభూషణం గారిచే ప్రతిపాదించబడి నారితెట్టి రత్నయ్య నాయకుగారిచే ఆమోదించబడెను ఈనెలాఖరుకు మాగ్రామమునుండి కొందరు వాలంటీర్లు సత్యాగ్రహయాత్రకు వెళ్లుటకు సిద్ధపరచు కొన్నాడు.

గ్రామవాసి.

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామకృష్ణలవారి

క్షీరవర్ధని

తల్లులకు చనుబాలను వృద్ధిచేయును. అన్ని పావులలో దొరుకును. మెలుబడి 1-8 రు 1-8.

ఆయుర్వేద నిలయయ (రిజిస్టర్డ్) బెజవాడ.

బెజవాడ

(స్వకీయవిలేఖరి)

చేరైనుపదవి ఖాళీగా నుండవలయునను తీర్మానము

బెజవాడ, 29-4-30:—గాంధీపార్కునందు నిత్యము సభలు జరుగుచున్నవి. వేనకువేలు జనము స్త్రీలు పురుషులు సభలకు విచ్చేసి గంటలకొలది కూర్చుని ఉపన్యాసములను వినుచున్నారు. చాల యుత్సాహముతో నున్నారు. ఖద్దరును ధరించువారిసంఖ్య నానాటికి వృద్ధియగుచున్నది. కావలసిన ఖద్దరు కొరకని కారణమున ఇంకను కొందరు ఖద్దరును ధరించుటకు అవకాశము కలుగుటలేదు.

నిన్నటిసభకు అద్దేపల్లి వెంకటగర్నాధ రామకేశవయ్య గారధ్యక్షతవహించిరి. బౌద్ధవాదజ్ఞానబ్రహ్మ దుగ్గిరాల బల రామకృష్ణయ్య చౌదరిగారు సత్యాగ్రహోద్యమ పవిత్రతను గూర్చియు, ఎల్లరు యీ శాంతిసమరమున పాల్గొను నావశ్యకతనుగూర్చియు విపులముగ ముచ్చటించిరి. పిమ్మట శ్రీమతి కాకరపర్తి జ్ఞానప్రసాదాంబగారు ఖద్దరుయొక్క మహాత్మ్యమునుగూర్చి విపులముగ నుపన్యసించిరి. నేటిసభకు డాక్టరు శివలెంక మల్లిఖార్జునరావుగారధ్యక్షత వహించిరి. నందూరు వెంకటరంగచార్యులుగారు, మతం బాలకుబ్రహ్మణ్యం గుప్త గారు ముచ్చటించుచు బెజవాడ చేరుమకాగిరిసానము కాశీ శ్యేరరావు పంతులుగారు వచ్చుదనుక ఖాళీగ నుండవలెను.

పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా నాయకులగు సాగి సుబ్బరాజు వారిజిల్లాయందు ఎటుల జరుగుదముగ యుద్యమము సాగుచున్నదియు వివరించి ప్రతివోటును దీక్షతో యాసంగంధము సాగించబడవలయుననిరి. మరియు పోలీసువారి దుండగములను నిరసించుచు ముచ్చటించిరి. విదేశీపత్తముల బహిష్కారమును గూర్చి భీమవరమున జరుగుచున్న ప్రయత్నములను వివరించుచు ఆతాళాకాలో నెవటను విదేశీబట్టలను ధరించువా రుండరనిరి. పిమ్మట సభవారు బెజవాడ మునిసిపల్ చేరుమేక పీఠము ఖాళీగ నుండవలయునని తీర్మానించిరి.

తీర్మానమిటుల నున్నది:—

“మన బెజవాడ పురపాలక సంఘాధ్యక్షులున్ను మన నాయకులున్ను, త్యాగమూర్తియై ప్రజల దాస్యవిముక్తికొరకు ప్రభుత్వమువారిచే నిర్బంధించబడి ఒకసంవత్సరము కారాగృహమునకు వెడలిన శ్రీయుత అయ్యదేవర కాశీశ్యేరరావు పంతులవారి గౌరవార్థము బెజవాడ పురపాలక అధ్యక్షుడవది యొక్క ఖాళీసానమునకు మరియొకరిని ఎన్నుకొనకుండా శ్రీ పంతులవారు కారాగృహమునుండి విముక్తులగువరకు ఆ అధ్యక్ష సానమును ఖాళీగా నుంచి తమ ఆత్మగౌరవమున్ను, యీ బెజవాడ పౌరుల గౌరవమున్ను నిలబెట్టుటకుగాను యీ పౌర మహాసభవారు బెజవాడ పురపాలక ఉపాధ్యక్షులనున్ను పుర పాలక సభ్యులనున్ను కోరుచున్నారు.

తీర్మానము ఏకగ్రీవముగ ఆమోదించబడినది.

మచిలీపట్టణము

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఏప్రిలు 27:—ప్రతిదినము తిలక్చౌకులో సభ జరుగుచున్నటుల నిన్నటిదినమున కూడా సభజరిగినది. ఆ సభకు శ్రీయుత దేశభక్త కొండా వెంకటప్పయ్య గారు అధ్యక్షత వహించిరి. ఇటీవల చెన్నపట్టణములో శాంతిసైనికులు యీనాశాంతిని పోపుచున్నప్పుడు పోలీసువారు చేసిన దుండగములు దుష్ప్రయత్నములు మొదలగునవి అనగా కర్రలతో కొట్టడము గుర్రములతో త్రొక్కింపడము వాటినిగూర్చి కోకా అహోబలరావునాయుడు గారు యీ ఉద్యమములోకి దుమికి నందులకు చాలా ప్రశంసించుచు చిరకాలములోనే వీరికి శ్రీ కృష్ణజన్మస్థానము అలంకరించెడు యోగ్యత కలుగుగాక అని వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు ఆశీర్వాదము చేసిరి.

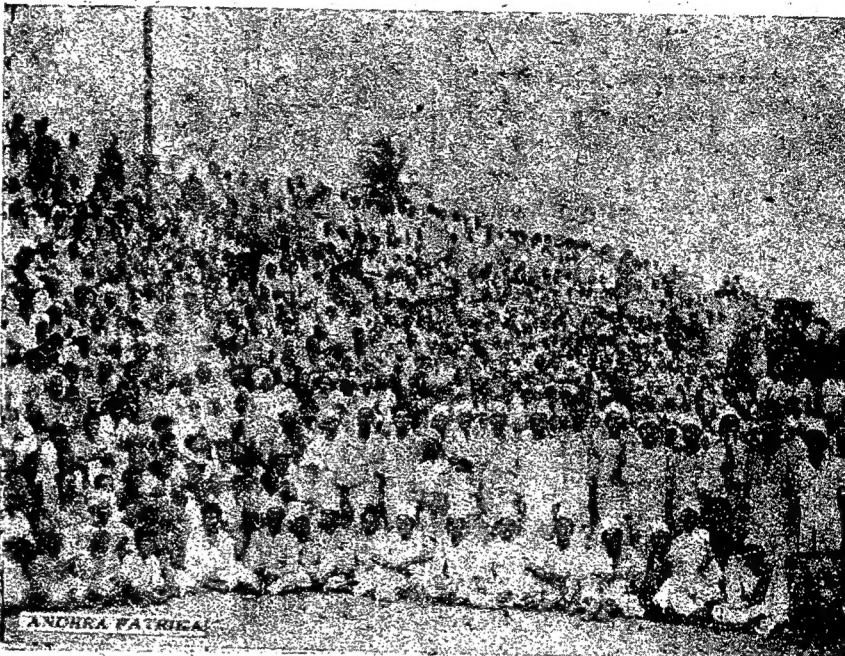
కొరపాటి అంకమ్మగారు అనే స్త్రీరత్నము తాను తెచ్చిన ఉప్పు పాట్లములను నేలంవేయగా యొకటి కోకా అహోబలరావునాయుడు గారు 161 లకు రెండవ ఛానిని నిభానిపూడి ప్రకాశరావు గారు రు 25 రూపాయలకు కొని యుండిరి. ధాన్యము వర్తకులగుమాస్తా సంఘమువారు 116 రూపాయలు విస్తూరిశెట్టి రాజారావుగారు వగైరా 141-11.6 రూపాయలు, ఎర్రమల్లి నారాయణరావు గారు యొక బంగారు ఉంగరము నిచ్చిరి.

బందరు రాబ్రహ్మకాపేట చౌకులోయున్న కొనేటి మధ్య రాతి ప్రభమువైన జాతీయపతాకము నిన్నటి దినమాన తోటనరసయ్యగారి వలన ప్రతిష్ఠింపబడెను. దానిని ముగ్గురు పోలీసు బంట్రాకులు ఊడపిడిచేసిరి. నేటి దినమున పరమ హంస పరివ్రాజకాచార్యులగు శ్రీ శ్రీ కొండెపర్తి వీరభద్రాచారిగారు పదిమంది శాంతిసైనికులతో ఆ ప్రదేశమునకు వెళ్లి 6000 వేలమంది ప్రేక్షకులకు యెదుట తిరిగి జాతీయపతాకమును ఆ ప్రదేశమునే నెలకొల్పి జాతీయపతాకముయొక్క

రాజమండ్రి స్త్రీలసత్యాగ్రహము

శ్రీచాలకోపేటి సూర్యప్రకాశరావుగారి భార్య మధ్య కూర్చునియున్నది. స్మృతిగారి తల్లి వెనుక నిలిచియున్నది.

రాజమండ్రి శ్రద్ధానందఘాటునందు సభలో స్వరాజ్యలవణము విక్రయించుట. (ఫోటోలు—వి.)

వాడేపు భద్రరాజుగారు
బి. ఎ. (ఆనర్సు)

బుదరలో జాతీయ పతాకన స్థానము

(1)

(2)

(1) ఈవిక్రయము వి. సి. ఎస్. పోలీస్ కంట్రీని దుష్ప్రయత్న ఆంధ్రులు వీరొక్కరే. వా. కొమర్రాజు విమలమ్మగారు. మద్రాసు వకీలు సోదరులు. వీరు బి. ఎ. ఆనర్సు పరీక్షలో చెన్నరాష్ట్రమున ప్రథమ బి
(2) తిలక్చౌకునందు తత్త్వానందస్వామిలవారు స్థాపించుట. ఇదివరకు యిచట స్థాపించిన ధ్వజము ఎవరో తిరిగి స్థాపించినపుడు వేనకవేలు జనము వచ్చి దర్శించిరి. (బాల)

చిన్నమునుగూర్చియు దాని గౌరవమునుగూర్చియు ఉపన్యసించిరి. స్వామిలవారు శాంతి సైనికులు పతాకమును కాపాడుటకై అక్కడనే వేచియుండిరి. పతాకమును నెలకొల్పిన తరువాత పతాకమునకు కర్పూరవర్షిణి యిచ్చి మంగళములు బాడిరి. ప్రేక్షకులతో నిండ్రిపొయిన ప్రదేశములో బండ్ల రాకపోకలు యిబ్బందులు లేకుండగనే శాంతి సైనికులు సర్వవిధములతోడ్పడిరి. అట్టి సమయములో గాని తరువాతగాని పోలీసులు అక్కడ యెవరు ఎవరికంటికి కనబడలేదు.

కడపలో నానాసాసముఖ 7 సంబంధి గృహమును సత్యాగ్రహ శిబిరముగా మే మార్చుచున్నాను. శ్రీయుత ఆర్యాదు పరకమే ప్రారంభోత్సవము జరుప ప్రార్థించియున్నాము. బిల్లలయందు వాగ్దానముజేసిన వాలంటీర్లు మే నా కడప పట్టణము చేరవలయునని ప్రార్థించుచు రా. నీమ జిల్లాలయందు సత్యాగ్రహ మొనరింపదగ వారి కెల్లరి నావహించుచున్నాను. కే. (గౌ.)

ప్రపంచాధినాథుని

(ఆంధ్రపత్రికకు ప్రత్యేకం)

జ్వరం

మల్లయ్య—నేను ఏదయిన వూరికి బయలుదేరడానికి పూర్వపురోజున నాకు జ్వరం తగులుకుంటుంది. మల్లయ్య—అట్లా అయితే, యింకొకరోజు ముందుగనే బయలుదేర గూడదా?

రేగుపండ్లు

తోటవాడు—రేగుపండ్లు మన ఏం చేస్తున్నావు? బాలుడు—రేగుపండ్లు కింకరపడితే, వాటిని చెట్టుమీదికి వేసుకోవడం, అతికిస్తున్నాను.

నూది

ఒకడు—అతను ఎంతో మంచివాడు, ఒక్కనూది దొరికినా తీసుకోడు. ఇంకోడు—గొడుగు దొరికితే తీసుకొంటాడేమో వదిలి పెట్టి చూడు.

కొట్టడం

ఎల్లయ్య—నన్ను కొట్టోపెట్టి తాళంవెయ్యండి, నా పెళ్లాన్ని కట్టిసుకు కొట్టాను. పోలీసుసార్లెంటు—కొట్టితే, వచ్చిపోయిందా? ఎల్లయ్య—చావలేదు. నన్ను కొట్టడానికి పరిగెత్తుకుని వస్తున్నది.

బంగనపల్లి

ఒకడు—బంగనపల్లిని చూశావా? ఇంకోడు—చూశాను. ఆ పండు ఎంత కిస్తున్నారు? సహాయం

బాలుడు—నాన్నా, మన మీ ప్రపంచములో ఇతరులకు సహాయం జేయడానికి వున్నా మని టీచరు చెప్పాడు. తండ్రి—ఆ సంగతి నిజమే. బాలుడు—అయితే, ఇతరులెందుకున్నారు?

ఆఫీసు

ఒకడు—ఈ ఆఫీసు పనులకు బాధ్యత గలవారెవరు? గుఱుస్తా—నాకు బాగా తెలియదండి. ఏనయినా అోపం వస్తే మాత్రం నన్నే అందరు తిట్టుతారు.

బాకీ

ఎల్లయ్య—సంవత్సరంకిందట తీసుకొన్న బాకీని వెంటనే ఇయ్యమని, నిన్ను ఆఖరిసారి అడుగుతున్నాను. ఇక మీద అడగను.

మల్లయ్య—ఇక మీద అడగనన్నందుకు, నాకు చాలా సంతోషం.

అప్పు

ఎల్లయ్య—మల్లయ్య, ఒక్కరూపాయి బదులు ఇయ్యమంటే ఇవ్వనన్నాడు. ఇంట్లోకంటే నీచులు ఉంటారా? మల్లయ్య—నేను ఉన్నాను.

మర్నాడ

యజమాని—మీకు కొంచెము ఆన్నం వడ్డించమన్నారా? అతిథి—అక్కరలేదు. యజమాని—కొంచెముపరవాన్నం తెప్పించమన్నారా? అతిథి—అక్కరలేదు.

యజమాని—అయితే మీకేమి కావాలె? అతిథి—చాలాఅన్నం, చాలాపరవాన్నం కావాలె.

గొప్ప

చెడ్డమనిషి—ఇన్నికథలు చెప్పావు. నీగొప్ప చెప్పుకున్నావు. అన్నిట్లాను నువ్వే గతిచివట్టు చెప్పావు. నీకు చేతకాని పనివుంటే చెప్పు. దానిని నేనుచేస్తాను.

గర్వపోతు—నా బాకీలు చెల్లించలేనండి. మీ రాపని చెయ్యండి.

సంబంధం

ఒకడు—నీకు ఎల్లయ్యకూ సంబంధ మేమిటి? ఇంకోడు—నా కిస్తానన్న పిల్లను, ఎల్లయ్య కిచ్చారు. రూపాయి

చెన్నపట్నం అంతా చూపించడానికి ఎల్లయ్యతో ఒకడు వచ్చుకొన్నాను. పట్టణం చూపించి స గతు లన్నీ చెప్పి తరువాత, తనకు డబ్బు ఇయ్యమని అడిగెను.

ఎల్లయ్య—నువ్వుచెప్పిన సంగతులన్నీ నిజమేగదా? ఈరూపాయి తీసుకో.

ఒకడు—నిజమయినా కాకపోయినా, రూపాయి ఖరీదు కన్నా ఎక్కువసంగతులే చెప్పాను.

గొడుగు

ఇల్లు కాలకుంటున్నది. నిప్పు ఆర్పుతుంది. యజమాని—అయ్యో, దానిని రక్షించండి. వెంటనే రక్షించండి. ఒకమాసమయినా నిండలేదు.

నిప్పు ఆర్చేవాడు—అయ్యో, లోపల చూశాను. పిల్ల లేదండి.

యజమాని—పిల్లేమిటయ్యో? నిప్పు ఆర్చేవాడు—దేనిని రక్షించమన్నది? యజమాని—నా గొడుగును కొని మాసమయినా కాలేదు.

పని

ఒకడు—నీపని ఎట్లా వున్నది? ఇంకోడు—చాలా బాగున్నది. నాకింద అయిదుగురు పనిచేస్తున్నారు.

ఒకడు—అ డబ్బా? ఇంకోడు—నేను మేడమీద పనిచేస్తుంటాను.

ప్రకటన

ఒక ప్రకటనలో యిట్లా వుండెను. “మాదగ్గర అయిదురూపాయల వస్తువులు కొనుక్కోనే వాళ్ళకు కోటు తగిలించేది ఒకటి, సిగరెట్టు కాలేదే ఇంకోటి బహుమానంగా ఇస్తాం.”

ఎల్లయ్య అయిదురూపాయల వస్తువులకు ఆర్డరుపంపెను. వాటితోపాటు ఒకమేకు, ఒకనిగ్గుపుల్ల పెట్టి పంపిరి.

నాటకం

టీచరు—పాపం చెయ్యనివాళ్ళు ఎక్కడికి పోతారో మీకు తెలుసా?

బాలుడు—తెలియదండి. టీచరు—నేను చెప్పుతాను కనుక్కండి. అక్కడ ఎప్పుడు సంగీతంపాడుతుంటారు. నాట్యంచేస్తుంటారు. చిత్ర మయిన దీపాలు వెలుగుతుంటవి. కువాసనలు వస్తుంటాయి. అవి ఏమిటో చెప్పండి.

బాలుడు—నాటకం కంటెనీ.

అరెస్టు

మేజిస్ట్రేటు—మల్లీశన్నావా? నానాదికి ఇకమీదట రా వద్దని నేను చెప్పలేదా? ఖయీ—మీరు చెప్పారనిచెప్పినా వినకుండా, పోలీసు వాళ్ళు నన్ను అరెస్టుచేసి తీసుకువచ్చారండి.

నాటకం

ఎల్లయ్య—నేను రచించిన నాటకం ఎట్లా వున్నది? కుళింగా ముగిసిందాలేదా?

మల్లయ్య—నాటకం ఆడటం ముగిసింది తరువాత, చూడవచ్చినవాళ్ళు కుళిపడ్డారు.

వెంట్రుకలు

ఒకడు—ఎల్లయ్యకు పొడుగాటి వెంట్రుక లున్నాయి. ఇంకోడు—తండ్రిద్వారా, వచ్చినయా?

ఒకడు—తండ్రికి బట్టతల్లే. ఇంకోడు—బట్టతల్ల అయినా, సోరాలను తయారుచేసి అమ్ముతాడు.

బదులు

ఒకడు—ఒకరూపాయి బదులు ఇస్తావా? ఇంకోడు—ఇస్తాగాని, అందువల్ల మనన్నేహానికి భంగ మయ్యేట్లుయితే ఇయ్యను.

ఒకడు—మన ఇద్దరికీ నేహం లేదుగా? నెయ్యి

న్యాయాధిపతి—నువ్వు డబ్బు ఇయ్యలేకపోతే, కమ్మని నెయ్యి పొయ్యమని ఎందుకు అడిగావు?

ముద్దయ్య—డబ్బు ఎట్లాగూ ఇయ్యలేను గనుక, మంచి నెయ్యి ఎందుకు తీసుకోరాదని అడిగాను.

గడ్డం

ఒకడు—కొన్ని సంవత్సరాలకిందట, నీవల్లే నాకూ గడ్డం వుండేది. అది బాగుండలేదని కనుక్కుని, దాన్ని తీసి వేశాను.

సు రా జ్ మ ల్

వారి స్వచ్ఛమైన

వెండి సామగ్రి.

313, ఎన్.పి.సేడ్, రాజ్ ఛార్జ్ గేట్, మద్రాసు. తిరుచినాపల్లి

ఇంకోడు—కొన్ని సంవత్సరాలకిందట, నీవల్లే నాకు ముఖం ఉండేది. అది బాగుండలేదని కనుక్కుని, దాన్ని తీసి వేస్తామంటే పిలులేకపోయింది. అందుచేత గడ్డం పెంచాను.

తలచుకోడం

వృద్ధుడు—నేను ఏం తలచుంటున్నానో చెప్పు. మంత్రవేత్త—నేను ఒకసారి మిమ్మను పదిరూపాయలు బదులు ఇయ్యమంటే, ఇయ్యలేదే అని అడుగుంటున్నారు.

వృద్ధుడు—నే నాసంగతి అనుకోలేదు. మంత్రవేత్త—అయితే, ఇప్పుడయినా బదులు ఇస్తారా?

ఆకలి

యజమాని—మీరు బాగా భోజనం చెయ్యడంలేదే మీకు ఆకలి కాలేదా?

అతిథి—మీరు పక్కనవూర్చుంటే, ఆకలి పోతుందండి. సంగీతము

బాలుడు—అక్కయ్యకు సంగీతంపెట్టే కొనిపెట్టావు గదా? నాకు బైసికిలు కొనిపెట్టు.

తండ్రి—బైసికిలు ఎందుకు? బాలుడు—అక్కయ్య సంగీతంపాడడం మొదలుపెట్టగానే, నేను బైసికిలు ఎక్కి ఎక్కడికయినా వెళ్లిపోతాను.

బైసికిలు

తండ్రి—పరీక్ష పాసయితే, నీకు బైసికిలు కొనిపెట్టుతానంటిని. అయినా తప్పావు. చదవకుండా ఏం చేసావు?

కొడుకు—బైసికిలుతోక్కడం ఎట్లాగో నేర్చుకొన్నాను. రుజువు

ఎల్లయ్య—నిన్ను గురించి అనేకసంగతులు విన్నాను. పుల్లయ్య—అయినా, నువ్వు ఒకటి రుజువు చెయ్యలేవు.

పిచ్చి

ఒకడు—ఈ ఇల్లు చూశారా? మావుల్లో వున్న వాటి అన్నిటికన్న పెద్ద ఇల్లు. ఇంకోడు—మావుల్లో ఇంకతన్నా పెద్దయిల్లు చాల వున్నాయి. ఇదేం గొప్ప కాదు.

ఒకడు—అట్లాగా, నేను చూపించింది పిచ్చివాంట్ల ఆస్పత్రి. మీవుల్లో పిచ్చివాళ్ళు ఇక్కడికన్నా చాలమంది వున్నారు కాబోలు.

వయస్సు

ఎల్లయ్య—మీ ఆయనకు నలభై ఏళ్ళు. మా ఆయనకు ప ఏళ్ళ భేదం వుంది.

పుల్లయ్య—అట్లాగా? అయినా నువ్వు మాదా ఆయనంత చిన్నదానవుగానే కనిపిస్తావే.

వజ్రం

ఎల్లయ్య—నాభార్య చాలా కఠినమయిన మహా కలది.

పుల్లయ్య—ఆవిడను సంతోష పెట్టడం ఎట్లా? ఎల్లయ్య—వజ్రం ఇస్తే, దానిమనస్సు కోసుకు పోతుంది.

సముద్రం

ఒకడు—నువ్వు సముద్రప్రయాణం చేసావా? ఇంకోడు—చేసానుగాని, నాకు వినుగు పుట్టింది.

ఒకడు—ఎందుచేత? ఇంకోడు—ఒక అల చూస్తే, అన్ని అలల్లా వున్నాయి. భేద మేమీ లేదు.

కుక్క

ఎల్లయ్య—మీకుక్క మొరగడంచేత, మా ఆస్తి సంగీతం పాడుకోడానికి పిలులేకపోయింది.

పుల్లయ్య—మీ అమ్మాయే ముందుగా మొరిగింది. పటాలు

ప్రశ్న—చిత్రకారులు తమ పటాలకింద సంగీతం చేస్తారు ఎందుకు?

జవాబు—పటానికి మొదలేదో, చివరేదో, చూసేవాళ్ళు తెలుసుకోడానికి.

సత్యాగ్రహము

మహాత్ముడు చికిల్ వేల్లుట

బహిరంగసభలో నుపన్యసించుట

బిల్లి మోరా, ఏప్రిల్ 29:—నేడు సాయంత్రం మహాత్ముడు బిల్లి మోరానుండి మోటారులో చికిల్ వేల్లును. అతడు బహిరంగసభలో ఉపన్యసించెను. “ఈ తాలూకాలోనున్న 48 గ్రామాధికారులలోను 28 మంది రాజీనామా నిచ్చిరి. 800 చెట్లను నగకుటకు యజమానులు పంపించిరి. చాలమంది తికిల్ లను రాట్టములను కొరుచున్నారు. ఇవట కాంతిపైనిక శివరమును యేర్పాటు చేసినప్పుడు నాలు వడుకుటకు సంబంధించిన పనుల నన్నిటిని ప్రజలకు నేర్పుటకు యేర్పాటు చేయబడెను. ఈ గ్రామము యిదివరకు చాల వెనుకబడి యుండెను గాని యిటీవలనే అధికమగు ప్రబోధము కలిగినది” అని వారు మహాత్ముని కరిగించిరి. ఈయేర్పాటులను మీరు వెంటనే చేయవలెను గాని ఆలస్యము చేయకూడదు. ఈస్టిలో ఒక్కొక్కమైన ఆలస్యము జరుగకూడదు. మీకుకలిగిన ప్రబోధము స్థిరముగా నుండవలెను, గాని సోదాబుడ్డి పొంగువలె తుణుములోనే చల్లారిపోకూడదు” అని మహాత్ముడు నుడిచెను. అసభలో ఉప్పు పొట్లములు గూడ అమ్మబడెను. (ఆ. ప్రె.)

బిల్లి మోరాలో మహాత్ముని ఉపన్యాసము

కరాడీనుండి బిల్లిమోరా వచ్చుట

బిల్లి మోరా, ఏప్రిల్ 29:—నేడు ఉదయమున కరాడీనుండి బయలుదేరి మహాత్ముని చికిల్ వచ్చెను. ఈ గ్రామము బోధా సంస్థానములో చేరినదిగాని బ్రిటిషు సరిహద్దులోని ధను మచికాడీ ఉప్పుకాలువవద్దనే యీసభ జరిగినది. ప్రస్తుతము మనదేశమునందలి సంస్థానములలో ఉపన్యసించుటకు ఉప్పు చేయుటకును నేను పూనుకొనలేదు. మొదట బ్రిటిషువారిలో మనకున్న విషయములను పరిష్కరించుకొన వలెను. పిమ్మట సంస్థానముల విషయమును గూర్చి ప్రయత్నింపవచ్చును. సంస్థానములలో నివసించుచున్న వారుగూడ సంస్థానములలో కాసనోల్లంఘనము నిపుడు జరుపకూడదు గాని విదేశవస్త్రములను మద్యములను బహిష్కరించుటలోను అందులకు పికెటింగు చేయుటలోను వారు తోడ్పడవచ్చును. మద్యవ్యాపారములను సేవే మన దేశమునందలి కార్మిక వర్గమువారు పూర్తిగా చెడిపోయిరి గాన కార్మికవర్గములను కాపాడుట బ్రిటిషుయండియా వారికిని సంస్థానములవారికిని గూడ ప్రధానకర్తవ్యమే యగుచున్నది. మద్యపానము నిర్మూలము కావలెననిన, త్రాగుబోతుల మనోవృత్తులు పూర్తిగా మారవలెను. అట్టి మార్పును కలిగింప జేయుటకు తన సామర్థ్యము స్త్రీలకుమత్రమే కలదు. మద్య విక్రయశాలలవద్ద పికెటింగుచేయుటలో పాల్గొనివారిచే పెట్టబడిన కల్లు సారాగుణములవద్ద మాత్రమే నేను పికెటింగు చేసెదనని కొందరు తలచుచున్నారు. అది పొరపాటు. అన్ని సార్లు దుకాణములవద్దనుగూడ నేను పికెటింగు చేసెదను. నా కందరును సమానలే. హిందువులు, మహమ్మదీయులు, సిక్కులు మున్నగు భారతీయులందరును నాకు సోదరతులులే గాన మన దేశములలో అన్ని మతములవారి దుకాణముల వద్దనుగూడ నేను పికెటింగు చేసెదను. ఆంగ్లేయులసారాదుకాని ములవద్దనుగూడ నేను పికెటింగు చేయగోరెదనుగాని ప్రస్తుతము వారు మనకు యజమానులుగా నుండగోరుచున్నారగాని సోదరులుగా నుండగోరుట లేదు గాన వారి సారాదుకాణములవద్ద గూడ నిపుడే పికెటింగును ప్రారంభించుటకు నే నిపుడు జంకు న్నాను.

మనము మద్యపానమును పూర్తిగా నిర్మూలించని యెడల ఆహింసాత్మక కాంతిసమరమువలన మనము స్వరాజ్యమును పడెదము. మన స్వరాజ్యప్రభుత్వమునకు ఒక త్రాగుబోతు అధ్యక్షుడుగా నుండకూడదు. అంతవరకే? త్రాగుబోతులు ఓటరులుగాగూడ నుండకూడదు. కలిక్రిష్ణతమమునపానీ యము యెడల కనబడిననుగూడ వెంటనే దానిని భగ్నమొనరింపవలెను. మీ వివాదములను పంచాయతీల మూలముననే పరిష్కరించుకొనవలెను” అని మహాత్ముడు నెను. ఆ సభలో నొకరు ఒక వెండి తికిల్ని మహాత్మునకు సమర్పించిరి. దానిపైని

స్వరాజ్యమే నూలుదారము అని చెక్కబడెను. దానిని నేలము వేసిరి.

శ్రీయుత బి. ఎఫ్. బారుచాగారు వచ్చుట
శ్రీయుత బి. ఎఫ్. బారుచాగారు నేడిచట మహాత్ముని సందర్శించుటకు వచ్చిరి. (శ్రీ ప్రె.)

స్త్రీల సభలో మహాత్ముని ఉపన్యాసము

వందలకొలది స్త్రీలువచ్చుట

బిల్లి మోరా, ఏప్రిల్ 29:—మహాత్ముడు పురుషుల సభలో ఉపన్యసించిన పిమ్మట స్త్రీల సభలో ఉపన్యసించెను. ఆ సభకు వెక్కువందలమంది స్త్రీలువచ్చిరి. “మీరు నూలువడుకుడు. పికెటింగు చేయుడు. ప్రతి స్త్రీయును తన బిడ్డలకొరకు వంట చేసి వారికి భోజనము నెట్లులపెట్టునో అటులనే వారికందరికిని కావలసినబట్టలకు సరిపడెడు నూలునుగూడ ఆమెయేవడుకుచుండవలెను. పురుషులను స్త్రీలును సమానముగా పనిచేసిననే గాని స్వరాజ్యమురాదు” అని మహాత్ముడు నెను. (ఆ. ప్రె.)

గుజరాతు స్త్రీలు రాజప్రతినిధికి లేఖను పంపుట

28 వ తేదీ రాత్రి పంపబడెను.

బిల్లి మోరా, ఏప్రిల్ 29:—ఈ లేఖపైని ఘూర్జర దేశము నందలి స్త్రీలలో ప్రముఖులగువారు చాలమంది సంతకములను చేసిరి. ఈ లేఖ నిన్ను రాత్రి రాజప్రతినిధికి పంపబడెను. (ఆ. ప్రె.)

స్త్రీలు జంతుహింసనుగూడ నిరోధించు చుండుట

శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారు 4 మేకలను 3 కోళ్లను కాపాడుట

జలల్పూరు, ఏప్రిల్ 30:—జలల్పూరులో స్త్రీల శివరము వద్ద నున్న గ్రామదేవత గుడివద్ద బలియిచ్చుటకు దుబ్బాబాతి వారు కొందరు 4 మేకలను 3 కోడిపెట్టలను తీసుకొనివచ్చిరి. వానిని చంపకూడదు, అది జీవహింస యగును, దానివలన పాపము వచ్చునని శ్రీమతి కస్తూరి బాయిగారు వారికి బోధించిరి. అంతలో గజాచారియగు నొక స్త్రీగూడ వచ్చి తనకు గ్రామదేవత ఆవేశించినదని యిటుల చెప్పినది.

మీరు జంతువులను పశువులను చంపకూడదు. కల్లు సారా మున్నగువానిని త్రాగకూడదు. ఒక నర్తనములో గానే మహాత్మునకు విజయము కలుగును. స్వరాజ్యము వచ్చును. అని ఆమె చెప్పెను. అంతట వారు వానిని చంపుట మానివేసి వెళ్లిపోయిరి. యారీతిగా శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారు 7 ప్రాణులను కాపాడిరి.

శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారు 29 ని సినోదరావల్లి ఆచట 12 మంది స్త్రీలను వలంటీరులుగా చేర్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

బొంబాయి

శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు మున్నగువారి బహిష్కరణ ప్రచారము

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 29:—శ్రీమతి సరోజినీదేవి, శ్రీమతి కమలాదేవి, కెప్టను సతి (దాదాభాయిగారి కుమార్తె) సిద్దికుసలి, అబీదాల్ సలిగాద్లు మున్నగువారు వాగువదాలో జరిగిన ఘోషాస్త్రీల సభలో నుపన్యసించుచు విదేశవస్త్రములను బహిష్కరింపవలెననియు ఉద్యమమునకు తోడ్పడవలెననియు గోరిరి. (శ్రీ ప్రె.)

సింధు

కరాచీలో స్త్రీలసభ

కరాచీ, ఏప్రిల్ 29:—కరాచీ శిలికుదినా హాల్లో నేడు మధ్యాహ్నము స్త్రీల సభ జరిగినది. స్వరాజ్య ఆశ్రమము నందలి శ్రీమతి పార్వతీదేవిగారును శ్రీమతి గిద్వానీ సతి గారును శ్రీమతి లీలావతిగారును ఉపన్యసించిరి. పురుషులు ఆత్మధికమగు త్యాగము నొనరించుచున్నారగాన స్త్రీలుగూడ తమ కర్తవ్యమును నెరవేర్చవలెనని వారు బోధించిరి. (శ్రీ ప్రె.)

దార్శన ఉప్పుకొరారులపై మహాత్ముని దాడి

వలంటీరులకు నియమములు

బిల్లి మోరా, ఏప్రిల్ 29:—“నాతో దార్శనకు రాగోరు వలంటీరులు నూలువడుకుట యేమిట చేయుట తికిల్లను చేయుట మున్నగు పనులను విధిగా నేర్పియుండవలెను” అని మహాత్ముడు విధించుటచే మహాత్ముని స్వంతదళములోని వలంటీరులలో యిదివరకు యీపనులు చేతగానివా రిపుడు చాలశ్రద్ధతో వీని నభ్యసించుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

దార్శన కొరారులనుగూర్చిన ప్రభుత్వ ప్రకటనమును మహాత్ముడు చాటింపకుండుట

బిల్లి మోరా, ఏప్రిల్ 29:—దార్శనలోని ఉప్పుకొరారులలోని ఉప్పు గుత్తదారులదిగాని దొరతనమువారిది కాదని సాల్పురినియ్యకల్వరు చేసిన ప్రకటనను మహాత్మునకు చూపించగా “నాప్రయత్నమునకు దీనివలన నెట్టి నిరోధమును కలుగదు. ఆ గుత్తదారుల హక్కులను దొరతనమువారు కాపాడక తప్పదు. గాన నేను తప్పక దాడిని సలిపెదను” అని మహాత్ముడు నుడిచెను. రాజప్రతినిధికి పంపబడిన లేఖను మహాత్ముడికను వ్రాయలేదు. (శ్రీ ప్రె.)

వి. జే. పటేలుగారి రాజీనామా

మహాత్ముని అభినందనము

బిల్లి మోరా, ఏప్రిల్ 29:—“భారతదేశ నేపథ్యందరిలోను మయోజ్యేష్ఠుడగు నాయకుడుగూడ భారతకాననసభనుండి బుద్ధిపూర్వకముగా లేచివచ్చినప్పుడు విశలభాయిగారి రాజీనామాకొరకు మనలో చాలమంది ప్రతిదినమును గూడ నిరీక్షించుచునే యుంటిమి. ఆ వృద్ధనాయకుడు పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారే. 1921 లో అసహాయోద్యమము మిక్కిలి ప్రభులముగా నున్నపుడు రాజీనామా నియ్యనందులకు మాలవ్యాజీని దేశీయులు చాల నిరసించుచుండినను గూడ వారు కానన సభను వదలలేదు. అట్టి మాలవ్యాజీగూడ నిపుడు కాననసభను వదలివేసినందున పటేలుగారి రాజీనామాకొరకు దేశీయులందరును ప్రతిక్షింపసాగిరి. పాన నిపుడు పటేలుగారు భారతకానన సంఘాధ్యక్షతకు రాజీనామా నిచ్చినందులకు దేశీయులందరితో పాటు నేనుగూడ పటేలుగారి నభినందించుచున్నాను” అని మహాత్ముడు పత్రికావిలేఖరులకు తెలియజేసెను. (ఆ. ప్రె.)

పంజాబులో డాక్టరు ఆలం, డాక్టరు సత్యపాలుగార్ల అరెస్టు

రాజద్రోహమునకు అరెస్టుచేయబడుట

లాహోరు, ఏప్రిల్ 30:—రాజద్రోహమున 124 ఏ నెక్సనుక్రింద డాక్టరు మహమదు ఆలం డాక్టరు సత్య పాలుగార్లను అరెస్టుచేసిరి.

ఆంధ్రరాష్ట్రమున గ్రామాధికారిని సస్పెండు చేయుట

ఉప్పుకొనినందుకు గ్రామముననుభూ శ్రీ శేఖర శంకర రెడ్డిగారిని సస్పెండుచేయుట

నెల్లూరు - గోగులపల్లి, ఏప్రిల్ 27:—నెల్లూరుజిల్లాలో ముడివర్తిపాలెం గ్రామముననుభూ శ్రీ శేఖర శంకర రెడ్డిగారు స్వరాజ్యులనామును కొనినందులకు, ఆయనను సస్పెండు చేసిరి. (స్వ. వి. తం.)

శ్రీ ప్రకాశగారికి జుల్మానా

బాబు భగవాన్దాసుగారి బంధిని జప్తుచేయుట

కాకి, ఏప్రిల్ 29:—యూ. భా. కాం. సం. కార్యదర్శియగు బాబు భగవాన్దాసుగారికి శిక్షతోపాటు 100 రూపాయలు జుల్మానాగూడ వేయబడెను. ఆ సొమ్మువనూలు చేయుటకు భగవాన్దాసుగారింటికి వెళ్లిరి. ఆయన నిరాకరింపగా ఆయనబండిని జప్తుచేసి తీసుకొనిపోయిరి. కాకిలో ప్రతిదినమును ఉప్పు తయారుచేయుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

వి. జే. పటేలుగారు ఢిల్లీలో సత్యాగ్రహ శ్రమమునకు వెళ్లుట

శ్రీమతి కుమారి సత్యవతిదేవిగారు పటేలుగారికి
కుంకుమతో తిలకమును వెట్టుట

ఢిల్లీ, ఏప్రిల్ 29 :—నేడు ఉదయమున 7-30 గంటలకు వి. జే. పటేలుగారు ఢిల్లీలోనున్న సత్యాగ్రహ ఆశ్రమమునకు వెళ్లిరి. ఆచటనున్న 175 మంది వలంటీరులను వారికి స్వాగత మొసగిరి. ఆచట శ్రీ వలంటీరుల నాయకురాలగు శ్రీమతి కుమారి సత్యవతిదేవిగారు పటేలుగారి ముఖముపైని కుంకుమ బొట్టు పెట్టి శుభస్వాగత మొసగిరి. అంతట పటేలుగారు జాతీయపతాకమును లేవనెత్తిరి. ఈ పతాక మెన్నటికిని మరలక్రిందకు దింపబడరాదను అని వలంటీరులకు బోధించిరి.

(ఫీ. ప్రె.)

బొంబాయిలో శ్రీల డోరేగింపు

కెప్టనుసతి నాయకత్వము క్రింద 500 మంది

శ్రీలు డోరేగింపు జరుపుట

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 29:—స్వర్ణీయ దాదాభాయి నాథోజీగారి కుమార్తెయగు శ్రీమతి కెప్టను సతిగారి నాయకత్వముక్రింద 500 మంది శ్రీలు నేడు మధ్యాహ్నము బొంబాయిలో గొప్ప డోరేగింపు జరిపిరి. విదేశీవస్తువులను బహిష్కరింపుడు కట్టును, సారాను తాగకుడు-విక్రయింపకుడు అని వారు బోధించిరి. శేషటినుండి వారు పికటింగు ప్రాకంభించెదరని తెలియచున్నది.

(ఆ. ప్రె. స్పెషులహిండు)

బొంబాయి శాసనసంఘసభ్యుల శ్రీయుత సత్కర్మాలు ముజుందారుగారు

రాజీనామా నిచ్చుట

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 29 :—దొరతనమువారి నిర్బంధ విధానమును నిరసించుచు బొంబాయి శాసనసంఘసభలో షోలా పూరు మహమ్మదీయోత్తరప్రజల ప్రతినిధి యగు సత్కర్మాలు ముజుందారుగారు రాజీనామా నిచ్చిరి.

(ఫీ. ప్రె.)

మహారాష్ట్రము

గోసవి, కనే, శాస్త్రి, జోషీగార్ల అరెస్టు

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 29:—శ్రీయుతులు ఎల్. వి. భోపల్కర్, గోష్లేగార్లను అరెస్టుచేసినవిమర్శకు కొలాబా జిల్లా నాయకులను మరి నలుగురిని అరెస్టుచేసిరి. గోసవి (సతారా), కనే, శాస్త్రి (సప్తనే), జోషీ, (పూనా) గార్ల అరెస్టుచేయబడిరి.

(ఫీ. ప్రె.)

శ్రీయుతులు ప్రకాశం, నాగేశ్వరరావుపంతులుగార్లకు శిలావిగ్రహములు

(సం.)

ఒక వకీలు సూచన

శ్రీయుతులు ప్రకాశం, నాగేశ్వరరావుపంతులుగార్లవద్దనున్న గొప్పవేసకు ప్రశంసానూహముగ వారి గౌరవార్థము మద్రాసునందు వారి శిలావిగ్రహములు స్థాపింపవలెనని సూచించుచున్నాను. ఈనూచనను మద్రాసుపౌరులు అంగీకరించి యీ కార్యమును నెరవేర్చవలెనని కోరుచున్నాను. ఈ విషయమున మద్రాసు యువకసంఘమువారు శ్రద్ధవహింపవలెననియు కోరుచున్నాను అని మద్రాసు యువకసంఘసభ్యులగు శ్రీ. కే. యస్. వెంకట్రామన్, బి. ఏ. వి. యల్. గారు వ్రాయుచున్నాడు.

ఖద్దరు వస్త్ర దీక్ష

రాట్నముల గిరాకీ

విల్పూరా, ఏప్రిల్ 29 :—ఖద్దరు పరిశ్రమేదార నిర్వాహకులగు లక్ష్మీదాసుగారు యాక్రింది రీతిగా ప్రకటన చేసిరి:—

దేశీయతలను రాట్నముల గిరాకీ హెచ్చుగానున్నది. రాట్నములను తయారుచేయుటకై బార్దొలీయందు కార్ఖానా ఏర్పాటుచేయబడినది. ఈ కార్ఖానాయందు రాట్నములు విరివిగా వేవేగముగా తయారు చేయుటకై వడంగులు అనేకులు వచ్చి పనిచేయవలసియున్నది. పనిచేయు వడంగులకు వేతనము లియ్యబడును. కాని, వడంగి పనివాండ్లు తక్కువగా నుండుట వల్ల రాట్నములు సమృద్ధిగా తయారగుట లేదని కాని, ఆలస్యముగా తయారగుచున్నవనిగాని, అందువల్ల స్వరాజ్యము ఆలస్యముగా లభించు నని గాని మనలను లోకులు నిందింపకుండుటకై వడంగు లందరును యీ కార్ఖానాలో పని చేయుటకై రాగోరుచున్నాము.

భీమరథులో శ్రీ వలంటీరులు సారాదు కాణమువద్ద పికెటింగు చేయుటవల్ల ఎవరును త్రాగుట లేదు. అందువల్ల ఆరుకాణము మూసివేయబడినది.

(ఫీ. ప్రె.)

కరాచీలో క్రొత్తగా నూలువడికే ఫ్యాక్టరీ

కరాచీ, ఏప్రిల్ 28:—స్వదేశీవస్తువులను, ఖద్దరు వస్త్రములను గిరాకీ హెచ్చుగా ఉన్నది. అందువల్ల ఇచటనున్న గొప్ప ధనికులు నూలువడికే ఫ్యాక్టరీ నొకటి ఏర్పాటు చేయుటకై నిశ్చయించిరి. యంత్రాగార ప్రసీదు అందుకు కావలసిన ఏర్పాట్లన్నియు ముగించెను.

కలకత్తాలో వర్తకుల స్వదేశీదీక్ష

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 29:—పండిత మదనమోహన మాల వ్యాపారు కలకత్తాలోని విదేశీవస్త్రవ్యాపారములగు మార్వారీ వర్తకు లండన్లోడను సంప్రదించిరి. రెండు గంటల చర్చ జరిగెను. విదేశీవస్త్రముల బహిష్కరణ విధానమును తయారు చేయుటకై వర్తక సంఘమువారు 15 మంది ప్రతినిధులను ఎన్నుకొనిరి.

మాలవ్యాపారు గత శనివారము నుజరాతీ శ్రీలసభలో ఉపన్యసించిరి. నుజరాతీ శ్రీలు 506 మంది ఖద్దరు దీక్షను స్వీకరించి ప్రమాణములు చేసిరి.

హారాలో విదేశీవస్త్ర దుకాణములవద్ద వలంటీర్లు పికెటింగు చేయుచున్నారని, కాని, వలంటీర్లు రాకపూర్వమే పోలీసువారు ఆచట పికెటింగు చేయుచుండిరి. వలంటీర్లు తమ దుకాణములవద్ద పికెటింగు చేసినంతమాత్రమున అల్లరులేమియు జరుగజాలవని దుకాణదారు లందరును చెప్పుటవల్ల పోలీసు వారు దుకాణములవద్దనుండి వెడలి పోయిరి.

(ఫీ. ప్రె.)

కల్లికోట, ఏప్రిల్ 28:—కల్లికోట మహమ్మదీయులు కూడ గాంధీగారి ఉద్యమమునకు సుముఖులైయున్నారని నిన్నటిసభ చాటుచున్నది. హనేకోయా ముల్లాగారు బ్రహ్మాండ మైనసభలో ముఖ్యముగా మహమ్మదీయులకు బోధించుచు భారతీయమహమ్మదీయు లెల్లరును గాంధీగారికి తోడ్పడవలెనని చెప్పిరి.

ఐ. సి. ఎస్. పరీక్షా ఫలితములు

విదుగురు మద్రాసీ లుత్తిర్లుగలు

సిమ్లా, ఏప్రిల్ 28:—1929సంవత్సరం ఆక్టోబరునెల 25 వతారీఖునాడుయూపవత్సరం జనవరినెలలో పరీక్షలను జరిపి ఐ. సి. ఎస్. నకు ఏడు గురిని ఎన్నుకొనెదరనియు యావరీక్ష కుఫలితముగొన్ని సంఘములకు జేదినయవకులు ఐ. సి. ఎస్. లో ప్రవేశించుటకు వీలులేక పోయిన మరిఏడుగురిని ప్రభుత్వము వారేని నియామకపద్ధతిద్వారా నియమించెదరనియు ప్రభుత్వప్రకటనయొకటి జరిపియుండెను. ఢిల్లీయందు జరిగిన పరీక్షలో స్వల్పసంఖ్యాకసంఘమునకు జేదినయభర్తీయొకడు గెలిచినందువలన ఏడింటికి బదులు 8సానములనే పరీక్షములముగా ప్రభుత్వమువారు భర్తీచేయగలిగిరి. ఈదినన ప్రాంధన యభ్యర్థులు ఎనమండుగురును ప్రాంధనహరించిన పరీక్షలోనుత్తీర్ణులయిరి:—(ధరమ్)పాల్ భంధారీ (2) పి. రామకృష్ణఅయ్యరు (3) ఎక్ రంగనాథన్ (4) పి. ఈశ్వరన్ (5) అనాయరు ఉల్లాఖాన్ (6) కే. ఎస్. వెంకటరామన్ (7) బి. భద్రరాజు (8) అజనీ భూషన్ ఛటర్జీ.

(ఆ. ప్రె.)

నదిలో స్త్రీమరు మునిగిపోవుట

చాలమంది చనిపోవుట

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 28:—జగన్మోహన్గంగజనుండి గోలం డోకు తపాలాను గొనిపోవుచుండిన 'కోన్డార్' అను స్త్రీమరు నిన్నటి సాయంకాలము గొప్ప గాలివానకు ఫలితముగా యమునా నదిలో మునిగిపోయినదని తెలియచున్నది. స్త్రీమరులో 300 మంది ప్రయాణికులుండిరి. మెయిల్ సార్దూ, బంబ్రౌతు కానవచ్చుటలేదు. ఇంతవరకు 20 మంది ప్రయాణికులుత్రమే సంగ్రహింపబడియున్నారు.

ఇంతవరకు కనుపడనివారిలో నొక ఐరోపీయను కుటుంబమువారును గలరు.

స్త్రీమరు ఎచ్చట మునిగిపోయినది కనుగొనబడినది. అది చాల లోతునకు మునిగిపోయియున్నది. 1897 లో నిర్మింపబడిన యీ స్త్రీమరు 1926 లో పునర్నిర్మింపబడెను. బాగుగా పరిశీలించబడిన విషయమున యీ స్త్రీమరు పోయిననెల కలకత్తానుండిబయలుపెడలినది స్త్రీమరు స్వంతదారులగు జెనరల్ నేవిగే మన్ కంపెనీవారి యుద్యోగిగలు నునువుచున్నారు.

వివరములు

'కోన్డార్' సెరాజ్గంగజనుండి ఆదివార ముదయము బయలుదేరెను. ఆనాటి మధ్యాహ్నముననే బినాయ్ యనుస్థలమును చేరెను. ఆచటనుండి మరల ప్రయాణమై నగర్ బారికి వెడలుచుండెను. నగర్ బారి యింకను ఆరమైలులోనే యున్నదనగా (సాయంకాలము 5-30 గంటలకు) తీవ్రమైనతుపాను ప్రారంభమయ్యెను. ఇంతవరకు ఇద్దరు ప్యాసెంజరులను, ఒకగురూ స్త్రీయు, పనివాండ్లుమగ్గురును, ఇద్దరుచుక్కాణీలను, జేరోకడును సంగ్రహింపబడియున్నారు. ఈతుపానుకు ఫలితముగనే యమునానదీ తీవ్రము లగు గ్రామములలో నిండ్లు కూలిపోయి, గ్రామములు నిరాశ్రయులై యున్నారు.

తుపానువలన స్త్రీమరు తిరుగబడిపోయెను. (ఆ. ప్రె.)

సీమమందులను బహిష్కరించుట

బొంబాయిలో ప్రయత్నములు

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 29 :—ఈక్రింది యుద్దేశ్యములను నెరవేర్చుటకై బొంబాయి వైద్య సంఘమువారిక యువసంఘమును నియమించియున్నారు:—

(1) ఇండియాలోనే మందులను తయారుజేయుటకు ప్రోత్సహమును కలిగించుటకును, వలయు సాధకముల కనుగొనుటకును (2) బొంబాయి పోలీసులు సర్ హరివిష్ దాస్ గారి ఆనుపత్రి యావరణములోనికి అక్రమముగా జొచ్చుటను గూర్చియు, కలకత్తా పోలీసులు వైద్యసహాయ పరికరముల (అంబులెన్సు) ధ్వంసమొనర్చుటను గూర్చియు నిజానిజముల పరిశీలించుటకు (3) ఇకముందులువంటి సంభవములు జరుగకుండుటకు తగిన చర్యను దీసికొనుటకు.

(ఆ. ప్రె.)

చిటగాంగు విశేషములు

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 29:—బారకపూరులో కసిపూరు ఆర్టిలరీ మ్యాగజీన్ గేటునొద్ద కావలికాయున్న 8 గురుప్రెకోపియ నలమీదికి రాత్రి 2-30 గంటలకు 4 రివాల్యరులు క్రేల్చుడెను. కావలివారును కాల్చిరి. ఎవ్వరికిని గాయములు కాలేదు. పితూరీవారులు మోటారులో వచ్చి, మోటారులో తిరిగి పోయిరి. ఇంకను పత్తా చిక్కలేదు.

(ఆ. ప్రె.)

రాజకీయముగా సంకేతాస్పదు లైనవారి గృహములను పరిశోధించి, పోలీసులు అనేకులను అరెస్టు చేసిరి.

(ఆ. ప్రె.)

ఆలిపూరు జైలుకొట్టాట

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 29:—ప్రాంధన వాణిజ్య సంఘము వారు ఆలిపూరు జైలు దురంతరములను నిష్పాక్షికముగా విచారించుట కొక ఉపసభ్యమును నియమింపవలెనని బెంగాలు ప్రభుత్వమునకు తిలి నంపిరి.

తిరునల్వేలి, ఏప్రిల్ 28 :—చెన్ననగరమున సత్యాగ్రహులవల్లను, ప్రజలవల్లను పోలీసువారు జరిపినదౌర్జన్యమును ఖండించుటకై తిరునల్వేలిలో ఒకసభజరిగెను. పోలీసు దౌర్జన్యమును ఖండించుచు ఒక తీర్మానము ఆమోదించబడెను.

(ఆ. ప్రె.)

WANTED.

Candidates desiring to serve in Government, Railway and Canal Departments. Full particulars and Railway Fare Certificate on 2 annas stamps:

Apply to:—IMPERIAL TELEGRAPH COLLEGE, Nai Sarak Delhi.

వివిధరాష్ట్రములు

హంబాయి

హంబాయి, ఏప్రిల్ 29:—హంబాయి సత్యాగ్రహ కలంబీర్లు ఉప్పును కొన్ని బస్తాల్లో తెచ్చి, పడి ఆణా చొప్పున అమ్ముచున్నారు. బహుభర రెండున్నర ఆణా.

పోలీసు సూపరింటెండెంటుపై అభియోగము

చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుగారు పోలీసు సూపరింటెండెంటుపై తేబడిన అభియోగమును త్రోసివేసిరి. ఏప్రిల్ 11 తేదీని గిర్నాము పోలీసుకోర్టునొద్ద పాతల ననేకలను హింసించినందులకు తేబడిన, పోలీసు ఉద్యోగిని నిందితుని చేయుటకు ప్రభుత్వమువారి అనుజ్ఞ లేకపోవుటచే విచారణ పీలు కాదని మేజిస్ట్రేటు గారు తీర్పుచెప్పిరి.

హంబాయి, ఏప్రిల్ 29:—ధారావరుండి ఒకవిలేఖరి 28 వ తేదీన వ్రాయును, ఉప్పుసత్యాగ్రహము కర్నూటకుండు అనేక స్థలములకు అల్లుకొనుచున్నదని తెలుపుచున్నాడు. కర్నాటకుండు అనేక సత్యాగ్రహులకు జైలుశిక్ష విధింపబడినది. శ్రీలుకూడ అరెస్టు అయినవారిస్థానముల నాక్రమించుచున్నాడు. సత్యాగ్రహులు విదేశవస్త్రబహిష్కారమునకై తీవ్ర ప్రచారమును సాగించుచున్నారు. పీడర్లును, వర్తకులును వారికి తగినంతపరకు తోడ్పడుచునే యున్నారు.

హంబాయి కాంగ్రెసు సంఘమువారు అహింస పీడనల దని పోయలను హెచ్చరించుచు కరపత్రములను పంపకము చేయుచున్నారు.

సికిందరాబాదు పోలీసు పరిశోధనలు

హంబాయి, ఏప్రిల్ 29:—నిజాముగారి పోలీసులు ఏకకాలమున 15 గృహములను పరిశోధించిరి. గొప్ప ఉద్యోగుల ననేకులకు బెరసింపు లేఖలను వ్రాసియుండిరినియును రాజద్రోహ సారస్వతము వారి కడ నున్నదనియు సందేహపడినది కారణము. కాగితములను గ్రంథములను వ్రాతపత్రములును పోలీసువారికి దొరకినవి దీనికొనిపోబడినవి.

సికిందరాబాదు, ఏప్రిల్ 29:—గృహ పరిశోధనలను గూర్చి అనేకవివరాలు గలవు. ప్రభుత్వమువారు రాజద్రోహ సారస్వతము ఎవ్వరు అదుపుచునది కన్పెనుటకని కొందరును ప్రభుత్వ ప్రాతిపదికనంపు నొకవానినిగూర్చి యని మరి కొందరును పలుకుచున్నారు. పరిశోధనలు ముఖ్యముగా ముద్రణాలయములందును వాటికి సంబంధించిన వారి గృహములందును జరిగినవి.

సింధురాష్ట్రము

పోలీసు చర్యలు ఖండించుట

కరాచీ, ఏప్రిల్ 28:—కరాచీ మ్యునిసిపాలిటీవారు సమావేశమై ఏప్రిల్ 18వ తేదీ పోలీసువారు కావించిన దుండగములను ఖండించుచు కొవి రావుగారు తెచ్చిన తీర్మానమును ఎట్టి పర్యాయము లేక ఆమోదించిరి.

పురపాలక సంఘమునకు కాగితము లదుప్రేక్షుటకై పెట్టిన పెండ్లలో డైరీజిట్ తక్కువ పెండ్లకు సుమారు 6000 రు. పెట్టిన దాని ప్రతికూల ప్రచారము కారణముగా పెండ్లకు నిరాకరించిరి.

అనేకచోట్ల సత్యాగ్రహము

కరాచీ, ఏప్రిల్ 29:—సత్యాగ్రహుల జట్టు ఒకటి తంజో ఆడమునకు పోయెను. హిందూజాతిపత్రికాధిపతి మహారాజు లోకరావుగారి కుమార్తెకి సోమవారము ఉదయము చేరిరి. ఆ దిన మంతయు స్థానిక ప్రచారకులతో నాలోచించి కాంగ్రెసు కార్యాలయముల నెలకొల్పిరి. పాయంత్రము ఉప్పు మట్టిని వాలంటీర్లు తీసికొని వచ్చి, ఊరు చుట్టును తిరిగిరి. తరువాత బ్రహ్మాండమైన సభ జరిగెను.

సుకూరునందు 7000 మంది జనులయొద్దల ఏనువాని గారి నాయకత్వమున ఉప్పు తయారుచేయబడి రు 50 కు అమ్ముబడినది.

లాథీచార్జ్ మోదసింగుగారి నాయకత్వమున దాడులు ఉప్పు చట్టము నల్లంఘించెను. పోలీసులు తయారైన ఉప్పును లాగికొనజూచిరి. కాని వాలంటీర్లు పట్టును పీడలేదు.

తమిళనాడు

వేదారణ్యం, ఏప్రిల్ 29:—రాజగోపాలాచారిగారు తమదగముతోగూడ యచ్చటికి చేరగానే ఆహ్వానమైన స్వాగత మొనంగబడినది. 7000 మంది జనులుచేరిరి. మహమ్మదీయులును, హిందువులును కలిసిమెలిసి భజనచేసిరి.

శ్రీయంత రాజగోపాలాచారి రెండవదశము వలంటీర్లు తన అనుజ్ఞ లేక బయలుదేరి రాకూడదని హెచ్చరించుచున్నాడు. వంతులు అయ్యర్ రాజగోపాల అయ్యర్ గారిపై తేబడిన అభియోగములనుగూర్చి శ్రీరాజగోపాలాచారిగారు ప్రకటన తోకటి గానించుచున్నారు. దీనివలన ప్రజలేమాత్రమును శ్రీతేకపూరితులు కాకూడదనియును, ఇది ప్రాపంచిక సమర

మగుటచే మనము హింసను అహింసచేతనే జయింపవలె నని యును వారు చెప్పుచున్నారు.

కేరళ

పయ్యూరు, ఏప్రిల్ 28:—ఇరవది నీలకంఠయ్యగారి నాయకత్వమున సత్యాగ్రహము సాగుచున్నది. భయమును పడుడని నాయకులు ప్రజలకు బోధించుచున్నారు. 8 మంది వలంటీర్లు కుప్పగా యింటు గలరు.

సంయుక్త రాష్ట్రము

మిరటలు, ఏప్రిల్ 29:—సన్నపాయంత్రము పురసాధమున వి. జె. పటేలుగారిని పోలీసు నోసగుండుల కభినందించుటకై బహిరంగ సభ జరిగెను. విదేశ వస్త్ర బహిష్కారము ముఖ్యముగా నొక్కచెప్పుబడినది.

మహమ్మదు చౌదరినాబాయిగారును ఇతరవాలంటీర్లును అరెస్టుయిన విషయమునుగూర్చి వ్రాసినకాటర్లు రు 151 లకు వేలం చేయుబడినది. సరఫ్ ఖానా భూములందు ఉప్పుసత్యాగ్రహము నకు నాయకుడైన జగన్నాథ ప్రసాదగారిని అరెస్టుచేసిరి.

సత్యాగ్రహ విభజన ఒక వాలంటీరు కలరాచే మరణించెను. 3200 స్వరాజ్యులకము పాట్లములు విక్రయింపబడినవి. అశేకులు విభజనముండి ఉప్పుమట్టిని కొనిపోవుచున్నారు. వలంటీర్లు వేరువేరుదశములుగా గ్రామములందు ప్రచారముచేయుచున్నారు. ప్రతి తపాసీలు నందును మే నెల 28 వ తేదీ ఉప్పు సత్యాగ్రహము చేసెదరు. విదేశవస్త్ర విక్రయము నిరోధము సాగుచున్నది.

అలహాబాదు ఏప్రిల్ 29:—సర్దార్ నారాయణ ప్రసాదసింగుగారిని ఉప్పు చట్టము క్రింద అరెస్టుచేసి నైని జైలునకు పంపిరి.

అలహాబాదు జిల్లాబోర్డువారు తదు క్రింద పనిచేయు వారు సత్యాగ్రహమునందు పాల్గొనవచ్చునన్న తీర్మానమును రద్దుచేసికొనిరి.

బూడక్ ఏప్రిల్ 28:—సత్యాగ్రహుల నాయకుల ననేకులను బాబకాసింగ, మంగళసింగ, లక్ష్మణదత్తు, దామోదర్ స్వయాపు, నేత వృద్ధిరాజసింగు, రఘువీరకాయగార్లును అరెస్టు చేసియున్నను ఈ దినము ప్రార్థన 3 గంటలకు బాచిల్లి దళము ప్రేమకంఠగారి నాయకత్వమున 4000 మంది ప్రేక్షకులయొద్దల ఉప్పు సత్యాగ్రహమునందెను పోలీసు దీప్తి సూపరింటెండెంటును ఇతర ఉద్యోగులును చూచుచుండిరి. మరేమియు చేయలేదు.

మధ్యరాష్ట్రము

వాగపూరు, ఏప్రిల్ 29:—జి. వి. పి. రైల్వే సత్యాగ్రహులను 48 మందిని విచారణ పొందుచున్నవారిని ప్రభుత్వమువారు వదలివేసిరి.

వాగపూరు, ఏప్రిల్ 28:—సి. పి. (మరాఠీ) యద్ర సంఘాధ్యక్షుడు అభ్యంతరుగాను 10 మంది వలంటీర్లతో నిప్ప బహిరంగముగా ఉప్పుచేసిరి. రెండు పాట్లములు రు. 111, రు. 225 కు అమ్ముబడినవి. కొంతమంది వాలంటీర్లు శ్రాంతిగా చేరిరి. విదేశీ టాపీలు తగులపెట్టుబడినవి. అభ్యంతరు తమ ఉపన్యాసమున, పటేలుగారిని రాజీనామా నివ్వినందులకును, స్థానిక రెస్పాన్సివు పక్షమువారు సత్యాగ్రహోద్యమమున చేరిండునకును ప్రశంసించిరి. ఎల్లదును ఈ రాక్షస ప్రభుత్వమును తుద మట్టిండుటయో, తాము ప్రయత్నించున పాకులగుటయో గాక వేరు తెన్ను లేదని ధృఢ నిశ్చయముతో ఉద్యమమునందు చేరవలెగని వారు చెప్పిరి.

మధ్యరాష్ట్ర (మరాఠీ) రెస్పాన్సివు వాడులు నిన్న మూంజీగారి గృహమున సమావేశమై ఈ క్రింది తీర్మానములు గానించిరి.

(1) రెస్పాన్సివు పక్షమువారు, ప్రజల సమిష్టి యద్ర మమునందు నమ్మువారు గాన తాము 1926 సం. ప్రకటనలో నిర్ణయించిన మాత్రముల ధంగము లేకుండ, కాంగ్రెసువారు ప్రారంభించిన సత్యాగ్రహోద్యమమునందు పాల్గొనుటకు నిశ్చయించుచున్నారు.

(2) వారివారి మండలములందు యీ పక్షమువారు ఉపసంఘముల నేర్పరుపవలెనని కోరుచున్నారు.

(3) కేవలము అన్యాయమును దుర్భరమునైన ఉప్పు మొలగు చట్టముల నుల్లంఘించుటకును, సభలలో నిషిద్ధ గ్రంథముల చదువుటకును.

(4) అన్ని విధములను వ్యదేశీని ప్రోత్సహించుటయొద్దటిన పన్నువులను, ముఖ్యముగా వస్త్రములను బహిష్కరించుటయు.

(5) ఈ రాష్ట్రముందు ప్రతి గ్రామముందును జాతీయ వైరిక దళముల నెలకొల్పుటకును.

(6) మద్యము మొదలైన నిషా వస్తువులను బహిష్కరించుటకు ప్రచారము సల్పుటకును.

డా॥ మూంజీగారు అధ్యక్షత వహించిరి. మేనెల మొదటితేదీని ఒక బహిరంగసభ జరుగును. అందు డా॥ మూంజీగారు ఉప్పు చేసెదరు. నిషిద్ధ గ్రంథములు చదువబడును.

అనంతపూరులో ఉప్పుసత్యాగ్రహము

శ్రీ పి. గోవిందరెడ్డిగారు కాంగ్రెసుకు రూ॥ 14000 ఆస్తి విరాళ మొనగట

(ఒకవిలేఖరి)

అనంతపూరు, ఏప్రిల్ 27:—గత 25 వ తేదీని సాయం కాలము 6 గం. పాడునందు మండల కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులను శ్రీయంత పి. ఓబిరెడ్డి (వెనుక యం. యల్. పి) గారి అధ్యక్షతన బహిరంగసభ జరిగెను. శ్రీ ఓబిరెడ్డిగారిని సత్యాగ్రహోద్యమముందు చేరి మండల నాయకత్వమును వహింపుడని ప్రేరణ గావించుచుండిన ఓబిరెడ్డిసరిగారుకూడ సభకు విచ్చేసిరి. సభలో ఈమెహజరులకు సత్యాగ్రహులలో మరింత ఉత్సాహమును పురికొల్పెను. శ్రీ పయ్యుర్తి గోవిందరెడ్డిగారు కూడ సభకు వచ్చియుండి. శ్రీ ఓబిరెడ్డిగారు మహాత్మా గాంధీగారి ఉద్యమముగూర్చి చూట్టాడును కాంగ్రెసు నిర్మాణ కార్యక్రమములో నమ్మకము గలవారను ఆకార్యక్రమమును అచరణలోనికి తెచ్చినవారను ఉప్పుసత్యాగ్రహమునందు చేరదని ఉద్బోధించిరి.

మరియొక సభ

26 వ తేదీని మరియొక బహిరంగ సభ జరిగెను. ఈ సభకు శ్రీ వై. నారాయణ రెడ్డిగారు అధ్యక్షతవహించిరి. శ్రీయంతలు పప్పుర్ రామచార్లు కే. రామకృష్ణచార్లు టి. రామనాథరావుగార్లు సత్యాగ్రహోద్యమమునుగూర్చి ఉపన్వసించిరి. శ్రీ పి. గోవిందరెడ్డిగారు రూ॥ 14000 విలువగల తనస్వంత ఆస్తిని కాంగ్రెసుసంఘమునకు విరాళముగా నొసగుటలు వాదనము గావించిరిని సభలో తెలుపబడినది. ఈవిధితో యింకాకొంత మొత్తమును వసూలు చేసి అనంతపూరులో రాజీయ ప్రచారకులకుగాను ఒక ఆశ్రమము యేర్పరుపవలెనని విరాళ మొసంగిన రెడ్డిగారి ఉద్దేశ్యము. జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘమువారు త్వరలోనే సభచేసి విరాళమును స్వీకరించెదరు.

కాకినాడ, ఏప్రిల్ 29:—డా॥ గోపాలకృష్ణయ్యగారి నాయకత్వమున సత్యాగ్రహ విభజననుండి 4 గంటలకు బ్రహ్మాండమైన ఊరేగింపు బయలుదేరి చొల్లంగి చేరెను. ఆచట 3000 మంది జనులు సమిష్టికాసనోల్లంఘనము జరిగిరి. 100 మంది శ్రీలుకూడ పాల్గొనిరి. తరువాత గోపాలకృష్ణయ్య, వెంకటప్పయ్యగార్లు ఉప్పుచట్టమును ఢిక్కరింపునని ప్రజలకు బోధించిరి.

విశాఖపట్నం మండలకాంగ్రెసు సంఘము

మేనెల 4 తేదీ ఆదివారమునాడు అవసరసమావేశ మొకటి కాంగ్రెసుకార్యాలయమున 5 గంటలకు జరుగెను. ఇప్పుడు నిర్బంధింపబడిన వారికి బదులుగా కార్యనిర్వాహకుల నెన్నుకొనుట, ఇక జరుగవలసిన కార్యమునుగూర్చి నాయకుల అంత్య సందేశమును చదువుటమొదలైన విషయములు. ప్రతి కాంగ్రెసు సభ్యుడును దయచేయవలెనని ప్రార్థన. వి. జె. సుప్రకాశాధికారి.

కాకినాడ, ఏప్రిల్ 30:—మదరాసు పరిశీలకు లిక్కడ సంచలనమును ఆగ్రహమును కలిగించినది. నిన్నరాత్రి బ్రహ్మాండమైన బహిరంగసభ జరిగెను. సాధారణముగా మద్యపానము చేయువారు, ఇక త్రాగముని అనేకులు ప్రమాదము చేసిరి.

వెపావరు కల్లోలము

కాంగ్రెసు విచారణసంఘము

లాహోరు, ఏప్రిల్ 29:—ప్రస్తుతము అఖిలభారత కాంగ్రెసుసభ్యులు సంఘాధ్యక్షు డగు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు వెపావరు అల్లరిని క్రద్ధగా విచారించుట కొక సంఘము నేర్పరచిరి. అందు మాలానా అబ్దుల్ కలామ్అజదు, అబ్దుల్ ఖాదర్, డా॥ కిచ్చు, సర్దారు కార్నూర్ సింగ, డా॥సత్యపాలు, లాలాదుని చందుగార్లు కలరు.

దేహవ్రహ్మతలకు వైద్యనహాయము

మాలానా అబ్దుల్ కార్నూర్ ఖనూరిగారికి చీఫ్ కిమిషనరునుండి యీక్రిందితంతి వచ్చెను.

26 వ తేదీ మిరిచ్చిన కంటి చేరినది, వచ్చు వైద్యుల సంఖ్యను, పేర్లను వారి డిగ్రీలను తెలిపిన బాగుండును. మాలానా గారు బదులుతంతి నివ్విరి. “డా॥ గులాము చుహమ్మదు ఎక్సీమును, కాక్సెయ, యం. వి. గార్లను ఇద్దరు సహాయులతో గు, ఇద్దరు నేనులతోను పంపుచున్నాను.”

చేన్నపురిలో పోలీసువారు తుపాకులు కాల్చుట

ఆదివారమునాటి గలభాగూర్పు కమిషనరు ప్రకటన

27వ తేదీని మొదలవద్ద తిరువల్లి కేంద్ర సమన్వయకమిషనరు జరిగిన అల్లరిగూర్పు పోలీసుకమిషనరు గారు ప్రభుత్వధికార రీత్యా యీ దిగువ ప్రకటన గావించుచున్నారు:—సాయంకాలము 6 గం. మొదలవద్ద కావాలయము పోలీసువారిపై దారి పోయెడి మోటారుకారులపై అపహరణము చేయుటతో అల్లరి ప్రారంభమయ్యెను. పోలీసు కమిషనరును లా-ఆర్డరు కాఫీ డి ఫ్యూటి కమిషనరును 200 మంది సాయుధులగు పోలీసుదళముతోను 15 (పాదారు) ఆర్మీ కులతోను అన్వేషికి వెంటనే వచ్చి లాఠీలతో గుంపును తరిమివేయ యత్నించిరి. తరిమివేయబడిన గుంపు ఇనుకలలోనికిపోయి పోలీసువారు ముందుకు పోగనే తిరిగి వెనుకవైపునకు వచ్చి రాళ్లు రు వ్రుట్ట ప్రారంభించిరి. వారికి తోడు బీచినభలో నున్న తుంటు దులు కొందరుచేరి ఆవైపునండి పోలీసువారిని వెదరించిరి. ముందరించుటకై సోపరులును జనులును యినుకలలోనికి విస్తరించుకొనిపోయి రాళ్లవర్షము వదులుండ చీకటిలో నొకగంట నేపుటోరాడి జనులగుంపును చెదరగొట్టిరి. ఈలోపుగ పోలీసు వారికి చాల బెబ్బలు తగిలెను. ఒక ఇన్స్పెక్టరునకు బీపురై కల్తీపాలు తగిలెను. అన్యవ్యవహారమున యెక్కువ ప్రమాదము లేదు. పిదప నుమారు 2000 మంది ఉద్రేకపూరితులు వైక్రాప్తని తోడు మొదలవ నీలిచియుండిరి. పోలీసువారు యెదురుగ పోవగ, బకింగునామ కాలవవాటిపోయిరి. ప్రక్కలనుండి రాళ్లు వదులుచుంటు పోలీసువారు ముందుకు పోవాలకుండిరి. గుంపును చెదరగొట్టక తప్పినది కాదు. అందుచే మడివైపున దుండ గొండవై ఒకచుట్టు తుపాకులు కాల్చబడెను. దానివలన పోలీసువారు బకింగునామ కాలవ వంతెనవరకు పోవ బిలయ్యెను. పిదప కాలవతూర్పు ఒడ్డునుండి ప్రక్కగ రాళ్లువదులుచుంటుచే మరీ రెండు చుట్టు తుపాకులు కాల్చవలసివచ్చెను. పోలీసువారు వంతెన చేరుకొనుచుండగ, ప్రక్కలనుండి రాళ్లువదులుచేయుండెను. జనుల కెద్దగంపు వారికి ఎదురుగ వచ్చుచుండెను. మరి రెండు చుట్టు తుపాకులు (నేపి) వారిని అరికట్టవలసివచ్చెను. వారు 100 గజముల దూరమునకు పోయిరిగాని ప్రక్కలనుండి వెనుకనుండి సందులలోనుండి, ఇండ్లపైనుండి రాళ్లువదులుచుంటుచే ముందువారి వైపునకు పోవుట దుస్సాధ్యమయ్యెను. ఆ సమయమున మరి రెండు చుట్టు తుపాకులు కాల్చగ రాళ్లువదులు తగ్గెను. పోలీసువారు రోడ్డుకు అడ్డుముగిసిరి. జాలగుంపునకు వెనుకనుండి మిలిటరీవారు వచ్చి యెదుర్కొనువరకు అట్లు దారి కడ్డముగ నిలిచిరి. మిలిటరీవారు వెంటనేవచ్చిరి. కాని యీలోపుగనే గుంపు భయపడి చెదరిపోయెను. 60 మందికిపైగా పోలీసువారు గాయపడిరి. ఇప్పటికి (28 తేదీ) తెలిసినంతవరకు ప్రజలలో 2 రు తుపాకులందుచే ననిపోయిరి. ఇంకనైదుగురు గాయములపడిరి. గాయపడినవారిలో నొకడు పిదప నుండె జబ్బుచే చనిపోయెను. అదివరకే ఆతనికి నుండె జబ్బుండెను.

వేలం నోటిసు

మల్లారాల్లి టి. యల్. వారాయణరావు పంతులుగారి దగ్గర మల్లారాల్లి వోలేటి కేమగిరిరావుగారు (ప్రాప్రైటరు పిక్చర్ థియేటర్) సాల్ కాకినాడ వేరు పుచ్చుకొన్న బాపతు డిలి బరీచేసుకొనుటకు తప్పిపోయిన అడ్డుములు పెట్టెలు వున్నదిగా (As they are) 19 పందొమ్మిదిన్నీ (20" + 28" వైజు అడ్డుములు పెట్టె ఒకటికి 26 గలవి) ఏదురు కేమగిరిరావుగారి లెఖును పదరు వారాయణరావుపంతులుగారి కోరికపైన యీ మేసెల 2 తారీఖు కుకవారము సాయంకాలము 4 గంటలు లగాయరు కాకినాడ బజారులో నాకొట్టునట్లు లాట్లుగా వేలంవేయుదును గాన కావలసినవారు పాడగోరెను. హెచ్చుపాటుపైన కొట్టి వేయడమవుల. పాటఖాయలరచిన వేలంనే సామ్య ఇచ్చి పెట్టెలు బిచ్చగించుకొనవలయును, లేనియెడల తిరిగి వేలం వేసినప్పుడు ఖచ్చిలు రాబట్టుబాపతువును

వ.రా:—ఏప్రిల్ 23 తేదీని జరిగిన వేలమునకు చాలింత మంది పాటదార్లు రానందున ఆకోజన నిలుపు చేయడమైనది.

కాకినాడ } శ్రీకాకోళ్ళ వెంకట్రావు
28-4-30 } ఆక్షనరు.

వైస్రాయి గారికి మహమ్మదల్లిగారి తంటి

నీమ్మా, ఏప్రిల్ 30:— ఏప్రిల్ 15 తేదీని మహమ్మదల్లి గారు వైస్రాయిగారి కేదినవరంది పంపి:—“దేశములోని ప్రస్తుతపరిస్థితులను, మహమ్మదల్లిగారిని అరెస్టుచేసి, మరింత క్లిష్టము గావించుచుండునగాక యని విముక్తి ప్రార్థించుచున్నాను. మహమ్మదల్లిగారు ప్రభుత్వమువారును తమ జలాబుములను దృశ్యము గావించియే యున్నారు. ప్రతివ్యక్తి కొంకుగొనక, ఉపసంహరమున కుపక్రమించి, కొంతని స్వతంత్రమును నెలకొల్పుదురుగాక. మీరు నాకు ప్రత్యయ మొసంగుచున్న యిరు పక్షములకును గౌరవమైన సంది కుదురుటకు నా కక్షికొలిచి ప్రయత్నించెదను. దీనిని మహమ్మదల్లిగారిని తంటిములకముగా తెలుపుచు, యిదేవిధమున వారినిరాదా ప్రార్థించుచున్నాను.”

వైస్రాయిగారి ప్రత్యుత్తరము

వైస్రాయిగారి ఆంతరంగిక కార్యదర్శి మాలానా మ హమ్మదల్లిగారి కిండి ప్రత్యుత్తరమును 25 తేదీని పంపిరి. “ఏప్రిల్ 15 తేదీని మీరు పంపిన తంటిని అందుకొని దానిని పురస్కరించిన సదుద్దేశ్యమును గౌరవించుచున్నాను. వైస్రాయిగారు తెలుపగోరుచున్నారు. దేశముందలి పరిస్థితులకు వైస్రాయిగారు చింతిల్లుచున్నారని చెప్పి నవసరములేదు. ఎట్లు ఈ పరిస్థితులు కలిగినదియును నేను మీకు జ్ఞప్తిచేయవలెను. రాజుగారి ప్రభుత్వము ఇస్లామాన్ని రాజకీయవాదములతో ప్రసంగించి, ఈ దేశముయొక్క రాజ్యాంగవిధానమును త్యరితముగాను భగ్నముగాను పరిష్కరించుటకును, అంతరాయములను తొలగించుటకును, ఒక సమావేశమును కూర్చెదనునని కను అభిప్రాయమును ప్రకటించియుండిరి. గురజ్జడవంశీశాన, ఈవాయులలో కొందరు మైత్రితో చాచిన చేయిని గ్రహింపక, వాద ప్రతివాదములకు దూరమై వివాదకరమును పద్యము నవనగించుచు, కావనోల్లంఘనోద్యమమును సాగించుటకు పూనుకొనిరి. ఈ యుద్ధమును ప్రారంభింపక పూర్వకు, వైస్రాయిగారు, ఢిల్లీ కావనభలో నుపసంహింపుచు, జనవరి 25 తేదీని యీవాక్యముల నుదహరించి యున్నారు. “ఇప్పటి నున కష్టములను పరిష్కరించుటకై ఇంగ్లాండును హిందూదేశమును కలసి సంప్రదింపవలెనని కానున్న సభలో గావించబడిన ప్రకటన ననుసరించి, కేక్త్యానుసారము పాటుపడుట నాయొక్కయు, రాజుగారి ప్రభుత్వముయొక్కయు ఉద్దేశ్యమై యున్నది. ఆయనను కాంతిని కావనములను పురుషించుటకై, నాకును నా ప్రభుత్వమునకును గల బాధ్యతను సంపూర్ణముగా నిర్వహించుట నాకు తప్పని విధియై యున్నది. ఈధర్మ విశ్వహంతుల మిలిగల దేశీయులెల్లరును, సంపూర్ణముగా నాకు తోడ్పడెదనని నమ్ముచున్నాను.” హిందూదేశ సమస్య పరిష్కారమునకున్న వైస్రాయి పద్ధతియందెట్టి మార్పునలేదు. కాని చట్టము బహిరంగముగా ధిక్కరింప బడు నన్నీ నాళ్లును, తమకుగల ప్రతిసాధనము నవమోగించి, సమయానుకూలముగా నిట్టిధిక్కారము నెదుర్కొనుట తప్ప కద మార్గము వైస్రాయి గారిగాని, వారి ప్రభుత్వమునకు గాని మృగ్యమని మీకు విశేషమే.”

నోటిసు

గుంటూరు సబుకోర్టులో

O. P. 8 of 1929

పిటివనర్లు:— 1. వరికూటి సుబ్బారావు, 2. యీ శీతారామయ్య మొసర్లు అయినందున నెట్టుడ్రెండు తల్లి నాగమ్మ.

And

రెస్పాండెంట్లు:—వరికూటి అచ్చన్న వగైరా 6-వ రెస్పాండెంట్లు అయిన (నామా రాసువులు త్రోవగుంట వంగవోలు తాలూకా)కు.

యీ నెంబరు పిటివనర్లును పాపరుగా అంగీకరించి పిటివను పెన్సర్లులు దాఖలా ఆస్తిని స్వాధీనపరిపించునని నదిగా పిటివనర్లు దాఖలు చేసుకొన్న పిటివను 25-5-30 తేదీకి 6-వ రెస్పాండెంట్లు నోటిసు నిమిత్తం వాయిదా వేయబడినది గాన తెలియజేయడమయినది.

ఎమ్. రంగారావు,
టి. ఎ. వి. ఎల్.
పిటివనర్ తరపు వకీలు,

దుర్గాబాయమ్మగారి విన్నపము

ప్రజలందరు దౌర్జన్యవర్ధి వీడకున్నచో సత్యాగ్రహము నిరసనప్రకారము నడదు

శ్రీమతి సుమ్మిడినల్ దుర్గాబాయమ్మగారు మదరాసు సత్యాగ్రహోద్యమ నా నుకురాలు యిట్లు ప్రకటించుచున్నారు ఈమధ్య జరిగిన అల్లరులలో నిర్దోషులను ప్రజలు కొందరు చని పోవుటయు కొంతయునులగు పోగులకు కొందరికి గాయములు తగులుటయు ఇతర విధములను ఇబ్బందులు కలుగుటచేతను మన సిద్ధినికొచ్చి పునరాలోచన చేయవలసి వచ్చెను. ఎవరో కొద్దిమంది నిర్లక్ష్యపు జనము తప్ప తక్కిన పుర జనులందరును అహింసాతత్వము నలరచుకొని, సత్యాగ్రహముగాని వారినాయకలుగాని ఒసంగకే ఉత్తమప్రకారము ప్రవర్తించున్నారు. ఆ కొద్దిమంది యల్లరిని కారణముగైకొని పోలీసువారు సత్యాగ్రహములను మాత్రమేగాక అమానుకపు జనులను గూడ చావమోదును తుపాకులను కాల్చుచున్నారు. సత్యాగ్రహము ఈ బెబ్బలు పాటించుటలేదు. సత్యాగ్రహ పోరాటము జరుగుచునే యుండవలెను. నిలవరాదు. కావున కాంతముగ కట్టుదిట్టముగ సభలను ప్రబోధములను జరుపునట్లే మతో గావించబడు నూచనల వత్తికమింపవలెండ ప్రజలెల్లరును తోడ్పడవలెనని కోరుచున్నాము. అధికారలే కొందరు మనుష్యులను నియమించి అల్లరులను జరిపిచేసినదగులను మేమెడల గుదుము కాని అట్టిసమయములనే మనము అహింసాదీక్షను చాలబాగ్రహ సమసంపదము. ఈవిన్నపము ప్రజలందరిని అందినపిదప మేము తిరిగి ప్రభుత్వమువారిపై సత్యాగ్రహప్రకరమును కొనసాగించెదము. ఈ విన్నపముందినపిమ్మటగూడ ప్రజలందరును అహింసాతత్వము నలరచుకొని దౌర్జన్యమును విడనాడెన్నచో సత్యాగ్రహము నిరసనప్రకారముగాని భోజనము మానుటకు నిశ్చయించిరి.

నూవర్లుపురం స్వేచనువద్ద రైలుప్రమాదము

ఈ నెల 28 వ తారీఖున సాయంత్రము 7 గంటలకు చీరాలనుంచి నూవర్లుపురంకు వెళ్లుచుండిన ఒక గూడ్డుబండి ప్రమాదవశముచే ఏడువాగిల్లు నూవర్లుపురం స్టేషను సమీపములో రైలుపట్టాలనుంచి జారి భూమిలోకి చొచ్చుకొనిపోయెను. రైలులో ఉన్నవారికి ఎట్టి ప్రమాదము గలగలేదు. రాక పోకలు నిలచిపోయెను. బెజవాడ డిప్రీట్ల ట్రాఫిక్ నూవరం పెండెంటుగారికి యీసంగతి తెలియగానే వెంటనే నూవర్లుపురంకు వచ్చి అతిస్పందితమైన విర్యాలులనుచేసి ప్రయాణీకులకు ఎక్కిన ఇబ్బంది లేకండా రెండుచై పులనుండి వచ్చిన బండ్లలోని ప్రయాణీకులను వారి సామానులను యీబండిలోనుంచి ఆ బండిలోనికిని ఆబండిలోనుంచి ఈ బండిలోనికిని మార్చించిరి. అట్లు మారునప్పుడు వై అధికారి ఎక్కువకష్టగా ప్రయాణీకులకు ఎక్కిన పోకర్మములను జేసిరి. మూడవతరగతిలో నున్న ఒక హైందవస్త్రీ తన సహాయములేక దిగుటకు ఇబ్బంది పడుచున్నప్పుడు శ్రీ దొరవారు తాము వ్యయముగా ఆమె నెడ్డుకువెల్లి వారి స్వంతచేతులతోదింపి కూలివానిచే ఆమెసామానును ఆమె ఎక్కిన వలసి న బండిలో కూలివానిచేర పెట్టించిరి. యిట్టి సందర్భములో వై జిల్లా ఆఫీసు గారియొక్క డౌదార్మమును నిగర్మమును మిక్కిలి కొనియాడ దగియున్నది. ప్రయాణీకుల బండ్లు ఎక్కినకాలమునెరిపి ప్రయాణీకులకు వినుగనల కలుగకండా సాఫ్యమైనంత త్వరలో పనులు పూర్తిచేయుటకు వారు చాలాశ్రమ తీసికొనియున్నారు. చీరాల స్టేషనునువర్లుగారు శ్రమయనక అతియరుకుగా 1, 2 వ ప్రయాణీకులకు చాలా సహాయకారి అయ్యెను. మొత్తము విద జిల్లా అధికారియొక్కయు నేన చాలా ప్రశంసనీయునని అనేకులు చెప్పుకొనుచున్నారు. బండ్లు పట్టాలనుండి తొలగిన కారణము తెలియలేదు. ఇప్పుడు మామూలుగా తిరిగి అన్ని బండ్లు నడుచు చున్నవి.

చీరాల } చింతిలపాటి వెంకటేశ్వర్లు
28-4-30 }

విశాఖపట్టణ జిల్లా కార్మికుల సంఘము
ఉత్తమసత్యాగ్రహములో బంధింపబడిన నాయకులసానములు నింపుటకు ప్రస్తుతపు పరిస్థితులను దృష్టిచుటకు మే 4వ తేదీ 4 గంటలకు 3 విగారి యింటివద్ద విశాఖపట్టణములో జిల్లా కార్మికులసంఘమువారు సమావేశమగుదురు. కార్మికుల మెంబర్లందరు విచ్చేయ ప్రార్థింతులు.
వి. జె. గుప్త, కోశాధిపతి

రాజప్రతినిధికి మహారాష్ట్రవాణిజ్యసంఘమువారి లేఖ

“సంక్షేపవిధానముపై మాత్రమే యాధారపడరాదు”

ఆంగ్ల పరిపాలన వలన లాభము కంటే నష్టమే హెచ్చు

మహాత్ముని 11 మరతులను అంగీకరింపవలెనను ప్రార్థన

(“ప్రస్తుతపోరాటముయొక్క ప్రాముఖ్యమును స్వల్పము చేయుదు”)

శ్రీ ప్రెస్ తంతివార్త

జూలై 27 :—గాంధీ మహాత్ముని ఉద్దేశము, పట్ల భారత దేశమునందలి నరకలకు సానుభూతి కలదను విషయము రాజప్రతినిధికి మహారాష్ట్ర వాణిజ్యసంఘము వారు వ్రాసిన లేఖలకు వ్యతిరేకముగా వున్నది. ప్రభుత్వమువారు కేవలము దౌర్జన్యపద్ధతి నవలంబించుటవలన మాత్రమే జయించజాలరనియు, ప్రస్తుత సంక్షేప నియమాలకు కమలించు పద్ధతులపై భారతదేశముయొక్క శ్రేయమును ఆంగ్ల దేశముయొక్క శ్రేయమును ఆధారపడి యుండు ననియు వారు వ్రాయుచున్నారు. ప్రస్తుతము జరుగుచున్న సమితి కాసనోల్లంఘనము దేశములో కొందరికి యిష్టమైనను కాకపోయినను ప్రస్తుతము ప్రభుత్వమువారు రవలంబించు ప్రరనిర్బంధ విధాన మెవ్వరికిని యిష్టములేదని వారు ప్రకటించుచున్నారు. దేశములోను దయించిన సంక్షేప నియమాలకు ప్రభుత్వమువారు ఆకళింపుచేసికొనలేదని వారు తలచుచున్నారు. మహారాష్ట్ర వాణిజ్యసంఘమువారు రాజప్రతినిధికి వ్రాసిన లేఖ సమగ్రముగా నీక్షింప ప్రయత్నింపబడినది. దేశములోని ప్రస్తుతరాజకీయ పరిస్థితులను గూర్చియు ఈ క్రిష్ట పరిస్థితులను బాగుటకు ప్రభుత్వమువారు రవలంబింపవలసిన విధానమునుగూర్చియు తమ యభిప్రాయమును వెల్లబెట్టుట తమవిధ్యుక్తమని మహారాష్ట్ర వాణిజ్యసంఘము సభ్యులగు మేము తెలుపుచున్నాము. భారతదేశముయొక్క దీర్ఘచరిత్రలో నిట్టి సంక్షేప నియమాలకు యేర్పడియుండలేదు. ప్రస్తుతపరిస్థితులములలో దేశమునకు లాభకారులూ నష్టకారులూ యనునది యీ సమస్యలను పరిష్కరించుటకు అవలంబించు పద్ధతులపై చాలవరకు ఆధారపడియుండును. సరియగు పద్ధతుల నవలంబించుచో మహారాష్ట్ర వారును, తప్పుటకును వేచినచో మహానష్టదాయకములను కాగలవు.

గాంధీమహాత్ముని లేఖ

1930 సంవత్సరము మార్చి 2 తారీఖున గాంధీమహాత్ముడు తమకు వ్రాసిన లేఖయు, ఆ లేఖకు మీరు మీకార్యదర్శి ద్వారా సోపాన ప్రత్యుత్తరమును ప్రయోగించబడినవి. ఈసంఘమువారు చాల అదుర్దాతో ఈ ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను చదివినారు. మీరు మీ వివిధ ఉపన్యాసములలో ప్రభుత్వమువారిలా-అర్థర సంతకాధికారమును ఒక్క విధికి మాత్రమే ప్రాముఖ్యత సోపానించుచున్నారు. భారత కార్యదర్శియు, వివిధ రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములను గూడ తమ ఉపన్యాసములలో యనుసరించి మీరు చెప్పినట్లు లా-అర్థర సంతకాధికారముకంటే ప్రభుత్వమువారి విధియైనట్లు ప్రకటించిరిగాని ప్రభుత్వమువారి యితరవిధులకు ప్రాముఖ్యత సోపానించలేదు.

ప్రభుత్వమువారి నిరంకుశవిధానము

ఇప్పటికీ దేశములో నన్ని భాగములందును ప్రజామాననీయులగు నాయకులు లెక్కకు పెక్కురు అరెస్టుచేయబడిరి. వల్లభభాయి, నేతుజుమన్ లాల్ పండిత్ జవహర్లాల్ నెహ్రూజీ, యస్. నేగ్రుప్టా మున్షీభేర్, బేనోకరు మున్నగు నాయకులెందరో బంధులగుచున్నారు. ప్రతిరోజు యింక హెచ్చుమంది శిక్షింపబడుచున్నట్లు వార్తలు వచ్చుచున్నవి. కావలెనని కాసనధికారము చేయుటచేత వీరందరు అరెస్టుచేయబడిరి. కాని యే నేరములకును గారు. ఇట్లు న్యాయధికారము చేసి వేరసాలలకు బోవుపద్ధతి యిప్పుడే ప్రారంభింపబడినది.

కేవలము దౌర్జన్యమువలన నేప్రభుత్వమును

నిలువజాలదు

ప్రస్తుత ప్రభుత్వవిధానమును మార్చుటకు అవలంబింపబడు పద్ధతులు అస్థాయిత్యమైనచో దేశములో ప్రజలఅభిమతి

నిజమయిన కారకులతో విచారించుట సంభావ్యమని కమిటీ వారు తలచుచున్నారు. కేవలము అచ్చును నిరంకుశవిధానమున లంబించుటవలనను దౌర్జన్యమునను యెట్టి ప్రభుత్వమైనను నిరంకుశ ప్రభుత్వమైనను సాంఘిక ప్రభుత్వమైనను చాలకాలము నిలువజాలదు. ప్రస్తుతము దేశములో ప్రభుత్వమువారు రవలంబించుచున్న విధానము, కల్తీలేని, అచ్చును నిరంకుశవిధానముని సంఘమువారు తలచుచున్నారు. ఈపద్ధతివలన ననేకరాజ్యములు విచ్ఛిన్నములైనట్లు చరిత్ర సూచించుచున్నది. ఇట్టి ప్రభుత్వములను సమర్థించువారు కోజాకోజా తిగిపోదురనియు, ఈ ప్రభుత్వములు విచ్ఛిన్నమైనపుడు ఆరాజకీయము, విజృంభించుననియు అనుభవమువలన తెలియుచున్నది. ఇట్టికల్లోల సమస్యని పోయి కాంతి నెలకొనునట్టికి చాలకాలము పట్టున. ప్రస్తుత పోరాటము ప్రపంచచరిత్రలో చాలప్రాముఖ్యత వహించుచున్నది. ఈపోరాటము కేవలము దౌర్జన్యరహితము. ఇంటియక 18 వ శతాబ్దములో అమెరికా సాయుక్తం ప్ర్యుమలవారు ఆంగ్ల దేశముపై తిరుగుబడి స్వాతంత్ర్యము లాగుకొనిన సీతీకిని యిప్పటినికీని సామ్యములను. భగవద్ విచ్ఛిన్నముగాని, విధినియమకమువలనగాని రాజ్యముచేయుచున్న ప్రభుత్వములు మానవజాతికింద ఉపద్రవము కలిగించినవిషయములను జ్ఞాప్తికి తెచ్చుకొనుచో చాలకష్టస్థితులు నివారించబడును.

లాభముకంటే నష్టము హెచ్చు

ప్రజల సమ్మతిలేక ఒకజాతిపై నింకొకజాతి రాజ్యమేలునప్పుడు ఆరికమో, రాజకీయమో, మరియో ఒకలాభము కొరకే వారు రాజ్యముచేయుచుండురు. ఆంగ్ల సంపర్కమువలన భారతదేశమునకు కొన్ని లాభములు గలిగినవనుట సత్యమేకాని లాభములకంటే నష్టమే హెచ్చునీ ఈ సంఘమువారు తలచుచున్నారు. ప్రజల వీధితనము దుర్భరము. సివిల్, మిలిటరీ ఖర్చులవలన వీధిప్రజలు మరింత క్రుంగిపోవుచున్నారు. బ్రెసిల్ కమిటీవారు దేశీయపన్నులలో నాణ్యవస్తువులమాత్రమే సైన్యమునకు ఖర్చు పెట్టవలెనని సిఫారసుచేసియుండగా నూటికి 50 వంతులకంటే హెచ్చు సైన్యమునకు ఖర్చు పెట్టబడుచున్నది.

భారతపరిశ్రమలకు నష్టము

ప్రభుత్వమువారి ఆరికపద్ధతి మారకమపద్ధతి, నాణెముల చలామణిపద్ధతి దేశాస్థిరదాయకముగా పరిణమించినవి. విద్య, ప్రశాసనాధ్యయన, వ్యవసాయాభివృద్ధి, వర్తక వ్యాపారములు పరిశ్రమలు యిత్యాదివానికి తగినంత ప్రోత్సాహములేదు. ప్రభుత్వమువారి స్వేచ్ఛా వాణిజ్యపద్ధతి మనకు అత్యంతానర్థదాయకమైనది. కొన్ని వాణిజ్యమున దేశప్రజల పరమచేయుటకు కాసనభిలో తీవ్రపోరాటము జరుగవలసినవిన్నది. ఈవిషయముల విషయము యింకా యితరవిషయముల వలనను గూడ ఆంగ్లేయులు స్వలాభమునకై భారతదేశముయొక్క ధనావహరణమును విధానమువలంబించుచున్నారని స్పష్టము. బ్రిటిష్ ప్రజలకు ఆభిమానము మా పనిలో టూరిస్టులను ఉపసంహరించుకొనెదమని చెప్పి భారతకాసన సభలో ప్రభుత్వమువారు రవలంబించిన పద్ధతి యాసత్యమును వెల్లడి చేయుచున్నది. ఈ కారణములవలన ప్రస్తుత ప్రభుత్వము మారవలెననియు, ప్రస్తుతవిధాన మెవ్వరికిని తృప్తిగొలుపదనియు మాసంఘముయొక్క అభిప్రాయము. ఈవిధానమే అమలులో నుండేనా, భారతదేశమునకును ఆంగ్ల దేశమునకును గూడ చాల హానికరముగా నుండగలదు.

విరోధా మహాసంగ్రామమువలనను, ఆయుధమువలన జనించిన రాజకీయ, నైతిక క్షతులును ప్రపంచమును పూర్తిగా మార్చివేసినవి. ఇతర దేశములవలె భారత దేశముకూడ యాకారణములవలన మార్పు జేసినది. యుద్ధానంతరము మాకు చేయబడిన వాగ్దానములను ఆంగ్లేయులు చెల్లించలేదని భారత దేశీయులందరు తలచుచున్నారు. ఇప్పుడైనను వానిని చెల్లించకపోయిన నవి అసలే చెల్లవని వారిభయము.

మహాత్ముని 11 మరతులు

ప్రస్తుత క్లిష్టసమస్యలను ఘనముగాను, ధైర్యముగాను, రాజనీతితోడను పరిష్కరింపవలెననిచో గాంధీమహాత్ముని 11 మరతులను తక్షణమే అంగీకరించుట సమంజసము. సరస మగు నట్టియు, నిరుపక్షములకు సమ్మత మైనట్టియు ఉడంబడికవలన మాకును ఆంగ్ల దేశమునకును లాభ మగును.

ప్రజాహితమునెడల ఉదాసీనత

నిర్బంధవిద్య లేదు. ఉచితవిద్యలేదు. దేశములో చావులు అపరిమితముగా నున్నవి. ప్రజల ఆరికదుస్థితిని నాపుప్రయత్నములేదు. ఇతర దేశము లన్నియు అభివృద్ధిచొందుచుండగా మనదేశమువెనుకబడుచుండుట చాలసంతాపకరము. ప్రభుత్వమువారి పని కష్టమే కాని ప్రజాశ్రేయమునెడల హెచ్చుత్సాహముండవలెను. ధిన్తీనగరమును అలంకరించుటకు, లీకమిషను శిఫారులకును, వైద్యులకును ధనము విపరీతముగా చెచ్చింపబడుచున్నది. సంస్థానాధిపతులును, ప్రజలును ప్రభుత్వమువారి పద్ధతులనే యవలంబించి చెడుచున్నారు.

ఆరికదుస్థితి చాల దుర్భరముగా నున్నది. వర్తకవాణిజ్యములును పరిశ్రమలును చాల దుస్థితిలో నున్నవి. సంఘము నిలుచునా లేదాయని సందేహ మేర్పడుచున్నది. ప్రపంచములో నితర దేశములను నిట్టి స్థితియందే యున్నవి. కాని ప్రభుత్వమువారు చేయరానివి చేయుటవలనను చేయవలసినవానిని చేయకపోవుటవలనను, భారతదేశములో దురవస్థ మరింత హెచ్చుచున్నది. రూపాయికి 1 పీలెం 6 పెన్సీలమరకపు ధర చాల హానికరముగా పరిణమించినది.

సైనిక వ్యయము

విదేశీయ సైనికులు, దేశము నాక్రమించుచుండగా అధినివేశ ప్రభుత్వముగాని, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముగాని యుండనేరదని సంఘమువారి అభిప్రాయము. కావున కొద్దిసంవత్సరములలో సైన్యము భారతీయులపరము చేయవలెను.

ప్రజలక్షేమమునకై నలహోలు

ప్రభుత్వము సరిగా సాగుటకు కావలసిన ఖర్చులనే చేసి యితర ఖర్చుల నన్నిటిని తగ్గించవలెను. దేశముయొక్క ఖర్చులు ప్రజలు భరింపదగినవిగా నుండవలెను. రాజప్రతినిధియు, రాష్ట్రీయగవర్నరులును ఇతర ఉద్యోగీయులకు మార్గదర్శకులుగా నుండవలెను. సైనికవ్యయము చాల తగ్గించవలెను.

(2) ప్రభుత్వాధికారము లొక్కచో కేంద్రీకరింపబడక వివిధరాష్ట్రములకు పంచబడవలెను. ఏకైక స్థాపింప నెంచుచో ప్రజలు తీవ్రమైన ప్రయత్నము చేయవలెనని ప్రజలకు తెలియవలెను. సామ్యమేనంతవరకు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రముల నేర్పరుపవలెను. భారత ప్రభుత్వవిశేష నుండవలసిన విదేశీయసంబంధములు, రక్షణ, రైల్వే, ఓవర్సెయావారులు, నీటిపారుదల, కష్టము మున్నగునవి గాక తక్కిన అన్నిటియందును రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములే స్వాధికారులుగా నుండవలెను. యూనిటరీ, ఫెడరల్ ప్రభు విధానములకు మధ్యగా నుండు ఒకపద్ధతి ఈ దేశములో నవలంబింపదగినది.

(3) దేశీయులు కానివారిని ఉద్యోగములలో చేర్చుకొనుట ఆవశ్యకము. కాస్త్రమిఖ్యత్యము కావలసినవానిలో కొద్దికాలమువరకు నిపుణులు ఉపయోగింపబడవలెను.

(4) పూర్తిగా నాద్యమును నిషేధింపవలెను. తత్ఫలమే కానిచో 5 సంవత్సరములలోగా దానిని కొనసాగించవలెను.

(5) భారతీయులు ఐక్యము నొందుటకు ప్రయత్నములు చేయవలెనగాని, సంఘపక్షపాతము, కొన్ని మతములవారికి పక్షపాతము పనికి రాదు.

(6) ప్రభుత్వము ప్రజలకు బాధ్యక వహించవలెను.

(7) సంపూర్ణముగా ఆరికస్వాతంత్ర్యము నుండవలెను.

(8) మైనరు వెల్లెనకారందరికి వోటింగు అధికారముండవలెను.

(9) భారత దేశీయ ఋణములు స్వతంత్ర సంఘముచే విచారింపబడవలెను.

(10) ఉప్పుచట్టమును రద్దు చేయవలెను. ఉప్పుపన్నును పూర్తిగా రద్దు చేయవలెను. లేదా నామకః కొంత పన్నుంచవలెను.

రాజప్రతినిధియత్నములు

అనేక యిబ్బందు లున్నను, ఇచ్చట, ఆంగ్ల దేశములోను మీరు చేయుచున్న కృషి సంఘమువారు రెగుగుదురు. సంఘమువారి యుద్దేశ్యముకూడ కాంతిసాపసమే. రాండుటేలిగ్రామ వేళము జరుగునంతవరకు వేచియుండివలెనని ఈ సంఘమువారు తలంపరు. ఆసభ జరుగునగునని ఈ సంఘమువారికి ఆశలు లేవు.

సమితికాసనోల్లంఘనమును ఆపుటకు ప్రభుత్వమువారి పద్ధతి క్లిష్టమైనను ప్రస్తుత క్లిష్టపరిస్థితిని స్వల్పము చేయుటవలన లాభము లేదనియు, కేవలము దౌర్జన్యము నిరంకుశ నిర్బంధవిధానమును అవలంబించుటచేత వారికి జయము చేయరాదు.

దనియు ఈసంఘమువారి యుద్దేశము, చాల అలస్యము కాక ముందే భారతదేశములోని జాతీయవాదులకు యిష్టమయిన విధానమును అనుసరించునట్లు సభ్యత్వమువారికా ప్రోత్సాహము గాంప వలెను. వ్యాధికారములపై గుండెగా వైద్యులుపై ఉపశమన లుచేయుట లాభదాయకమగునా? స్వపరిపాలనమున్న గాని ప్రజల దుర్మరచారము తగ్గుదు. ప్రస్తుతకాలమున అవసరమైనది ధైర్యమున రాజనీతివిధానముగాని, యిష్టములేక యిచ్చిన సంస్కర్షణలుగా భారతదేశమునకు గలస్వయంనిర్ణయాధికారమును బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమునా రంగీకరింపవలెను. ఐరోపాసంగ్రామానంతరము ఆంగ్ల ప్రధానాచార్యుడగు లాయిడ్ జార్జి యీ మూత్రము సంగీకరించెను. అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రముల అధ్యక్షుడగు గా విల్సన్, ఈజిప్టు, ఇండియాలు వాగరికదేశములనియు ఈ దేశములకు స్వయం నిర్ణయాధికార మొసంగింపవలెననియు యిష్టమే యని లాయిడ్ జార్జి చెప్పెను. ఇది యొక్కటే ప్రస్తుతము కర్తవ్యమనియు, ఆంగ్ల రాజనీతిదులు సమయమునకు తగిన ఉత్తమవిధానము నవలంబించి రెండు దేశములకు స్నేహము, సౌభ్రాత్రమును సృష్టించెననెననియు కోరుచున్నాము.

ముగింపు

సమష్టికాసనోల్లంఘనము యిష్టము కానివారు కొందరున్నారని, వారికి ప్రభుత్వమువారి ప్రస్తుతవిధానముకూడ యిష్టములేదు. ప్రజలు చేతులు కట్టుకొని యాచుచుండఁచుచో పక్షముని ప్రయత్నించవలసిన సమయ మేగుచెందినది. భారతదేశమును స్వతంత్రమైనదానిగా చేయుటకు మీరు చేయుచున్న కృషి సంఘమువారికి బాగుగా తెలియును. కావుననే మా యభిప్రాయములను తమతో మనవి చేయుచున్నాము. ప్రజలలో నిరాశలను గలిగిన ఉద్రేకము చాల ప్రబలినది. మహాత్ముడు ప్రయత్నించుచున్నట్లు ప్రభుత్వమువారు కూడ ఈ భావములను సరిగా నియమింపకపోయినచో చాల ఉపద్రవము కలుగవచ్చును. స్థితిగతులంత క్లిష్టమయినవని ఇంకను ప్రభుత్వమువారు గ్రహింపలేదేమోయని ఈసంఘమువారు భయపడుచున్నారు.

వెద్దాపురం డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. P. 17/30

పిటిషనరు:- చల్లా వెంకటప్పన్న సా॥ వెద్దాపురం.

పిటిషనరు నవలీ నాయనమ్మ లేటు వెంకమ్మ గారి తా॥ బాకీలు రాబట్టుకొనుటకు నక్సెషన్ సర్టిఫికెట్టుకొరకు పిటిషను దాఖలు చేసినందున అందుకు ఆక్షేపణ లున్నవారు 5-5-1930 తేది 11 గంటలకు నడరు కోర్టులో తెలియబరచుకొనవలెను.

వడ్డి వెంకటరమణయ్య, ప్రిడరు.

నోటీసు

దిగువ పెద్దాల్లు దాఖలు భూములు అసలు హక్కుదారులైన వెంటపాడు కాపురస్తులు కిరిగిసిడు దాసయ్య గారు వగైరాలెల్ల నేను క్రయమును పొంది సంపూర్ణహక్కు భుక్తములు కలిగియున్నామైయున్నది. సదరు భూములు సదరు గ్రామకాపురస్తులు కిరిగిసిడు సుబ్బారాయుడుగారు తనకు యే విధమయిన హక్కు భుక్తములు లేనిదే తనకు హక్కు-పున్నట్లు చెప్పుటా యితరులకు క్రయముచేయుటకు ప్రయత్నంబోవు నట్లు నాకు తెలియవచ్చినది. సదరు సుబ్బారాయుడుగారి ప్లట్లను క్రయము పొందడమునకు క్రయదార్లకు యెట్టిహక్కులు కలుగనేరవనిన్ని అనసరమైన వ్యాజ్యములకు కారణమగుననీన్ని యందులకుముగా తెలియచేయడమైనది.

పెద్దాల్లు:- పచ్చిమగోదావోజిల్లా, వెంటపాడు సబు డి॥ లో చేరిన కడకట్లగ్రామం తాలూకు మొఖాసాయానాం మొరక రిసర్వీ నెం 150 రు య 5 8 సెంటుకు హద్దులు.

తూర్పు తాడేపల్లిగూడెం కడకట్లపల్లె వుంతమార్గం. దక్షిణం రామానందంగారి రై సుమిల్లు. పడమర మొఖాసాదార్ల భూమి.

పుత్తరం చలంపర్ల వెంకటరత్నంగారి తాలూకు భూమి డి॥ గ్రామతాలూకు రిసర్వీ నెం 148 రు య 10.4. సెంటుకు హద్దులు.

తూర్పు తాడేపల్లిగూడెం కడకట్లకు మధ్యపున్న వుంతమార్గం. దక్షిణం చలంపర్ల వెంకటరత్నంగారి భూమిన్నీ. పడమర మొఖాసాదార్ల భూమి.

పుత్తరం తోటకూర వెంకట్రాజుగారి భూమి. యీ హద్దులమధ్య య 10.4 సెంటు భూములురెండు ప్రజలతాలూకు య 15.64 సెంటు భూమిన్నీ యందులోపున్న భలవృక్షములు సహా. కిరిగిసిడి అమ్మన్న.

సాయం 6-30 బెజవాడ శ్రీ దుర్గాకళామందిరము హాలులో రాత్రి 9-30

1930 సం॥ మే నెల 3,4,5,6 తేదీలుందు

హారాలు లాయిడు గారి

(వికటవినోదములు, హాస్యకథాకలాపము, నవ్యులకల్లోలము)
ఇందులో మిస్ జోహరా, మిస్ సుందరిబాయి
గార్లచే నాట్యము సంగీతములు ప్రదర్శింపబడును.

శ్రీ॥ శే॥ గోవిందస్వామి విల్లెగారు

అధ్యక్షేటులు, ఎట్టుకేలకు సభజరువుట

మదరాసు, మే 1:- పోలీసుల తుపాకి కాల్పులకు గురియై మరణించిన ఇ. కె. గోవిందస్వామిగారి యెడల నమ్రతా పమున ప్రకటించుటకు హైకోర్టు అధ్యక్షేటు తేర్చుననుకొనిన సభ, ఎట్టుకేలకు నిన్న సాయంత్రము జరిగెను. ఈ సభ మొదట గోకలే హాలులో జరుగునట్లు ప్రకటించబడెను. కాని, పోలీసు కమిషనరు దానినచటజరుపరాదని నిషేధించుటచేతను గోకలే హాలు అధికారులు హాలునొసగ నిరాకరించుటచేతను అప్పటి మాత్రము సభజరుగలేదు. ప్రధాన స్వాయమురారి అనునతి మీద అధ్యక్షేటులు వక్రిల్లు చాంబర్లనందు సమావేశమై, కీర్తి శేషునియెడల నమ్రతాపమును వెల్లబుచ్చుచు తీర్మానము గావించిరి. ఈసభ కితరులగాని, వార్తాపత్రికా ప్రతినిధులగాని రానియలేదు

ఆ సభకు గౌ. డి. బి. జి. ఆర్. రామచంద్రయ్యగారు అధ్యక్షత వహించుచు, గోకలేహాలులో జరిగియున్నది నిషేధించుచు, కమిషనరు గావించిన యుత్తరువు ఆశాశ్రీమము నదనియు అయినను, గోకలేహాలు అధికారులు హాలునొసగ నిషేధించుటచే దాను, ప్రధాన స్వాయమురారివద్దకు బోయి, వక్రిల్లు చాంబర్లనందు సభ తేనుకొనుటకు అనుమతిని గోరగా, వారు వెంటనే అనుమతించిరినియు, అందుకు తాను వారింత యు కృతజ్ఞుడనయి యీ సభాసభ్యుల గారు నడిచిరి.

కీర్తి శేషుని గురించి అధ్యక్షుడు ప్రసంగించుచు, ఆతడు చాల అభివృద్ధికి వచ్చు గుణములు గలవాడనియు, అట్టివాడు చాల చిరుతే మయ్యునందే ఆకాలమృత్యువు వాతపడెననియు నుడివెను. అతని మరణమునకు కారణమగు పరిస్థితులు ప్రతివారి కిని తెలిపినచే ననియు, తా నావిషయమును గురించి వివరింప నక్కరలేదనియు నుడివెను.

మీములు అధ్యక్షుని ప్రతిపాదనపైన, ఇ. కె. గోవింద స్వామియందలియూ గారి ఆకాలమరణమునకు విచారమును, చా రి కట్టుంబునుగల అనుతాపమును దెలుపుచు తీర్మానము నుప పాదింపగా నేక గ్రీమముగ సంగీకరింపబడెను.

అధ్యక్షుడు సభను ముగించుచు, ఈ తీర్మానముతో బా టు, స్వాయమురారి ప్రకటించిన అనుతాపమునూడ కీర్తి శేషుని కట్టుంబునుగల దెలివెనని ప్రకటించెను.

స్థానిక కాజుకోర్టువారి అనుతాపము

మదరాసు, ఏప్రిల్ 29:- ఇ. కె. గోవిందస్వామియందలియూ గారి మరణమునకు ఈదినమున చెన్న పురి స్థానికాజు కోర్టు ప్రధాన స్వాయమురారియు, స్వాయవాదులును కోర్టులో విచారమును చేలిరి. ఈ సందర్భమున అధ్యక్షేటుల తర ఫుర వి. శంభావకేశాశ్రీగారు మాటలాడుచు, అతడట్టి మరణమున కేమాత్రమున అర్హుడుగాదని నడిచిరి.

బాలశబ్ద సంఘమువారి విచారము

మదరాసు, ఏప్రిల్ 30:- మదరాసు రాష్ట్రీయ బాల శబ్ద ఉద్యమ తరఫున, సదరు దళముయొక్క గౌరవకార్యదర్శి గోవిందస్వామి మొదలియూ గారి మరణమునకు విచారమును, సానుభూతిని దెలుపుచు, గోవిందస్వామిగారి సతీమణికి బాబు ప్రాణిరి.

స్వేషము పోలీసు అధికారి పదవికి రాజీనామా ఇటీవల స్వేషము హెడ్ కాన్ స్టేబులుగ నియమింపబడి న, కార్పొరేషను కాన్సిలరుగ సి. మునుస్వామినాయుడుగారు, తమపదవికి రాజీనామా నొసగుచు, పోలీసు కమిషనరునకు ఈ క్రింది బాబు ప్రాణిరి.

"అయ్యా సమ్మ స్వేషము హెడ్, కాని స్టేబిలుగా నియమించుచు, పోలీసు కాటాకువచ్చి హాజరుకావలెనని మీ రం పి స. నో టీ సు అం ది వ ది. పో లీ సు నా గి లాఠీ దెబ్బలచే తుకగా ప్రత్యేక నిరవరాధులకు కాంతిపరుగు పాటలపట్టించుచున్న కాధులచే, ప్రతి భారతీయును మృదయ మును కరగ, అనుతాపముచే కంపించుచున్న ఈ సమయమున

నాకు మిరిట్టి నోటీసునంపుట చాల ఆశ్చర్యమును గలిగించెను. అతి ఆదివారము, సముద్రతీరమున నానోదర సభ్యులైనను, గౌరవపాత్రులగు ఇతర పౌరులైనను పోలీసు లాసర్విన ద్వారా న్య ప్రసరనను గాంపినమీమ్మట నేను పోలీసుపని సంగీకరించుచో నా మాతృదేశమునకును, పోలీసు లాఠీలకును, తుపాకి నుండ్లకును గురియైన నా దేశీయులకును. చాల అన్యాయ మొనర్చినవాడనగును. అంతియకాక, కార్పొరేషను పనితోనే నాకు తీరిక లేకున్నది. కనుక స్వేషము హెడ్ కానిస్టేబిలు పనికి రాజీనామా నిచ్చుచున్నాను. గాన అంగీకరింపవలెను.

శ్రీలు, పోలీసు చర్యను విరసించుట

మదరాసు, ఏప్రిల్ 30:- మహిళాభారత సంఘకార్య నిర్వహక సంఘమువారు రాజప్రతినిధిగారికి విధులుగ తండ్రి వార్తకంపిరి.

"నిరవరాధులును, నిరాయుధులును అగు చెన్ననగర వాసులను భయపెట్టుటకుగాను పోలీసువారినర్పుచున్న భీద త్వముల నిసంఘమువారు ఖండించుచున్నారు. సంపూర్ణాధి నివేశస్వాతంత్ర్యము నొసగెదమును ప్రకటనయొక్కటే, ప్రభు త్వమువారియందు విశ్వాసము కల్పించి కాంతిని నెలకొల్పు మార్గము కనక, నెంటనే అట్టి ప్రకటనమొనర్చ ప్రార్థించు చున్నాము.

చెన్న పురి నిరర్పరుగారి కీక్రింది తండ్రివార్త నంపిరి:- 28, 27 తేదిలలో పోలీసువారి నగరము ననవరముగ నొనర్చిన దౌర్జన్యమునీ సభవారు ఖండించుచున్నారు. పోలీసు భీదత్వములకురించి విచారించుటకాక అధికారతర విచారణ సంఘమును నియమి పవలెననియు, 144 వ సెక్షనుక్రింద నగరమున గావింపబడిన నిషేధోత్తరువును వెంటనే రద్దుచేయ వలసినదనియు ఈ సంఘమువారు గోరుచున్నారు.

విదేశ వస్త్ర బహిష్కారము

మదరాసు ఏప్రిల్ 30:- శ్రీమతులు దుర్గాబాయిమ్మ ఇందిరాబాయి, డా. యు. రామారావు, గారిసతి, సత్యకూర్మి సి. ఎఫ్. ముస్తూరంగ మొదలయ్యారు గార్లమొదలగువారు, మైలా పురుసందే దినము ప్రతి గృహమునకును స్వదేశీ ప్రమాణముల దీసుకొనుచున్నారు. శ్రీలు చాల యుత్సాహమును గవ్వరచు చు, చాలమంది సంతకము లొనర్చుచున్నారు. ఒక్క-గంటలో గుమారు 500 మంది ప్రమాణ పత్రములపై సంతకము లొనర్చిరి వీరు కేపు తిరువలి క్రిందయందు నూడి ప్రచార మునర్తురు.

మదరాసు సత్యాగ్రహ శిబిరము

బెజవాడనుండి వలంట్టిర్ల ఆగమనము

మదరాసు, మే 1:- బెజవాడనుండి శ్రీ తాయమ్మ గారును, మరి ఇద్దరుగ వలంట్టిర్లు మదరాసు సత్యాగ్రహ దళమునకు సహాయమువచ్చుటకుగాను వచ్చిచేరి. వారిభుజు సత్యాగ్రహశిబిరమున బసచేసియున్నారు.

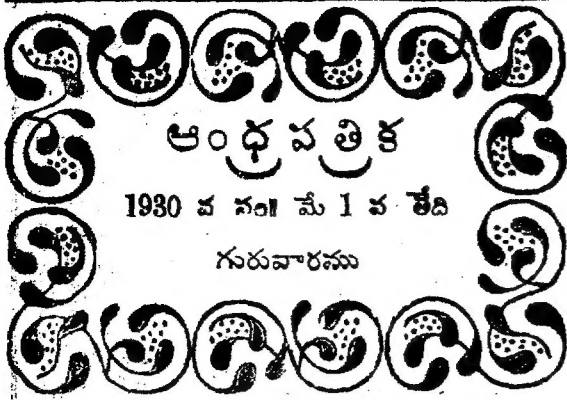
"స్వేష్"

యూనివర్సల్ మ్యూజియంలో యెయిడ్ అండ్ పూర్ హాసానె అసోసి యేషన్ లిమిటెడ్.

పకటన

బ్రైఅంధ్ర, తమిళ సర్టిఫికేట్ హోల్డర్ల యొక్క మచ్చి, ఏప్రిల్ మాసముల చీట్లెట్టుట పాలకొల్లు, తిరుచినాపల్లి పట్టణము లలో ఆదివారం తే 4-5-1930 ది ఋణములను వడ్డీలేక స్వంతి హామీపై యిచ్చులకొరకు జరుగగలదు.

289, తండ్రి చెట్టిశిధి, హెచ్. నెంకేశేషయ్య, మద్రాసు, 30-4-1930.

పత్రికాంతము

రాజప్రతినిధిగారు ప్రయోగించిన పత్రికా నిరోధచట్టమునకు ఫలముగ, హిందూ దేశమున కంతకును ప్రధానగర మగు ఢిల్లీనగరము పత్రికారహితమయ్యెను. దేశభాషాపత్రికలును, ఆంగ్లేయపత్రికలును గూడ ప్రకటనమును మానుకొనవలసివచ్చెను. ఇంతకుపూర్వము ప్రధానగరముగ నున్న కలకత్తాలోగూడ ముఖ్యపత్రికలనుండి ధరావతు గోరబడెను. లిబర్టీ, వంగవాసి, అడ్వాన్సు, ఆనందబహుపత్రిక, హిందీపంచి, స్వతంత్ర, మున్నగుపత్రికలు ధరావతు చెల్లింపవలయునని ఉత్తరు వొసగబడెను. నేడు ప్రకటన ప్రారంభింపబడిన అడ్వాన్సుపత్రిక ప్రకటనమును చాలించుకొనుచున్నది. "హిందీ పంచి" పత్రికగూడ ఈమార్గమునే ద్రోక్తుచున్నది. "స్వతంత్ర" పత్రికగూడ ప్రకటనమును విరమించెను. ఇతర రాష్ట్రములలోని జాతీయపత్రికలకు గూడ నిట్టిగతియే పట్టకమానదు. విత్ ఏమన, సోమవారమునాడు, ఈచట్టము ప్రచుర మయ్యెను. ఆ రోజు నుండి యే యిది యములలోనికి వచ్చునని, సూచింపబడెను. మంగళవారమునాడే పత్రికలనుండి ధరావతు కోరబడెను. చట్టపు నిబంధనను చదివి, వాని అర్థమును గ్రహించుటకయినను సావకాశములేదయ్యెను. ప్రభావ్యాభిప్రాయ మేదియో, యేవిధమున పత్రికానిర్వహణమును మాన్చుకొనవలయునో యోచించుటకయినను, ఏలు గలుగలేదు.

ఢిల్లీ కలకత్తాలలో నూతనచట్టముక్రింద శిక్షకు పాత్రమయిన పత్రికలు, సోమవారమునాటి పిమ్మటి వ్రాతలకుగాక, అంతకు పూర్వపు వ్రాతలకు శిక్షింపబడుచున్నది. పత్రికానిరోధచట్టము నిర్మించబడునని, యీపత్రికల నిర్వాహకులు కలనైన నూహించి యుండదు. ప్రభుత్వదృష్టిలో పత్రికలు నేర మొనర్చినటుల భావించునడల, వాని నిర్వాహకులను ప్రాసీక్యూటు చేసి శిక్షింపవచ్చును. ఇంతకుపూర్వ మటుల జరుగుచుండెను. పెక్కుపత్రికానిర్వాహకు లీమధ్య కారాగృహములకు బోవలసి వచ్చెను. విచారణ ప్రహసనమయినను లేకుండ, అనుమానముపై పత్రికలను శిక్షించుట ఎంత అన్యాయమో యూహింపవచ్చును. ఇట్టిచర్యలు, లా-ఆర్డరు రక్షణముక్రిందికి రాజాలపు. పత్రికలను శిక్షించుటకు పీనలుకోడ్డు మున్నగు చట్టము లుండ నేయున్నవి. 124(ఎ), 153(ఎ) మున్నగు పీనలుకోడ్డు శిక్షనలక్రింద, ఎట్టి వ్రాతల నయినను నిరోధింపవచ్చును. ఇవి చాలక, పత్రికాశాసనము క్రింద పత్రికల నిచ్చవచ్చినరీతిగ శిక్షించుట శిష్టకారణము గనుంపడు. పత్రికలలో నేవిధ మగు విమర్శనము వెలువడకుండ జేయుట కిది సాధన

భూత మగును. ఇట్టిస్థితిలో ధరావతులను చెల్లించుటకన్న పత్రికలను ప్రకటించుట మానుకొనుటయే మేలని, తన్నిర్వాహకులు తలచుట వింత గాదు. ఇట్టిపర్యవసానము అధికారవర్గమునకు తృప్తికరముగ నుండవచ్చును. కాని, పత్రికాస్వాస్థ్యము వలననే, ప్రభుత్వమున కెక్కుడు ఊహము గలుగును.

ప్రజాభిప్రాయము నెప్పటి కప్పుడు గ్రహించి, దానిపట్ల చర్య గైకొనుటకు పత్రికలకన్న ప్రభుత్వమునకు అనుకూలసాధనము వేరుండదు. ఇతలు గారు చూచించినటు, యికమీద దేశమునందూ జాతీయోద్యమ మెటుల సాగుచున్నదో తెలియక, ప్రజలు సహనమును కోల్పోయి అక్రమచర్యలకు గడంగుచో, వింత యుండదు. వానిములమున గలిగెడి ఫలితమునకు ప్రభుత్వమువారే బాధ్యత వహింపవలసి వచ్చెను. డెయిలీ హెరాల్డు పత్రిక సూచించినటుల, ఐర్లెండులో నిట్టి మార్గము లవలంబింపబడి, విఫలమయ్యెను. మరికొన్ని దేశములలో గూడ నిట్టి మార్గములు నిరుపయోగ మయ్యెను. చరిత్ర నేర్పడి గుణపాతమును మఱచి, హైందవాధికారులు వ్యర్థ మార్గము నవలంబించుట శోచనీయము. ఆంగ్లో హైందవపత్రికల కిట్టి సమయములలో నెట్టి యిబ్బంది గలుగదు. ప్రజాశయముల నెంతగ నిరసించినను, వీని కెట్టినిరోధము గలుగదు. అయినను, ఆంగ్లో హైందవపత్రికలను వేసి భారతీయులు తాకవలదని, పతేలుగారు ఎచ్చరించుచున్నారు. సరోజినీ దేవి సూచించినటుల, వాక్పరిధి నము జరుగవచ్చును. లేఖనా స్వాతంత్ర్య మడుగంటవచ్చును. కాని ఎట్టి నిరోధములకును అందని వస్తువు వేరొకటి గలదు. భావస్వాతంత్ర్యమును నిరోధించుట కేరిగి సాధ్యపడదు. హృదయసంచలనము నేరను అరికట్టజాలరు. అందుచే బాహ్యనిరోధము లేన్ని జరిగినను స్వాతంత్ర్యేచ్ఛ ఎప్పటివలె ప్రజ్వరిల్లుచుండును. అది జరుగునంతవరకు, పత్రికాశాసనముగాని, మరియే తరనిర్బంధశాసనము గాని, దేశభివృద్ధి కరికట్టజాలవు. ఢిల్లీలో పత్రికల నన్నిటిని ఒక్కమారుగ మానివైచుటవలన, ప్రజలెట్టివార్తలు లేక పరితపించినటుల తెలియుచున్నది. మహాత్ముని నిర్బంధముగూర్చియు, నేనగుప్రగారి ఆరోగ్యముగూర్చియు, సుభాషచంద్రుని ఆరోగ్యముగూర్చియు, పోలీసుల కాల్యముగూర్చియు నీలివార్త లనేకములు వ్యాపించెను. ఇట్టి వార్తలవలన, ప్రభుత్వప్రతిష్ఠ పెరుగుటకు మార్గము, క్షీణింపగలదు. పత్రికాశాసనమువలన, ప్రజలకు తాత్కాలికనష్టము గల్గినను, ప్రభుత్వమునకే ఎక్కువనష్టము గలదని, రాజప్రతినిధిగారు త్వరలో గ్రహింపక మానరు.

మహామ్మదాలీగారి హితవు: రాజప్రతినిధిగారి నిశ్చయము

మహామ్మదాలీగారికిని రాజప్రతినిధిగారికిని జరిగిన ఉత్తరప్రత్యుత్తరముల గాంచిన, రాజప్రతినిధిగారు సమాధానమార్గము ననుసరింప బూనుకొనరని, తేలుచున్నది. మహామ్మదాలీగారు రాజప్రతినిధిగారికి వ్రాసిన లేఖలో, గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధమువలన పరిస్థితులు విషమమగునని, తేటపరచిరి. ప్రభుత్వమువారు తమపంతమును విడనాడి, సమా

ధానమునకు దిగవలెనని, మహామ్మదాలీగారు హితవొసగిరి. మహామ్మదాలీగారి హితవును రాజప్రతినిధిగారు తిన్నగ గ్రహింప రయిరి. ప్రస్తుతదృష్టిని కంటకును, నాయకులే బాధ్యులని, రాజప్రతినిధిగారు సూచించిరి. కాంచుటేబిలునమా వేశము నేర్పాటు జేయుటకు తాము నమ్మించి, స్నేహభావమును చూపితిమనియు, అట్టిభావమును నాయకులు నిరాకరించినయి, రాజప్రతినిధిగారి తలంపు. కాని, నిజమిడుకు విరద్ధముగ నున్నది. కాంచుటేబిలునమా వేశ సూచన వెలువడగనే, నాయకు లుత్సాహ పూరితు లయిరి. దాని సంగీకరించుటకు నాయకు లంగీకరించిరి. కాని యీ సమావేశము లధినివేశ రాజ్యస్వాతంత్ర్యవిధానమును నిర్మించుటకు బూనవలెనుగాని, ఇతరవిషయముతో ప్రోద్బలముపట్టపాడిగాదని, వివిధపక్షములనాయకులును సూచించిరి. కాని, రాజప్రతినిధిగారియొద్దనుండిగాని, బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారియొద్దనుండి, అట్టి వాగ్దానము వెలువడదయ్యెను. దీనికి దోడుగ ఇండియానహాయ మంత్రి యగు రస్సెలు ప్రభువుగారు, రాజప్రతినిధి ప్రకటనకు విపరీతార్థము జెప్పి, భారతదేశము స్వపరిపాలనమున కర్హము గాదను భావమును వెల్లించిరి. ఇందువలన, దేశమందన్ని పక్షములవారిలోను విశ్వాసము చెడరెను. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారుగాని, ఇర్వినుప్రభువుగారుగాని, రస్సెలుప్రభువుగారి వ్యాఖ్యానమును నిరసించలేదు. తద్విన్నప్రకటనమును గావించియుండలేదు. ఈ కారణముచే లాహారుకాంగ్రెసునభి, పూర్ణస్వరాజ్యతీర్మానము గావించియుండెను. నిర్భయముగ కాంచుటేబిలు సమావేశమును నిరాకరించియుండెను. కాంగ్రెసుకు పిమ్మటగూడ, గాంధీమహాత్ముడును, నండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ గారును మరియొక యవకాశము నొసగిరి. రాజప్రతినిధిగారికి నిజస్థితి తెటపరచిరి. వీరిరువుర హితవు నిరాకరింపబడెను. వీరు చాపిన కరము నిరాకరింపబడెను. సత్యాగ్రహమును ప్రారంభింపబోవునపుడుగూడ, గాంధీమహాత్ముడు రాజప్రతినిధిగారికి వ్రాసిన లేఖలో సహేతుక మగు పదునొకండు పరతులను సూచించిరి, వీనిని చెల్లించిన, తాము సత్యాగ్రహమును ప్రారంభింపమనియు, సమాధానమునకు మార్గ మేర్పడుననియు, మహాత్ముడు తేటపరచెను. కాని, మహాత్ముని హితవు తృణీకరింపబడెను. పిమ్మట తీవ్రనిర్బంధములు ప్రారంభమయ్యెను. ఇప్పుడుగూడ మహాత్ముడు రాజప్రతినిధిగారికి మరియొక లేఖ సంపుచున్నాడు. ఇన్ని యవకాశముల నిచ్చి సద్భావము జూపిన గాంధీమహాత్మునిపై ప్రస్తుతస్థితికి బాధ్యత మోపుట పాడిగాజాలదు. తా మే తీరున నయినను, సత్యాగ్రహోద్యమమును అణచివైచుటకే ప్రయత్నించెదమని, రాజప్రతినిధిగారు తేటపరచిరి. దీనిని బట్టి ప్రజలు స్వశక్తిపై ననే ఆధారపడవలయునుగాని, రాజప్రతినిధిగారి అనుగ్రహముపై గాదని, తేటపడుచున్నది. స్వాతంత్ర్యవాంఛ కాంగ్రెసు నాయకులనేగాక, అన్ని పక్షములవారి నావహించి యున్నదనుటకు, మహారాష్ట్ర వాణిజ్యసంఘము వారు రాజప్రతినిధిగారి కంపినలేఖ బట్టి గ్రహింపవచ్చును. నిర్బంధవిధానమును వీరు నిరసించుచు, గాంధీ మహాత్ముడు కోరిన ఫరుకొండు పరతులను

చెంటనే చెల్లింపవలయునని, హితవంసగిరి. హిందూ దేశ మనుభవించుచున్న కష్టములను వివరించి, స్వాతంత్ర్యసిద్ధివలన గాని, యిది దొంగ పని, వీరు తేటపరచిరి. కాండుటేబిలు సమావేశమువలన అనుకూలము గలుగునని విశ్వాసము, వీరి నావహించుటలేదు. కేవల బలప్రయోగమునే ప్రభుత్వము సమ్మతించుచో పరిస్థితులు చక్కబడ వని, వాణిజ్య సంఘమువారు స్పష్టపరచిరి. కేవలము రోగచిహ్నములను అణచివైచి, మూలకారణముల నణచివేయకుండుట పాడి గాదని, వీరి యుద్దేశ్యము. హిందూ దేశ స్వయంసిద్ధ్యుస్వాతంత్ర్యమును గుర్తించినగాని, ప్రయోజన ముండదని, వీరు చెలుపుట జూడ, మితదృష్టి గల వర్తకులుగూడ ఎటుల భావించుచున్నారో గ్రహింపవచ్చును. ఇట్టి బలవత్తర మగు అభిప్రాయమును తృణీకరించి, రాజప్రతినిధిగారు నిర్బంధమార్గమునే శరణ్యముగ స్వీకరించుటకును, అనభ్యంతర వేరుండదు.

దేశభక్తునికి సంవత్సరశిక్ష

ఆంధ్ర దేశనియంత యగు దేశభక్త కొండ వేంకటప్పయ్యగారికి సంవత్సరపు కఠినశిక్షయు, గుంటూరు మండలనాయకులగు గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రిగారికి సంవత్సర కఠినశిక్షయు విధింపబడెను. బెజవాడ ప్రముఖులగు మతం బాలసుబ్రహ్మణ్య గుప్తగారిగూడ సంవత్సరశిక్ష విధింపబడెను. దేశభక్తు నెరుగనివారు, ఆంధ్రదేశమున నుండరు. వీరు చిరకాలమునుండియు, రాజకీయవిషయములలో పాల్గొనుచుండిరి. కృష్ణాపత్రికను కొంతకాలము నడిపిరి. ఆంధ్రోద్యమము ప్రారంభముగాగనే, దానివ్యాప్తికై మిగుల తోడ్పడిరి. ఆంధ్రమహాసభల విజయమునకు వీరు ముఖ్య కారకులయిరి. ఆంధ్రోద్యమమునిమిత్తము న్యాయవాదవృత్తిని విసర్జించి, మహాత్ముని సందేశము వెలువడుటకు పూర్వమే త్యాగదీపితము నారంభించిరి. అసహాయోద్యమము ప్రారంభమయినప్పటికీ, వీరు మదరాసు శాసనసభ్యత్వమును విడనాడి, ఉద్యమము కొరకై యావచ్చుకొని వినియోగించి, గుంటూరు మండలభ్యాని పెంపుచేసిరి. గుంటూరు మండలమున పన్నుల నిరాకరణమును ప్రారంభించి, తత్ఫలముగ కారాగృహశిక్ష ననుభవించిరి. మహాత్ముని కార్యక్రమమునందు వీరికి విశ్వాసము మెండు. మహాత్ముడును వేంకటప్పయ్య పంతులుగారిపై పూర్ణ విశ్వాసముంచెను. అట్టి విశ్వాసమును వీరు దక్కించుకొనిరి. శాసనసభాకార్యక్రమములతో నెట్టిజోక్యము కలుగజేసికొనక సత్యాగ్రహోద్యమము ప్రారంభము గాగనే, వీరు అధికారాహముతో దీనిని చేపట్టిరి. ఆంధ్రదేశనియంతగ నియమితులయిరి. తత్ఫలముగ వీరికి సంవత్సరశిక్ష విధింపబడెను. వీరిస్థానమున ముట్టారు కృష్ణారావుగారు నియమితులయినటుల చెలియుచున్నది. వేంకటప్పయ్యగారి ఆత్మార్పణము ఆంధ్రులకే గాక, భారతీయు లెల్లరకును మార్గదర్శకముగ నుండగలదు.

మెయిలుపత్రికా సమర్థనము :

కనీసబలప్రయోగము
మద్రాసుమెయిలుపత్రిక పోలీసువారి కనీసబలప్రయోగమును వరుసగ సమర్థించుచున్నది.

మద్రాసు కార్పరేషనువారు పోలీసు దౌర్జన్యమును నిరసించినందుకు, మెయిలుపత్రికకు తీవ్రాగ్రహము గలిగెను. పోలీసువారు కనీసబలప్రయోగమును మాత్రమే కావించిరని, ఈ పత్రిక సమర్థించుచున్నది. తుదకు భాట్ గ్రాఫును తీసినవానికి గూడ ఈ పత్రిక మోసము నారోపించుచున్నది. స్వరాజ్యపక్ష, జస్టిసుపక్షమువా యెవరైనా గూడ, ఈపత్రిక బాధ్యత మోపుచున్నది. చెబ్బలనుండి తప్పించుకొనవలయు సనిన, ప్రజల కొక్కటేమార్గము గలదనియు, అట్టిసభలకు దూరము బోవుటయే మార్గమనియు, మెయిలుపత్రిక బోధించుట విచిత్రము. తిలకుపుట్టములో జరిగిన సభ, అన్నిపక్షములవారి సభయై యుండెను. ఈసభకు వచ్చినవారు అల్లరి జేయు నుద్దేశ్యముతో వచ్చియుండలేదు. సభ శాంతముగ ముగిసెను. సభ ముగిసినప్పటికీ, పోలీసువారు దౌర్జన్యమును ప్రయోగించుటచే, శాంతిగోరువారును, తదితరులుగూడ బాధల నొందిరి. చనిపోయిన గోవిందస్వామి మొదలిగారికి రాజకీయవిషయములలో నెట్టిబంధము లేదని తెలిసినవిషయమే. కార్పరేషనుతీర్మానమును నిరసించుటకు జేసిన ప్రయత్నములో, మద్రాసు మెయిలుపత్రిక బేచిత్యమును బాత్తుగ విడనాడియుండుట శోచనీయము.

సానుభూతితీర్మానము

చనిపోయినవారిపట్ల సానుభూతిజూపుటగూడ, నేర మగునని ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేట్లుగారు ప్రచురించిన ఆర్డరుపట్టి యాహించియుంటిమి. తుదకు ఫలితములునేజరిగెను. పన్నటిదినము న్యాయవాదులు గోఖలేహాలులో సమావేశమై గోవిందస్వామిగారిపట్ల సానుభూతి జూపించిరి. ఇట్టిపని హైకోర్టులో నిదివరకే జరిగెను. హైకోర్టు న్యాయాధిపతియు, అడ్వకేటు జనరలు గారును, తదితర న్యాయవాదులును సానుభూతిని సూచించుచు, ప్రసంగముల గావించిరి. కాని, న్యాయవాదులు పన్నటిదినము జరుపదలచిన సభ, పోలీసుకమిషనరుగారిచే నిషేధింపబడెను. ఇట్టిసభ జరుగగూడదని, 144 క్లెక్షను ఇదివరకే ప్రయోగింపబడియుండ, కమిషనరుగారు మరల పోలీసు చట్టముక్రింద సీసభను నిషేధించుట కవసర మేమి గలదో తెలియదు. తుదకు న్యాయవాదులు హైకోర్టులో గూడ సానుభూతితీర్మానము గావించిరి. ఇట్టి తీర్మానమే ఆంబ్యులెన్సు సంఘమువారిచేతను, బాలభటు సంఘమువారిచేత గూడ గావంపబడెను. స్కూల్ కాసు కోర్టులో గూడ సానుభూతి దెలుపబడెను. ఇట్టి నిరోధములవలన, అధికారులు తలపెట్టిన ప్రయోజనము చేకూరుటకు మారుగ, తద్వతిరేకఫలము గలిగెనని, విదిత మయ్యెను.

అమెరికా : హైందవోద్యమము

శాంతిబద్ధముగ హైందవోద్యమముపట్ల అమెరికనుపత్రికలు సానుభూతి జూపుచుండ, బ్రిటీషు పత్రికలు పరిహాసముతో కాలము గడుపుచున్నందులకు, సి. యఫ్. ఆంధ్రాసుగారు విచారముజూపిరి. అహింసాసాధనద్వారా ప్రధానసమస్యలను సాధించుటలో యని, అమెరికా మున్నగు దేశములు నిరీక్షించుచున్నవి. బ్రిటీషువారు రటుగాక, ఏతీరున నయినను ఈ యుద్ధమము సణచుటెటులని

దేశోద్ధారక

నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు

కారాగృహవాసము

నేటికి పదునొకండు దినములు

నిర్బంధింపబడినదినము 21-4-1930

మోచించుచు, తాత్కాలిక ప్రయోజనమును మది నెంచుచున్నారని, లోకకళ్యాణదృష్టితో నీయుద్ధమమును వీక్షించుటలేదు. మానవకోటి తలపెట్టిన కార్యములలో కెల్ల ఉత్కృష్టమగు కార్యమును బ్రిటీషు పత్రిక లింత చురుకైన చేయుచున్నందుకు, ఆంధ్రాసుగారు చింతించుట వింతగాదు. వీరిటీవలనే, అమెరికానుండి ఇంగ్లండుకు తిరిగివచ్చిరి. రెండుదేశములమధ్య గల వ్యత్యాసము వీరికి వెంటనే దృగ్గోచర మయ్యెను.

కలకత్తావర్తకులు : విదేశవస్త్రబహిష్కారము

కలకత్తాలో విదేశవస్త్రములను తెప్పించెడి వర్తకులును, మార్కెట్ వాణిజ్యసంఘమువారును, పండిత మదనమోహన మాళవ్యాగారి యెదుట, సంవత్సరకాలమువరకు విదేశవస్త్రముల కార్డరులను పంపకుండుటకు నిర్ణయము గావించిరి. విదేశ వస్త్రములు కలకత్తా కధికముగ చేరుచుండును. కలకత్తా వీనిని బహిష్కరించుచో, మిగిలిన పట్టణములు గూడ యీమార్గము ననుసరింపక మానవు. దేశమీ సమయమున విదేశ వస్త్రబహిష్కారముపై తనదృష్టి సంతను కేంద్రీకరింపవలయును. తమ ధనలాభమునకు నష్టము గలుగుచో మాత్రము, బ్రిటీషువారు మేల్కొని, హిందూదేశపు స్వాతంత్ర్యపు హక్కును గుర్తింపక మానరు.

తమిళనాయకుని నిర్బంధము

తమిళమండల నాయకులును, గాంధీ మహాత్ముని ప్రయశిస్సులు నగుసి. రాజగోపాలాచార్యులుగారికి ఆరుమాసముల శిక్ష విధింపబడుట వింతగాదు. రాజగోపాలాచార్యులుగారి నిర్బంధమునకు పూర్వమే, రామచంద్రనాయకుగారు నిర్బంధింపబడిరి. పంతులు అయ్యరుగారును మరెయొకరును నిర్బంధింపబడిరి. దక్షిణదేశమున రాజగోపాలాచార్యులుగారితో పోల్చదగిన నాయకు లింకొకరు గనుపింపరు. వీరి స్థానమును కె. సంతానము గా రాకమించెదరు. తమిళదేశప్రధాననాయకుని తొలగించుటవలన, అక్కడ స్వాతంత్ర్యోద్యమము ఆగిపోవజాలదు. అది యొకను బెరుగుటకు, ప్రోద్బలము గలుగుట సహజము.

ఉత్కలము

హరికృష్ణమహతలు, గోపబంధు చౌదరిగార్లకు శిక్షలు

బాలసోద, ఏప్రిలు 30: ఉత్కలరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘాగృహమైన మహాబిరుగారికిని, కార్యదర్శి చౌదరిగారికిని సదరు డి. ఆఫీసును చెరి 18 నెలలు కఠినశిక్ష వేసెను. వారు వాదించలేదు.

(అ. 12)

ఆంధ్రనాయకుల శిక్షలు

శ్రీ ముట్టూరి కృష్ణారావుగారు

ఆంధ్రరాష్ట్ర శాంతిసైన్య ప్రధాన సేనానిగా నియమింపబడుట

మచిలీపట్నము, మే 1:—ఆంధ్రరాష్ట్ర శాంతిసైన్య ప్రధాన సేనానిగా చేతకర్త కొండ వేంకటప్పయ్యగారిని ఆరెస్టు చేసినందున ఆపదవిలో శ్రీ కృష్ణారావుగారిని చేతకర్తకు నియమించెను. (స్వ. వి. తం.)

శ్రీమతం బాలసుబ్రహ్మణ్య గుప్తగారికి శిక్ష

బెజవాడ, మే 1:—సేదాపాదయమున పీల్ కోల్ 108 క్రింద శ్రీ గుప్తగారి నివస ఆరెస్టుచేసిరి. బాయింట్ మేజిస్ట్రేటు విచారణచేసి ఒక సంవత్సరము విడిచిపెట్టెను. డి. క్లాసు యియ్యబడెను. “ఇతడుగొప్ప రాజకీయ ఆందోళకుడు. ప్రజలలో అధికమును సుదేశమును కలిగించుటకు సమర్థుడు.” అని ప్రాసిక్యూటరు యునెక్టరు తెలిపెను. శిక్ష వేయబడినప్పటికి శిక్షవద్ద వేలకొని ప్రజలు గుప్తగారి నభివేదించిరి. (స్వ. వి. తం.)

శ్రీయుత గొల్లపూడి సీతారామ

శాస్త్రిగారికి శిక్ష

చీరాల, ఏప్రిల్ 30:—సేదా శ్రీ శాస్త్రిగారికి ఒక సంవత్సరము శిక్ష శిక్ష వేయబడెను. ఏ క్లాసు యియ్యబడెను. సేదా ఉపయోగ పూర్వకముగా వెల్లూరు చెరసాలకు తీసికొని వెళ్లిరి. (స్వ. వి. తం.)

శ్రీధారా గోపాలశాస్త్రి

శ్రీ సూరపరాజుగార్ల ఆరెస్టు

చీరాల, ఏప్రిల్ 30:—దేవరసాడులో శ్రీధారా గోపాలశాస్త్రిగారిని శ్రీ సూరపరాజుగారిని ఆరెస్టుచేసి అమ్మనల్లోని తీసుకొనివచ్చిరి. కారాని బామినమిద వదలవలెనని కోరుటకు వెంగళునుండి చాలమంది వక్తలు వచ్చిరి. విచారణ జరుగుచున్నది. (స్వ.వి.తం.)

శ్రీ భట్టిపాళు సూర్యప్రకాశరావుగారి ఆరెస్టు

చీరాల, మే 1:—శ్రీ సూర్యప్రకాశరావుగారిని నిన్న ఆరెస్టుచేసిరి. చేతకర్తకు సీతారామశాస్త్రిగారిని ఆరెస్టు చేసినందులకు నిన్నను గొప్పబహిరంగభరి జరిగినది. శ్రీమల్లాది యజ్ఞనారాయణ (అడ్డవేట్) జనాలు యిస్కాయిలు సాహెబుగార్ల ఆసభలో ఉత్సాహించిరి. హిందూమహమ్మదీయ మైత్రిని సూచించుటకు ఆసభలో యజ్ఞనారాయణగారు యిస్కాయిలు సాహెబుగారిని ఆలింగనమునందుకొనిరి. కాంధిజయి, అలాహా ఆక్బర్, హిందూ ముస్లిం జయ మన్ను గు జయగీతలు చెలిగవనీ సలహాగారు హెచ్చుగా చేరుచున్నారు. బాపట్ల తాలూకాలో యజ్ఞనారాయణగారు సంఘారము చేసెదరు. అప్పికట్లలో పికెటింగు జరుగుచున్నది. చాలగ్రామములలో ప్రచారము చురుకుగా జరుగుచున్నది. (స్వ. వి. తం.)

శ్రీభాకుళపు శ్రీ పట్టాభిరాములు గుప్త

శ్రీ చీరాల రంగయ్యగార్లను ఆరెస్టుచేయుట

చీరాల, మే 1:—శ్రీ చీరాల, రంగయ్యగారిని వారంటలు చూపకండనే ఆరెస్టుచేసి అమ్మనల్లోని తీసికొని వెళ్లిరి. వీరిని ఆరెస్టుచేయుటకులన చీరాలలోను పేరాలలోను సంఘటనలు చాలాహెచ్చుగానున్నది.

చీరాల మునిసిపల్ నంథునథ

ఈ సభలో గానులేన సాహెబుగారిని శిక్షించినందులకు వారి నభినందించుచు నొక తీర్మాన ముమోదించబడెను. మునిసిపల్ నంథునథ గుప్తనే కట్టవలెనని తీర్మానము గూడ నామోదించబడెను.

బహిరంగసభ

శ్రీ మధుల గిరిరావుగారి అధ్యక్షతకొండ గొప్ప బహిరంగసభ జరిగెను. భట్టిపాళు సూర్యప్రకాశరావు, శ్రీకామేశ్వర పట్టాభిరాములు గుప్త, జనార్దనుగూర్త, చీరాల రంగయ్యగార్లు మున్నగువారు ఉపన్యసించిరి. 100 మంది వలంటీరులుగా చేరిరి. బూదకాజు లక్ష్మీనారాయణగారు కానుక పంపిణీ చేసిరి. (స్వ. వి. తం.)

గుంటూరులో పికెటింగు

ప్రభుత్వకార్యాలయములయొద్ద పికెటింగు జరుపుట

గుంటూరు, ఏప్రిల్ 30:—శ్రీ వలంటీరులలో ప్రధానమంత్రి నాయకత్వముక్రింద విద్యార్థివలంటీరులు సేదా అన్ని ప్రభుత్వకార్యాలయములవద్దను పికెటింగు చేసిరి. తిలక్పేట వైపున కలక్టరుకచేరి, పోలీసుకచేరి, కోర్టులు మున్నగువన్ని కార్యాలయములవద్దను బహిష్కరింపవలెనని ఉద్యోగలనందరిని వివరముతో కోరిరి రైలు దారి కావలప్రక్క నన్న ప్రభుత్వ కార్యాలయముల వద్ద గూడ పికెటింగు జరుపబడెను. పగలు 10 మొదలు 12 గంటలవరకు అన్ని ప్రభుత్వకార్యాలయములవద్దను పికెటింగు జరుపబడెను.

కల్లుదుకాణము లన్నియును మూయబడుట

గుంటూరులో సేదా కల్లుదుకాణములన్నియును మూసివేయబడెను.

తాడిచెట్ల గెలలను నరుకుట

వేదెండ్లలో తాడిచెట్లనుండి కల్లుగియుటకు వీలులేకుండ చేయుటకు కొందరు వలంటీరులు గెలలను నరికివేసిరి. అందులకు మొదట భూస్వాముల అనుమతినిబడసియే వారాగెలలనునరికిరి. భూస్వాములు తాడిచెట్లను నరుకుటకునాశ్రమే కాలు ఇచ్చిరిగాని కల్లుగియుటకు కావలసినది తెలియుచున్నది. నాయకులను ఆరెస్టుచేసిననుగూడ ప్రజలలోను, వలంటీరులలోను ఉత్సాహము మిక్కిలి హెచ్చుగానే యున్నది. (స్వ. వి. తం.)

పురపాలక సంఘాధ్యక్షుడవని

బెజవాడ, ఏప్రిల్ 29:—గాంధీజీలయందు నిన్న సాయంత్రము డా||మల్లికార్జున రావుగారి యధ్యక్షతను సభిజరిగి యీక్రింది తీర్మానము గావించబడెను:—

“బెజవాడ పోలీసుల సమావేశము, శ్రీయుత కాశీ కృష్ణరావుగారి నిర్బంధమునకు ప్రతికారముగాను పోలీసుల ఆత్మగౌరవమునకు చిహ్నముగాను, ఉత్తా సత్కారహేతునందు గల యనుసరణకు నిదర్శనముగాను పురపాలక సంఘాధ్యక్షుడవని భాగినా నుంచవలసినదని తీర్మానించుచున్నాడు.”

సమకాలికాభిప్రాయములు

శ్రీ నడివల్లి నరసింహారావుగారు.

శ్రీ నరసింహారావు పంతులుగారు ఆంగ్ల పత్రికలలో నెల్ల అత్యున్నతమైన ఏం. ఎ. ఎల్. ఆర్. వి. బి. బి. పత్రికలలో నుండియు విద్యార్థికుడు. గుంటూరు పురపాలక సంఘాధ్యక్షులు, భారత కాంగ్రెసుకు యి సంఘాధ్యక్షులు, ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కార్యదర్శి, ఇన్ని పదవుల నిర్వహించుచున్న ను విద్యార్థికులయొక్క నిగర్వకోమణులు. గుంటూరు చేర్చున పదవి నధిష్ఠించినది మొదలు వీరికి పట్టుదల లోకము నకు మరింత వెల్లడియైనది. ఎన్నటి అధ్యక్షుడవని గౌరవమును పట్టుకారు కాపాడినట్లే నరసింహారావుగారు గుంటూరు మునిసిపల్ చేర్చున పదవికిగల గౌరవమును స్వాతంత్ర్యమును కాపాడిరి. గుంటూరు మునిసిపాలిటీని కేవలము జాతీయ సంస్థగానే నిర్వహించుచు ప్రతిజాతీయ పర్యవేక్షకులను జాతీయ పతాకమును ప్రేరేపకట్టి ఉత్సవములను జేయుచుండిరి. వీరు గుంటూరు జాతీయ వ్యవహారములకు పట్టుగొమ్మయై యుండిరి.

నరసింహారావుగారిపై గుంటూరు ప్రజలకట్టి గౌరవము ప్రేమయున్నది 24వ తేదీన వారు ఆరెస్టుకాబడి సంవత్సరము శిక్షవిధింపబడి బహిష్కరింపబడి గొనిపోవునాడు మునిసిపల్ వలెను. దాదాపు పురంతయు వేలవేల ప్రజలు రైలుస్టేషనువద్ద గుమికూడియుండిరి. రైలుకు అడ్డుముగ జనసమూహముండుటచే ఎక్కడికైతె అక్కడ ఆగిపోవలసినవైనను. కాని అధికారులు నరసింహారావుగారిని గుంటూరునుండి రైలుమీదపంపక మోటారుమీద గొనిపోయి చినుకొండ స్టేషనులో రైలునెక్కించి బక్కరి జయలుకు బంపివేసిరి. అంతట జనలు నిరతాహ్వానముకొని యిండ్లకజనిరి. నిజముగా నరసింహారావుగారిని గుంటూరు రైలుస్టేషనులోనే రైలుఎక్కించిన ప్రజలరైలును పోనిత్రుకోలేదో చెప్పలేము. దీనినిబట్టి నరసింహారావుగారియందు గుంటూరు పౌరులకట్టి ప్రేమయున్నది తెలుపడుచున్నది. వీరి ఆరెస్టుచేసినగానే బస్టిలో చాలాభాగము కొట్టుమాయబడెను, మరునాడు పురపాలక వారు జరుపబడెను. ఏవోకొన్ని మహమ్మదీయుల వీడి సోదా దుకాణములతప్ప మిగత అన్ని దుకాణములు మూయబడెను. ఈవారతాళము నారముదినములకు జరుప కొందరు రైలుకు దీక్షబూనిరి. కాని ప్రజలకు యిబ్బంది కలుగునను భీతిచే నట్టి కార్యము జరిగియుండలేదు. (దర్బారు.)

ద్రవిడ

శ్రీ సి.రాజగోపాలాచారి గారికి శిక్ష

(ద్రవిడరాష్ట్ర) శాంతి సైన్య ప్రధాన సేనానికి 6 నెలలు విడిచిపెట్టెను 200 జుల్యూనా చెల్లించినచో మరి

3 నెలలు క్షైదు వేయబడెను

వేదారణ్యం, ఏప్రిల్ 30:—ద్రవిడరాష్ట్ర ప్రధాన శాంతి సైన్యమునకు ప్రధాన సేనాని యగు శ్రీ రాజగోపాలాచారిగారు 16 మంది వలంటీరులు సేదా ఉపయమున 6 గంటలకు ఇచట ఉప్పుబండలలోనికి వెళ్లి ఉప్పు తీసిరి. అచట పోలీసువారుగూడ నుండిరి. వెంటనే రాజగోపాలాచారిగారిని ఆరెస్టుచేసి సబుడివిజనలు మేజిస్ట్రేటు కోర్టుకు తీసుకొనివెళ్లిరి. పీల్ కోల్ 144 ఉల్లంఘి 74 నెల్ క్రింద విచారణ జరిగినది. 6 నెలలు విడిచిపెట్టెను, 200 జుల్యూనా చెల్లించినచో మరి 3 నెలలు క్షైదు వేయబడెను. సేదాపాద పరటాలు జరిగినది.

శ్రీ కే. సంతానముగారు రాష్ట్ర సేనానిగా

నియమింపబడుట ప్రకటన

తన స్థానమున శ్రీ కే. సంతానముగారిని శ్రీ రాజగోపాలాచారిగారు (ద్రవిడరాష్ట్ర) శాంతి సైన్య ప్రధాన సేనానిగా నియమించిరి.

సేదా రాజగోపాలాచారిగారు 16 మంది వలంటీరులను ఉప్పు తీయుచుండగా ఉద్యోగులు వచ్చి ఉప్పు నిమ్మనిరి. వారు నిరాకరించిరి. అటుల రెండుమూడు సార్లును జరిగిన పిమ్మట రాజగోపాలాచారిగారిని మాత్రమే ఆరెస్టుచేసిరి. తక్కిన 16 మందియును ఉప్పును తీసికొని శివరమునకు వచ్చిరి.

రాజగోపాలాచారిగారు వలంటీరులకు వ్రాసిన లేఖ

దొరతనమువారు నన్ను ఆరెస్టుచేసినచో శ్రీ. కే. సంతానముగారు నాస్థానమున ప్రధాన సేనానిగా నుండురు గాన వలంటీరు లందరును సంతానంగారి ఆజ్ఞలను శిరసా వహింపవలెను. సంపూర్ణ వసు విధేయతయును సోదరసోదరీభావమును ముఖ్యపరములు. ప్రభుత్వమువారి దౌర్జన్యమును మనము అహింసతోనే యెదిరింపవలె. గాని మరియొక ఆలోచన యెంత మాత్రము నుండగూడదు. మనకు విజయము ధ్రువము, నిస్సంశయము, దొరతనమువారి దౌర్జన్యము మరింత ప్రబల మగుచున్న కొలదిని మన అహింసాదీక్షగూడ మరింత ప్రబల మగుచున్నచో అతిక్రిమకాలములోనే విక్రమానన సంఘాధికారబలముచే మన సామ్యము లభింపగలదు. ఈ ధర్మసమరమున భగవంతుడు మనకు తోడ్పడును గాక! వలంటీరులకును రాష్ట్ర సేనాని పదవిలో నుండువారికిని ద్రవిడ నాయకుల సర్వవిధముల సహాయ మొనరింతురుగాక. మహాత్ముడు మెచ్చుకొనరీతిని శాంతిసమర మిరాష్ట్రమునందు కొనసాగింపబడునుగాక” అని రాజగోపాలాచారిగారు వ్రాసిరి.

వేదారణ్యమునందు సేదా పరటాలు పట్టగ్రముగను ప్రకాశముగను జరిగినది. రాజగోపాలాచారిగారిని ఏ క్లాసులో తేర్చిరి. తిరుమనాపల్లికి తీసికొని వెళ్లెదరు. (శ్రీ. కే.)

శ్రీ. వి. వంతులయ్యగారికి శిక్ష

తంజావూరు, ఏప్రిల్ 30:—శ్రీ రాజగోపాలాచారిగారికి 6 నెలల వలంటీరులకు శిక్ష మొనరించుటకు పీల్ కోల్ 157 నె. క్రింద పంతులయ్యగారిపైని కేసు చేయబడెను. అయ్యురుగారికి 100 రూపాయల జూరీనాశ్చయము. అతడు చెల్లించవలెననిగాన-6 వారముల విడిచిపెట్టెను వేయబడెను అ. (శ్రీ.)

బ్రిటిషు వస్తు బహిష్కారము

డా|| రామారావుగారు ఆంగ్ల బౌద్ధములను వరించుట

మదరాసు మే 1:—డా|| యు. రామారావుగారు స్వదేశీ లీన్ అధ్యక్షులు యొకముందు బ్రిటిషు బౌద్ధములను తెప్పించనని తెలుపుచు నిరెర బౌద్ధపదార్థములకు అట్టి చేయవలెనని విన్నప మందిరి.

కార్పొరేషనులో బ్రిటిషు వస్తుబహిష్కారము

ఎన్. సత్యమూర్తిగారు ముందు జరుగబోవు కార్పొరేషనుసభలో మదరాసులో యిమధ్య పోలీసువారిచేట్టలకు నిరసము తెల్పుటకుగాను బ్రిటిషు వస్తువులను బ్రిటిషువస్తువుల మగూడ బహిష్కరింపవలెనని తీర్మానమును ప్రతిపాదించెదరు.

మొఘల్ రాకుమారి మరణించుట

రంగూను, ఏప్రిల్ 30:—మొఘల్ శంకరపు చక్రవర్తి లలో ఆఖరుమనిషి యగు బహదూర్ షామొక్క మనుమరాలగు రోవాకోజమానీ బీగమరకుమారి సేదా యుడయ ముఘల్ బహిష్కారమున యీమే కనుగొన్నది. (అ. శ్రీ.)

మహారాష్ట్రము

ఎల్. బి. భోపల్కురుగారికి శిక్ష

ఆరు నెలలు విడిచెడు

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 29:—నిన్న కళ్యాణ మేజిస్ట్రేటు భోపల్కురుగారికి 6 నెలలు విడిచెడు వేసెను ఏ. క్లాసు యిచ్చెను. భోపల్కురుగారు ప్లేటుమెంటు యిచ్చిరి. అచట ప్లేటో కొలిది ప్రజలుచేరిరి. వారు భోపల్కురుగారికి పుష్పమాలను సమర్పించిరి.

ఎన్. డి. నవర్కర్కుగారి అరెస్టు

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 30:—ఎ. పి. 127 నె. క్రింద ఆర్మాలలో సవర్కర్కుగారిని అరెస్టుచేసి బొంబాయి చెరసాలకు తీసుకొనిపోయిరి. సవర్కర్కు ఆర్మాలలో ముఖ్యసానిగా నున్నారు. వీరు తిలకుమహారాజు శిష్యులలోనివారు. ఇనుక బొంబాయి రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమున సభ్యులుగా నుండిరి. ఇప్పుడు మహారాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులుగా నున్నారు. ఆర్మాల విరామకు సమీపముననున్నది. (ఆ. ప్రె.)

బలైకాక కణిత్కురు గారికి శిక్ష

పూనా, ఏప్రిల్ 30:—పూనా నగరమున కాంతిసమర సంఘ కార్యదర్శియగు కణిత్కురుగారిని నేడు మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు అరెస్టుచేసిరి. పి. కో. 117 ఉ. చ. 47 నె. ప్రొ. కంటోనుమెంటు మేజిస్ట్రేటు విచారణచేసి 6 నెలలు విడిచెడు వేసెను. సాక్షులము బహిరంగసభ జరిగినది.

హరటాలు కోర్టువద్ద బాలీయపతాకమును నిలుపుట

చాలకుండి ప్రజలు కోర్టువద్ద చేరి అచట బాలీయపతాకమును నిలిపిరి. దుకాణములన్నియును మూయబడినవి. బాలీకు వారు ప్రజలను కాంతముగా పంపివేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

చింతామణి, శాస్త్రి, జోషి, కానీవిమాయి గార్లకు శిక్ష

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 30:—వీరు నలుగురికిని ఆలీఖాన్ మేజిస్ట్రేటుచే చెరి 6 నెలలు కఠినశిక్ష వేయబడినవి. విమాయి గారికి 100 రూపాయల జూర్యవాహుదా వేయబడినది. వారికి బెడీలువేసి నేడు మధ్యాహ్నము బొంబాయి తీసుకొనివచ్చిరి. ఇటునుండి ధాచెరసాలకు తీసుకొనిపోయిరి. (ప్రె. ప్రె.)

బొంబాయివారు యితరచట్టముల నుల్లంఘింప గోరుట

మకాం-కరాడీ, జలబ్బారు ఏప్రి 30:—బొంబాయి సమరసంఘ కార్యదర్శియగు కొండరుసభ్యులును నేడు ఉదయమున యిచటికి వచ్చిరి. బొంబాయిలో ముందుజరుగవలసిన పనినిగూర్చి వారు మహాత్మునితో చాలనేపు సంభాషించిరి.

ప్రభుత్వమువారి నాల్గుడిపోలపై దాడి

“ఏచట దాడి సంపదననో అట్టిస్థలమును నిర్ణయించుట కొకసారి బొంబాయిరావలెను. దాడిసలుపుటకు బొంబాయివారు సంసిద్ధముగా నున్నారు. వారిలో “మొచ్చుమంది యిందులకు పూనుకొనెదరు” అని వారు మహాత్మున కెరిగించిరి. కొన్నివరతులు నైరతేరినవో తాను బొంబాయి వచ్చెదనని మహాత్ముడు వారికెరిగించెననియు అని చాలకఠినమైన మరతులనియు ను మాత్రమే తెలిసినదిగాని వానిని వివరించుటకు వారిప్రతిజ్ఞలేదు. “అహింస యందు గాఢ విశ్వాసము కలిగినవారను బాగుగా శిక్షణను బడసినవారను అధమము ఒకలక్షమందియైన నుండవలెనో వారందరును నూలువదుకుచుండవలెను” అని మహాత్ముడు కోరెననియును, ఆరీతిగా లక్షలవందలకును సిద్ధపరచెదమని వారువాగ్దానముచేసిరినియును తెలియుచున్నది. అందువలన మహాత్ముడు బొంబాయిలో దాడిని సాగించుననియే తోచుచున్నది.

రెజినాల్డు రెయినాల్డుగారి రాక

రెయినాల్డుగారు సబరత్తి ఆశ్రమమునుండి నేడిచటికి వచ్చి మహాత్ముని సందర్శించి తాను ముందేమి చేయవలెనని అడిగిరి “మీరు సత్యాగ్రహమునందధికముగా పాలుగొనవలెదు. సాక్షిమాత్రులుగానే యుండి టిక్కిలి క్రౌఢతో గమనించుచుండవలెను. మీరు మరల ఆంగ్ల దేశమునకు పోవలసిన యావశ్యకత యేదైన కలుగునడల మీరచటికివెళ్లి యింట జరిగిన సీథియొక్క యధార్థకథనమును వారికెరిగింపుడు” అని మహాత్ముడు రెయినాల్డుగారికి తెలిపెనని తెలియుచున్నది.

రాజద్రోహపత్రికా కాసనముల నుల్లంఘింపగోరుట

బొంబాయి సమరసంఘకార్యదర్శి పడవిడిగారును ఆ సంఘసభ్యులగు జోషి, పుటలాగార్లును నేడిచటికి వచ్చిరి. బొంబాయిలో రాజద్రోహ కాసనమును, పత్రికాకాసనమును ఉల్లంఘింప గోరుచున్నారని తెలియుచున్నది. (ప్రె. ప్రె.)

ప్రభుత్వ వార్తలు

మద్రాసు కార్మి రేషనుసభ:—మద్రాసు కార్మి రేషనుయొక్క సాధారణసభ రాబోవు శనివారమున సాయం కాలము 5-15 o'cl రిపుసభనమున జరుగును.

బొంబాయి సూర్యభవనము ప్రారంభోత్సవము:

బొంబాయి సూర్యభవనము అను నూతన కాఫీహాలు యొక్క ప్రారంభోత్సవము డా|| పి. నగదరాజునాయుడుగారు కేపుడయము 7-80x0 నెం|| 282 గోవిందప్పనాయకొవిధిలో జరిపెదరు.

యం. యన్. యం. రైల్వేపనివాండ్లసంఘము

బె జ వా డ శా ఖ

వైశాఖ కార్యదర్శి యూనియను జనరలు కార్యదర్శిగా ఎన్నుకొనబడుటచే భారీపడిన ప్లామును శ్రీ యన్. కే. నారాయణయ్యగారు ఏకగ్రీవుముగ గత 28 వ తేదీని జరిగిన సభయందు వైశాఖ కార్యదర్శిగా ఎన్నుకొనబడిరి.

కే. వి. రమణరావుగారు విదేశములకు వెళ్లుట

మద్రాసు, ఏప్రిల్ 28:— శ్రీ కే. వి. రమణరావు ఐ. యం. యన్. గారు కృష్ణామండల మెడికల్ ఆఫీసరు నిన్ను లండన్కు మార్చేల్స మార్గమున వెళ్లిరి. వీరితో వీరిపతియు, కొమార్తె గార్లుకూడా వెళ్లిరి. ఇంగ్లాండునందు విద్యపూర్తి కాగానే వీరు జర్మనీ, ఆస్ట్రీయా, ఫ్రాన్సు, ఆమెరికా దేశములందు పర్యటనగానించి మరల భారతదేశమునకు రాబోవు 1931 సం|| మే మాసములో వచ్చెదరు.

మద్రాసునందరి మరణసంఖ్య:

గత 26 వ తేదీకి అంతమైన వారములో మద్రాసునందు సంవత్సర సగటున వెయ్యింటికి 42.9 మరణములు సంభవించెను. ఇందుకు ముందు వారమున వెయ్యింటికి 37.5 మరణములు సంభవించి యుండెను. స్పృతకము 27 నుండికి తగ్గితెను. వారిలో 5 చనిపోయిరి. కలరావలన 1 కలహావారు వలన 1 క్రైఫాయిడు జ్వరమువలన 8 మలేరియా వలన 6 ఇతర జ్వరములవలన 82 మరణములు సంభవించెను.

రాకపోకలు:— సి. బి. కొటేరితో గారు ఉదకము

డలమునుండి నేటి ఉదయమున మద్రాసుకు వచ్చి మరల అప్పుడే సి. వ్లాకు వెళ్లిరి.

గా|| కే. డబ్ల్యూ. భోదగారు వారి సాయు, నేటి ఉదయమున సి. వ్లాకు వెళ్లిరి.

సర్. ఏ. ఇ. మార్కబ్యాంకు, విజయనగరం మహారాణి, ప్రొ|| యన్. ఇ. రంగనాథం. డి. బి. యన్. భవానందంపిళ్ల గార్లు నిన్న రాత్రి ఉదకముండలమునకు వెళ్లిరి.

భారతగానవిద్య - వేసంగిపాఠశాల:

పాఠశాలయొక్క ప్రారంభోత్సవము కేపుసాయంకాలము 8 గం. వైయం. సి. ఏ. అడిల్టోయ్యనునందు జరుగును. డి. బి. కే. రామునిమిసన్ యం. ఏ. గారు మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయ వైస్ చాన్సలరు అధ్యక్షత వహించుటకు వయతో అంగీకరించియున్నారు. ఏ.వి.సి. యం. ఇ. కళియ్యగారు ఉపన్యసించెదరు. పాఠశాలకు సంబంధించినవారు కొంతనేపు సంగీతప్రదర్శనము గావించెదరు. ఎల్లరు రాసాగింతులు.

చోలింగనల్లూరు సత్యాగ్రహము:

హిందూస్థానీ నేపాదకపు వాలట్టియ మకాముచేయుచున్న చోలింగనల్లూరు గ్రామమునకు శ్రీయుతులు సి. యన్. ముత్తరంగ మొదలియార్, యం. భక్తవత్సలం. ఏ. ఆర్. వి. ఆచార్, యన్. త్యాగరాయప్పిళ్ల గార్లు నిన్న సాయంకాలము మోటారు నందు వెళ్లిరి. సత్యాగ్రహ వాలంటీర్ల కార్యముపట్ల గ్రామజనులు సానుభూతి మాత్రమున్నారు. వాలంటీర్ల శిబిరమునకు కొంతదూరములో రిజిస్ట్రాపోలీసు డిశముకూడ మకాముచేయుచున్నది. వాడుకులు సభదేసి ఉపన్యసించిరి. సభకు ఊరివారందరు వచ్చిరి. సి. ఎస్. ముత్తరంగములీయరుగారు ప్రస్తుతరాజకీయ పరిస్థితి గూర్చి మాట్లాడిరి. సత్యాగ్రహోద్యమము జయప్రథముగ కొనసాగింపబడుటకు భారతీయులెల్లరు సహాయపడవలెనని వీరు కోరిరి. వి. నే. కే. వ. ప్రభుములను బహిష్కరించి స్వదేశీవ్రతియును గ్రేకోనుని పిరు ప్రజల నుద్ధోషించిరి. శ్రీ ఆచార్ గారు పీఠప మధ్యపాసనిషేషముగూర్చి ఉపన్యసించిరి. సారాఅంగళ్లన్నీయును మూయబడవలెననియు ప్రజలు యీ దురభ్యాసమును మానవలెననియు వీరుప్రజలను కోరిరి. జాతీయ గీతములు పాడబడి సభ ముగిసెను.

స్వదేశీ ప్రచారము:— డా|| యం|| రామారావు శ్రీయుతులు యన్. సత్యమూర్తి, ఆర్. చిన్నస్వామి ఆయటి గార్, యం. భక్తవత్సలం. ఏ. ఆర్. వి. ఆచార్ గార్లు కీ యితరులును నేటి ఉదయమున తిరువల్లి క్లీడియందు ఇంటింసనకి వెళ్లి స్వదేశీప్రచారము గావించిరి. చాల మంది స్వదేశీ ప్రమాణప్రములందు సంతకముల చేసిరి. నేడుదయము జరిగెపు ప్రచారమున విశేష మేమునగా పెక్కుమంది పర్యటకులు స్త్రీలుకూడ స్వదేశీ ప్రమాణప్రములందు సంతకముచేసిరి. ఈ ప్రచారము ప్రతిరోజునను స్వదేశీసంఘముయొక్క వాలంటీర్లములమున కొనసాగింపబడును.

మద్రాసు అల్లరులు - చూల్లెమ్మిల్లు పనివాండ్లు

మద్రాసు, ఏప్రిల్ 30:— శ్రీ బి. శివరావుగారిటుల వ్రాయుచున్నారు:— గతవారము చెన్ననగరముందు జరిగిన అల్లరులకు చూల్లెమ్మిల్లు పనివాండ్లు కారకులని చాలమంది నమ్ముచున్నారు. ఈ విధముగ తలయిటుట ఏలాటి ఆధారములేదు. చూల్లెమ్మిల్లు పనివాండ్లు అల్లరులలో ఏలాటి జోక్యము కలది కదేనోన లేదని నేను విచారించుట వల్ల నాకు యాభిగా తెలియవచ్చినది. ఈ నిరధారమును ఆరోపణ మద్రాసు కార్మిక పక్షమువారి సభయందు తీవ్రముగ ఖండించుచూ తీర్మానము ఆమోదించబడినది. ఈ యూనియను పనివాండ్లు కాంతనడవడి క గలవారని వేరు గాంచినవారు. (ఆ. ప్రె.)

సనాతనుల మూర్ఖత్వమువలని దుష్ఫలితము

అస్పృశ్యులు ఇస్తాము మతమును స్వీకరించుట
వాస్కో, ఏప్రిల్ 29:— అస్పృశ్యులను హిందూదేవాలయములలోనికి రానివ్వమని సనాతనులగు హిందువులు భీష్మింపుమని మార్కుండుటచే ఏడుగురు అస్పృశ్యులు యిస్తాము మతమును స్వీకరించిరి. మరినలువదిమంది యిట్లే యొనరింపదలచిరికాని వారి నాయకులు సనాతనుల దృక్పథమునందు మార్పు గలుగువచ్చునుగనుక కాంతము వహించి మతాంతరాలుగాకుడనివారికిజోధించుటచే వారిప్రతిపక్షులుఅట్లు జేయునన్నారు. (ఆ. ప్రె.)

లాల్ బిల్తో కొట్టినరకుండుట

బొంబాయి పోలీసు కమిషనరు ప్రకటన

బొంబాయి సత్యాగ్రహ సంఘమువారు, భటియాభాగు ఉదంతముగూర్చి ప్రకటించినదానికి ప్రత్యుత్తరముగ బొంబాయి పోలీసు కమిషనరుగారు పత్రికలకు యాదినవరకీ దెలిపిన విషయము బొంబాయిపత్రికలలో 25 వ తేదీన ప్రకటించబడినది. పోలీసువారు 100 మంది మాత్రమే యుండిరిగాని 300 కాదనియు, ఈ దోష్ట గులు 10 మంది యుండిరినియు కమిషనరుగారు దెలుపుచున్నారు:—“మందు జరిగినయేర్పాటుల ప్రకారము భటియాభాగులో నున్న ముగ్గురు నాయకులు అరెస్టు చేయబడిరి. వాలంటీరులగుంపును వెడలి పొమ్మని ఉత్తరువు జేసియుంటిమి. వాలంటీరులు నిరాకరింపగ వారి గుంపులోనుండి దూరి ఉప్పు తయారుజేయుచోటికి భోవ నెంచితిమి. జనిసముహమును చెదరగొట్టుటకు లాల్ బిలుగాని బాట నుల ను గాని ఉపయోగించని పోలీసు వారికి చెప్పియుంటిమి. వాలంటీరుల మధ్యనుండిపోవ రెండు సారులు యత్నించిరిగాని పోజాలకుండిరి. పోలీసునూపచ్చెంటు గారు వెంటనే తన పోలీసుదళమును వెతుకకు మరల్చి నాకు తెలిపానుద్వారా తెలియజేసెను. బలవంతముగా వార్తవ్య ముపయోగించిగాని వాలంటీరుల మధ్యనుండి పోజాలమని ఆరకు తెలిపెను. సాత్వికనిరోధము జేయుచున్న వారిని లాల్ బిల్తో కొట్టుట నాకేష్టము లేదుగనుక ప్రజలను చెదరగొట్టుయత్నము మాని మరలి రమ్మని నేను ఆజ్ఞాపించితిని. పోలీసువారు లాల్ బిలు అతి కులభముగ ప్రజలను చెదరగొట్టియుందురు గాని చాలమందికి హాని కలిగియండెడిది.

గుమారు వేయిమంది వాలంటీరులు అంతకన్న చాల యొక్కువగ ప్రేక్షకులును ఉండిరి గాని యిప్పటికిని ఒక రైసు హాని కలిగిట్లు ఫిర్యాదు చేయలేదని కమిషనరుగారు నేరొక ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరముగ దెలిపిరి.

‘లిబర్టీ’ పత్రిక నిలిచిపోవుట

5000 రూపాయలు

కలకత్తా, మే1:—‘లిబర్టీ’ బొంబాయి పత్రిక యిం. ఇం. డియన్ డెయిన్ స్టూన్ ముద్రణాలయమునుండి ప్రకటింపబడుచున్నది. ఈముద్రణాలయాధికారిని పై పత్రికలకరకై చెరి 5000 రూపాయల ధరావతును చెల్లింపుమని పత్రికాకాసనము క్రింద నేడు అధికారులు నోటీసు జారీ చేసిరి.

ఇప్పటివట్టుకు యాపత్రికలకు ప్రకటింపకుండుటకే ముద్రాపకుడు నిశ్చయించెను. (ఆ. ప్రె.)

దేశభక్తుని విచారణ-విరుద్ధ

సంవత్సర కఠినశిక్ష

(స్వకీయవిలేఖరి)

శ్రీముట్టూరి కృష్ణారావుగారు

ఆంధ్రరాష్ట్రనియంత

గుంటూరు, ఏప్రిల్ 30:—ఆంధ్రదేశ సత్యాగ్రహోద్యమనియంత యను శ్రీ దేశభక్త కాండ వెంకటప్పయ్యపంతులు గారు తమయింటివద్ద ఉదయము 8 గంటలకు అరెస్టు చేయబడి ఒకకాళలో వెంట రిజిస్ట్రేషన్ లోను గల యొక మోటారు బస్సులో గుంటూరు జిల్లా కలెక్టరేట్, బంగ్లో సబ్ కలెక్టరును మకాము చేయుచున్న ఆమస్ట్రబ్లోనుకు మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు తీసికొని పోబడిరి. బంగ్లో సబ్ కలెక్టరుగారి క్రియతో వెంకట్రామన్ యం. ఏ., ఐ. సి. యన్ గారు విచారించుచుండిరి.

దేశభక్త వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు వ్యాయవిరుద్ధ మైన యొక ఊరేగింపును నడిపిరి ఐ. సి. సి. 148 వ సెక్షన్ క్రిందనున్న, వారి యింటివద్ద 9 వ తేదీన నిషిద్ధలహణమును తయారుచేసి ఉంచుకొని ఉప్పుకాసనము 74 సి. డి. ఆ క్రింద నున్న, కేసు తెచ్చిరి. 6, 7, 8 వ తేదీలలో వారిపైన ఉప్పు కాసనాతిక్రమణప్రబోధకోపన్యాసములను సి. జి. డి. సంతక ప్రత్యేక ఇన్ స్పెక్టరు క్రియతో నరసింహచారిగారు తనచే వ్రాసి తొనబడినవానిని చదివి పనిపించిరి. 117 ఐ. సి. సి. క్రిందను మహారించిరి. జిల్లా కలెక్టరు క్రియతో యఫ్. డబ్ల్యు. స్టీవర్ట్ గారు శ్రీ వెంకటప్పయ్యగారు మఱియొకరు కాంతిసమర సభ్యులును వెంకటప్పయ్యగారియింటివద్ద కాసనోల్లంఘన మొనరించు నుద్దేశముతో వందమంది వాలంటీయర్లతో ఉప్పు తయారు చేయబోవుచున్నారని అను తాము 8-4-1930 న నోటీస్ ఇచ్చి యుండిరి తమ సాక్ష్యములతో తెలిపిరి. ప్రాసిక్యూటర్ తరపున సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు శ్రీ కీ. సీతారామయ్య, గుంటూరులోను సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు శ్రీ జే. మూర్త్యువారామణగార్లు నుండియు సాక్ష్యము తీసికొనబడినది. మేజిస్ట్రేటు గారు ప్రతివాదన పెట్టుకొందురాయని యడుగ, శ్రీ వెంకటప్పయ్యపంతులుగారు తాను పొల్లిన ననియు, మహాత్మాగాంధీ గారి నాయకత్వమున తా నన్నికాసనముల నుల్లంఘించితినియు, దౌర్జన్యరాహిత్యమును కవచముతో, కాసనోల్లంఘనమును నాయుధముతో భారతదేశ స్వాతంత్ర్యమునకు పోరునల్పుదుమనియు తిమిష్టేటు మొంటులో తెలియజేసిరి.

మేజిస్ట్రేటుగారు తీర్పుచెప్పటకు ముందుగ చేసినతప్పులకు చింతించితియిదనియు తాను యిట్లుగ శ్రీ వెంకటప్పయ్యగారు నిరాకరించిరి. మేజిస్ట్రేటు తన తీర్పులో శ్రీ వెంకటప్పయ్య గారు తాను నియంత(Dictator) నని తెలియజేసియుండిరనెను. అందుకు పంతులుగారు తామెన్నడు నట్లని యుండలేదనియు, తనయనుచున్నది తన్నుటల పిలిచియుండిరనియు తెలియజేసిరి. మేజిస్ట్రేటుగారు ఇది నాతిర్పు అనిరి.

మేజిస్ట్రేటుగారు తమతీర్పులో శ్రీ వెంకటప్పయ్యగారు అనేకమంది వాలంటీయరులను సమహర్షి, ది 9-4-30 నుండి నిషిద్ధ లహణమును తయారుచేయుదుమని 9-4-30 తేదీన జిల్లా మేజిస్ట్రేటును నోటీస్ ఇచ్చి 9-4-30 తేదీన వందమంది వాలంటీయర్లతో తన యింట నొక్కొక్క రొక్కపొయ్యితో ఉప్పును తయారుచేసియుండి రనియు, వెంకటప్పయ్యగారు తమయొక్క బుద్ధివైకల్యమును, వ్యాయము, క్రయము (Law and order) లను నిర్వహించుటకు వినియోగింపవలసిన దానికీడదుట ప్రజలను కాసనోల్లంఘనమున నుద్దేశింపజేసిరనియు, వెంకటప్పయ్యగారు ఆంధ్రదేశమున తిగినంతటి పుణకుబడి పొందెనన్నారనియు, తాను చింతపడుటకు బదులు ధీమంతిముగా తాను ఉప్పు కాసనోల్లంఘనని నిర్వహించుచున్నా రనియు తెల్పిరి. ఈ క్రింది సెక్షనుల ప్రకారము ఈ క్రిందికితగు మేజిస్ట్రేట్ టింసంగెను.

1. 148 ఐ. సి. సి. మూడునెలల కఠినశిక్ష.
2. 74 సి. ఉప్పు కాసనము.
3. 74 డి.
4. 117 ఐ. సి. సి. ఉప్పు కాసనోల్లంఘనము—ఒక సంవత్సరం కఠినశిక్ష.

మొదటి మూడు శిక్షలున్న, ఏకకాలముననే ఐ. సి. సి. 117 సెక్షనుకు లోబడి అనగా దేశభక్తునికి ఒక సంవత్సరము కఠినశిక్ష విధింపబడెను. ఏ క్లాసులో చేర్చబడిరి, సాయుధ పాటులై యున్న పోలీసువారిచే చుట్టబడి శ్రీ వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు బయటికితీసికొనిరాబడినపుడు శ్రీయంతులు కరణరామస్వామి చౌదరి, జి. వి. ప్రసన్నయ్యకాస్త్రిగార్లు అనేకమంది గ్రామవాసులతో దేశభక్తునకు నమస్కరింపగా “మిత్రులు ఈ అనకాళము చేప-చుట్టియొక్క దివమో రాగలదు. వెళ్లి జిల్లాలో నిర్మాణ మొనరింపుడు” అని మంగళాశీర్షణతో దేశభక్తుడు సుడిపెను.

సమరసంఘసభ్యులును, తెనాలి తాలూకా యలవరలో అరెస్టుచేయబడి విచారణకై తీసికొని రాబడిన గుంటూరు జిల్లాకాంతిసమర సంఘసభ్యులు క్రియతో గొల్ల పూడి సీతారామ కాస్త్రిగారు విచారణకు ముగిసిన పిదప రాత్రి పదిగంటలకు రాయవేలూరు జైలుకు తీసికొని పోబడుచున్న దేశభక్తుని సందర్శించిరి.

ఆంధ్రనియంత

శ్రీ దేశభక్తులు తన్నునందుటకు ఆంధ్రనియంతగ బంగారు వాస్తవ్యులను, కృష్ణాపత్రికా సంపాదకులను అను క్రియతో ముట్టూరి కృష్ణారావుగారిని నియమించిరి.

దేశభక్తుని ప్రకటన

జెబవాడ, ఏప్రిల్:—ఆంధ్రదేశమున సత్యాగ్రహము నకు సర్వాధికారి దేశభక్త వెంకటప్పయ్యపంతులుగారి క్రింది ప్రకటన గావించుచున్నాడు.

“ఆంధ్రదేశమున కొన్నిసలము లందు, ఉప్పుసత్యాగ్రహము సమాప్తమైనదియును, విదేశీవస్తుబహిష్కారము, మద్యవిధమునకు పూనుకొనవలెననియును సత్యాగ్రహము పూర్వపుదున్నట్లు లున్నది. మహాశుల్లవారి ఉపన్యాసములం బట్టి, ఉప్పుసత్యాగ్రహము నుపసంహరింపుమని వారెచ్చటను చెప్పలేదని తెలియనగును. ప్రతిభారతీయుడును ముంకము చెల్లించిన ఉప్పును వాడకూడదను దీక్షవహించవలెనని వారు చెప్పియుండుటచే ప్రభుత్వమువారి ఉప్పును బహిష్కరించుటయే గాక, అన్నిచోట్లను ప్రజలు తమంతట తామే ఉప్పును చేసికొనవలెనని తెల్పుచున్నది. దీనికి పూర్వము సముద్ర తీరమున గాని, మరెక్కడనైన చవిటి గడ్డ యుండిన నచ్చట గాని సత్యాగ్రహ లభ్యముగా స్వంత్యులహణమును తయారు చేసి, తట వెనుక ప్రజలు చేసికొనవలెట గావించవలెను. గ్రామములందు ఎక్కడగ ఉప్పును తయారుచేయుట సర్వసామాన్యముగానిదే దేశఉద్యమము సఫలమైనట్లు లెనరాదు ఈ యాద్యము యొక్క ఆచరణ నుష్టి స్రుత్యమును, సమస్తకాసనోల్లంఘనము ఆచరణ తప్పదు. ఇందులకై ప్రతిమండలములోను కేంద్రీకీరమునుండి వెంట్రెక్క సముద్ర తీరపు పల్లెపూవోయి చట్టుపట్ల ప్రచారముసల్పి ఉప్పును తయారుజేసికొనునట్లు చేయవలెను. మరికొన్ని దశములు మండలములందు తిరిగి పీల్చెనవోయి ఉత్పత్తియు; మిగతవోట్ల నిషిద్ధ లహణ విక్రయమును చేయవలెను.

దీనితోకూడ యాద్యములు విదేశీవస్తు బహిష్కారమును, కల్లు సారాయి నిషేధమును స్రుత్యుత్తంప నలెను. వారు ఆయాకలముల పెద్దల దగ్గరకుపోయి, వారితోచెప్పి ఆపిలముల వారిందను దానిని విసర్జించునట్లు వాగ్దానముల పొందుటయు తప్పినవారికి గంజనయు కలుగునట్లు చేయుట బాగుండును. ప్రతిసత్యాగ్రహిణియును తామువెళ్లిన గ్రామము లన్నిటిని కేంద్రసత్యాగ్రహిణి వీరిముయొక్క అధికారము క్రిందకి తెచ్చుటకు ప్రయత్నించినవో అప్పటికప్పుడు నిర్ణీతములగు కాసనోల్లంఘనముల సాధింపవచ్చును. విదేశీవస్తు బహిష్కారమును జనుప్రద మొనగ్గుటకు, ప్రతికటుంబమును తనకు కావలసిన గుడ్డను తానే నూలువడికి తయారుచేసికొను నట్లు చేయవలెను.

ఇట్టి సచారమున కననరము మొదలగు, ఖడ్గరవకు కొనుగోలు ఎక్కువై, ఉత్పత్తితిగిపోవుచున్నది. ప్రభుత్వము వారు ప్రారంభించి విధానమును చేశాననాడు. నాయకులను నిర్బంధించుటయే గాక, వాలంటీయరుల పొంపించునట్లు, ఆంధ్ర దేశమునందును నిర్బంధములు తీవ్రము గానున్నవని వార్తలవచ్చుచున్నవి. సత్యాగ్రహాలంఘనము పరీక్షకులొనె నారు. వారి అహింసాతత్వమును ప్రభుత్వము కఠినముగా పరీక్షించుచున్నది. ఇదివారు గమనింపవలెను. ఇప్పటి నరకును ఎచ్చటను అహింస పీడకుండ ప్రజలు పంపించుట ముదానము. ఇకమీదటను ఇట్లే నడచుకొందునియు, ప్రతికారము మనమునందుండుక, యీ యుద్ధమును కొనసాగించెదరనియు నమ్ముచున్నాను. తమమాతృ భూమియొక్క స్వాతంత్ర్యము నాదర్శముగాగల వారు, కష్టముల నొర్చుక, త్యాగముచూపక అది సిద్ధిపదని గమనించుదుగాక.

నెల్లూరు మరదలము

విచారణలు

ఏప్రిల్ 30:—ఇకపట్ల ఉప్పు ఇన్ స్పెక్టరువారు నోసులపల్లి యందు ఉప్పునుకొన్న వారిని 5 గురిని విచారించెను. 1500 నుండి జనము వచ్చియుండిరి.

ఇకపట్ల కొడ్డుమిడి నడవనియొక పోగా, వాలంటీయరు ఒకగురి వెంకటసుబ్బయ్యగారి నాయకత్వమున ఉత్తరువును గొల్లించిరి. కాధికారులు లొంగిపోయిరి. దొంగఉప్పును ఎండుకు కొంటివని ఒకనిని ఇన్ స్పెక్టరు ప్రశ్నింపగా, తాను కొన్నప్పుడు ఉప్పు ఇన్ స్పెక్టరు, పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు ప్రభు సులపల్లిచే యుండిరిని బయలు చెప్పెను. ఇంకొకడు 50 మాత్ర లక్ష్మీకొనెననెను. నిన్న నెల్లూరులో కూడ విచారణలు జరిగెను తెనుబోలు నుబ్బయ్యచెట్టి వెంకటరెడ్డిగార్లు తమపద

కొడుటకు నిరాకరించిరి. పురపాలక సంఘాధ్యక్షులు తిక్కనరపు రామరెడ్డిగారు, సాల్పు సర్పంచి ఇన్ స్పెక్టరు గారి యెదుట పిచ్చారంపబడి ఏట్టి ప్రకటనను గావించుటకు నిరాకరించిరి. నిషిద్ధ లహణమును తీసికొని బస్సుకొనిరి. సాయంత్రము గాంధీ చౌవనదు ఉప్పు సత్యాగ్రహము చేయబడెను. (తంత)

విదేశవాక్యము

దక్షిణఆఫ్రికా

భారతీయులు

జోహానాస్బర్గ్, ఏప్రిల్ 27:—(మెయిలు) బ్రాన్సువాలు రాష్ట్రములో భారతీయులు భూమిని సంపాదించుకుండుటకును వర్తకముచేయ వీలులేకుండగను ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించుచున్నది. ఈ విషయమును విచారించుటకు సెలక్టుమిషన్ నియమించిరి. ఈ భారతీయులు ఈ సంఘము ఎదుట సాక్ష్యము నిచ్చెదరు. ప్రతి నిధులు బయలుదేరి సాక్ష్యమునిచ్చుటకేగిరి. సాక్ష్యమునిచ్చిరి. రాష్ట్రమునం దున్న వారందరను భారతీయులపట్ల సానుభూతిని జూపుచు విచారణసంఘమునకు తంతులనంపిరి. ఈ తంతులనటూచి విచారణసంఘమువారు శురీత కుపితులైరి. వారి మనసు కరుగదాయె, భారతీయులపట్ల విముఖులుగానే నున్నార. భారతీయులు ఈ విషయమై ఇండియా ప్రభుత్వమునకు తంతునంపి విచారణసంఘమువారి ఆన్వాయమును డెలుపుచున్నార.

ఈజిప్టు రాయబారుల

సందేశకుడు

వేళకు లండను జేరుచున్నాడు

(రూటరు)

లండన్, ఏప్రిల్ 30:—ఈజిప్టు రాయబారు ముల సందర్శనలో ఈజిప్టు బంపబడిన సందేశకుడు వేళకు లండనుకు అందుకొను ననియు ఆఫ్రికా రాకుండజేయుట కైట్టి కుటలు లేవనియు అట్టి కుట్రలను ఆరోపించుట తప్పనియు నహన్ పా-పా-గారు ప్రకటించుచున్నాడు. గురువారము ఆసం దేశకుడు బతులు డెలుచున్నాడు.

మీరటు ఖయిదీలు

ప్రెజ్డ్ మూనియను కాంగ్రెస్ జనరలు కవున్లు

(రూటరు)

లండన్, ఏప్రిల్ 30:—మీరటు విచారణకు సత్వరముగ పూర్తిచేయునట్లు ఏర్పాటులను జేయుచున్నారనియు మీరటు ఖయిదీల సమంజసమును కోర్టులను నరవేర్చుటకు ప్రయత్నించెదమనియు ఇండియా కార్యాలయమువారు జెప్పి రనియు ఇండియా కార్యాలయముతో ఈవిషయమై సదా ఆలోచించుచున్నారనియు ప్రెజ్డ్ యూనియను కాంగ్రెస్ జనరలు కవున్లులువారు డెలుచుచున్నాడు.

అప్రేలియా గ్రేటుబ్రిటనుకు తెలిపాను ప్రచారము ప్రారంభమైనది. సవ్యముగ నుటలు నిన్నించెను.

అంతర్జాతీయ కాశ్యత్ వ్యాయమూర్తల అధికారము 1930 డిసెంబరు 31 తేదీనో అంత్యమును గాన వారిస్థానే అభ్యర్థలను దెలుపుడని ఆయా ప్రభుత్వములవారికి కబురుజేసిరి.

బెడ్జర్లుప్రభృతి మరల తన వైమానికపయనమును ప్రారంభించెను.

కీ|| శే|| బండ్ల వెంకటసుబ్బారాయుడుగారు గుంటూరుజిల్లా శేటపాలెం గ్రామనివాసులు బ్రహ్మశ్రీ బండ్ల వెంకటసుబ్బారాయుడుగారు 24-4-30 రాత్రి 12 గంటలకు దివంగతులైరి.

విజయ వీరేశలింగం.

విదేశవార్తలు

“మితవాదులను ప్రభుత్వము
చేర దీసిన నే జయము కలుగును”

గాంధీగారి యుద్ధమము

డెయిలీన్యూస్ పత్రిక

(రూటరు)

లండన్, ఏప్రిల్ 29:—ఇండియాలో మనము విజయము గాంచునట్లు మనము మితవాదులను చేరదీయవలెను. అల్లదల సందర్భమున ఏమాత్రము కఠినచర్యను అవలంబించినను అయ్యది వివాదకరముగ నుండునని డెయిలీ న్యూస్ పత్రిక వ్రాయుచున్నది. ఇంతవరకు ఇర్విన్ గారి కార్యక్రమము సమంజసముగానే నున్నదట. కాంతిపరిస్థితులను నిలబెట్టు విషయమై మితవాదులను హిందువులు చాలమంది ముసల్మానులు ప్రభుత్వము పట్టుగనే ఉన్నారనుచున్నది.

బొగ్గుచట్టము

ప్రభువులసభలో రెండవసారి ప్రవేశము

[వైరెస్]

రంగు, ఏప్రిల్ 29:—ప్రభువుల సభలో బొగ్గుచట్టము రెండవసారి ప్రవేశపెట్టిరి. దీనిని నిరాకరించక కొన్ని సవరణలతో నిరసప్రపముగ నుండునట్లు తేసి కామన్సునభ్యుపగల బంపెదరట.

ఇంగ్లండు వేల్సులో నేటిసరికి మొత్తము 1459000 ఇండ్లు పూర్తిగ తయారుగనున్నవని ఆరోగ్యమంత్రి కామన్సు సభలో తెలిపెను.

సోఫియాకు 80 మైళ్లదూరముండున్న గ్రామములో బెడ్ ఫస్ట్ ప్రభుత్వవిమానము క్రిందకు దిగి పోవసాగిచున్నది.

బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు వాషింగ్టన్ ఒడంబడికను పనిచాండ్రు కి గంటలు పనిచేయు ఒడంబడికను ధ్రువపరుచుటకు సిద్ధముగా నున్నారని బాండుఫీల్డుకన్య (కార్మికమంత్రి) పార్లమెంటులో జరుగు అంతర్జాతీయ కార్మిక కార్యాలయమునందు తెలిపెను.

ఒకవేళ యుద్ధభయ మేర్పడుచో సంగతులు త్వరితముగ తెలియుటకు విమానముల నుపయోగించు విషయమై బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించుచున్నారు.

విదేశవస్త్ర బహిష్కరణము

ఫిల్లీ వస్త్రవిక్రయసంఘమువారి హెచ్చరిక

(రూటరు)

లండన్, ఏప్రిల్ 30:—ఇండియాలో ప్రస్తుత రాజకీయపరిస్థితులు కలవరముగ నుండుటచేతను, విదేశవస్త్ర బహిష్కరణమునాగుచుండుటచేతను మాంచెప్పరక సంఘమువారు బట్టలను ఇండియాకు పంపరాదని డిల్లీ వస్త్రవిక్రయసంఘమువారు హెచ్చరించుచున్నారు. సరకులను బంపుచో వాటిని నిరాకరించవచ్చుననుచున్నారు. నిరాకరించబడుటయే గాక విక్రయముగూడ గావని మందలించుచున్నారు. ఇక ముందు పంపదలచుకొన్నచో ప్రజలతో అనగా కొనుపారిన అడిగి మరల పంపవలె ననుచున్నారు.

బాంబాయి దేశీయవస్త్ర విక్రయసంఘమువారు గూడ ఈ కారణములను పురస్కరించుకొని తమ ఇర్విన్ గార్లు భారతీయుల జాతీయ ఆభరణములను నెరవేర్చుటలను మాంచెప్పరక సంఘమువారు తమ పలుకుబడిని వినియోగించవలెనని తుదిపంపిరి. లేనిచో చాలనడిచుదుకు వచ్చుననుచున్నారు. ఇది సరలో ఇచ్చిన కంట్రాక్టులను రద్దుజేయుటని వచ్చుననిరి. మాంచెప్పరక వర్తకసంఘమునకు జెందిన భారతశాఖవారికట్టి ఆధికారములేదనిరి. ఇది రాచకీయవిషయమగుటచే తమకు జోక్యమును కలుగజేసికొనుటకు వీలు లేదనుచు కంట్రాక్టులను మాత్రము మన్నించునట్లు తే నెడమనిరి.

సా 6-30 X1 బెజవాడ శ్రీ దుర్గాకళామందిరము హాలులో సా 9-30 X1

ఏప్రిల్ 29 తేది మొదలు

కొహినూర్ యునైటెడ్ ఆర్టిస్టువారిచే తయారుచేయబడిన సూపర్ జయంటు బ్యూయల్

డెయిలీ మెయిల్

సుప్రసిద్ధనటులు మిస్. కుమూదిని

శ్రీ లక్ష్మీజ్యోయలరీ కంపెనీ బెజవాడ - ఆంధ్రుల లక్ష్మీగృహము.

కల్పి కాదు.

మోసము లేదు.

మాప్రదర్శనశాలలో క్రొత్తకముగాజాలు, మెడగొలుసులు, రత్నములు, వచ్చలు, కెంపులు పొదిగిననగలు, ఉంగరములు, కాళ్లగొలుసులు, బంగారు వెండిగొలుసులు, మరచెంబులు, పల్లెరములు, కాఫీసెట్లు ఎల్లప్పుడు సిద్ధముగా నుండును.

నవరనుబంగారునకు, ఛాదివెండికి, క్రొత్తమాదిరీలకు, చక్కని పనితనమునకు గ్యారంటీ.

116

నచ్చనివస్తువులను తిరిగితిసికొందుము. సంపూర్ణతృప్తినిచ్చుటయే మాపుద్దేశ్యము. బంగారువెండివస్తువులమీద ఎంగ్రేవింగ్ నగిషిపనులు చేయించి యివ్వబడును.

ప్రాప్తెటరు:—ఎర్నేని లక్ష్మీనారాయణచౌదరి.

పెషావరులో తుపాకు తెట్టు కాల్చిరి?

డాక్టరు మహమ్మదు ఆలంగారి ప్రత్యక్ష సాక్ష్యము

లక్నో, ఏప్రిల్ 29:—లక్నోలో 25 వేలమంది జనులు సమావేశమైన బహిరంగసభలో మాలానా షాఫీగారు అగ్రతనవహించిరి. అఖిలభారత కాంగ్రెసుకుమితీ ప్రధాన కార్యదర్శియగు డాక్టరు మహమ్మదు ఆలంగారు ఉపన్యసించిరి. స్త్రీలు అనేకులు హాజరైరి. ముగ్గురు బాలికలు స్వరాజ్యలహమానురు 65 లకు సభలో విక్రయించిరి. వచ్చిన ధనమును కాంగ్రెసుకు ఇచ్చిరి.

మాలానా షాఫీగారు సభలో నిట్లు చెప్పిరి:—గాంధీ మహాత్ముని యుద్ధయములో మహమ్మదీయులు విముఖులై వర్తించుచున్నారని వందతులు పుట్టించి గవర్నమెంటువారు అసత్య ప్రచారము చేయుచున్నారు.

డాక్టరు మహమ్మదు ఆలంగారిట్లుపన్యసించిరి:—హిందువులతో సరిసమానముగా మహమ్మదీయులకూడ సత్కారగ్రహమందు పరిశేయమున్నాడు. కొన్ని ప్రాంతములందు మహమ్మదీయులే ముందంజ వేయుచున్నారు.

ఇటీవల పెషావరులో జరిగిన కోలాహలమునుగూర్చి దరియాపురేయంటుకై ఒక విచారణసంఘము ఏర్పడెను. ఆ సంఘములోనే నోకసభ్యుడైన పెషావరుకు వెల్లితిని. నన్నును విచారణసంఘసభ్యులను పోలీసువారు అరెస్టుచేసిరి. మమ్ములను పెషావరు నుండి లాహోరుకు తిరిగి తీసికొని వెళ్లుటకై అరెస్టు చేసిరి. పెషావరుపౌరులు పెద్ద జనసమూహముగా వచ్చి మమ్ములను విడుదలచేయవలసినదిగా కోరుచు మేము నిర్బంధింపబడియున్న మోటారు లారీవద్దకు వచ్చిచేరి. మమ్ములను వనశీపెట్టనియెడల పిక్కెటింగు చేయుదుమని జనులు కేకలు వేసిరి. ఆమరునాటి ఉదయమే కాంగ్రెసునాయకులు పెషావరులో అరెస్టు చేయబడిరి. జనసమూహము మావెంట చుట్టుముట్టెను. మేము నిర్బంధింపబడియున్న మోటారులారీయొక్క రబ్బరుచక్రమునకు తూటు చేయబడె ననుమాట అబద్ధము.

జనసమూహము ప్రకాంతముగ నగరములోనికితిరిగిపోవుచుండెను. ఈసమయములో సాయుధపాణులైన పోలీసులు మోటారులు జనులవైపునకు వచ్చెను. ప్రజలందరు నిశ్శబ్దముగ నిలుచుండిరి. జనులవైపునుండి తుపాకులను ప్రేల్చవలసినదిగా పతాను పోలీసులకు ఉత్తర వాసంగవదెనుగాని, వారు నిరాకరించిరి. అంతట అంగ్లేయపోలీసులే తుపాకులను జనులవైపు కాల్చిరి.

కీ సం॥ రముల బాబుడొకడు ఒక పోలీసు ఎదుట నిలువబడి నామీద తుపాకీ కాల్పుము అని చెప్పెను. వెంటనే ఆ కుల్లవానివై తుపాకీ కాల్పువదెను. ఆబాలుకు వెంటనే మరణించెను. తుపాకులు ప్రేల్చినప్పుడు జనులెవ్వరును పారిపోలేదు. తమవక్షః స్థలములను చూపించి ధైర్యముగా నిలువబడిరి.

వెచ్చిచ్చినవారెవరునో లేదు. భారతీయులకు తుపాకీ గుండ్ల ధయము పోయిన దని పెషావరు పౌరులు ప్రకటించిరి.

65 మంది చనిపోయిరి. 125 మందికి గాయములయ్యెను. మరణించిన 65 మందిలో 6 గరు మాత్రము హిందువులు. మిగిలినవారందరు మహమ్మదీయులే.

దేశమును దొంగలు కొల్లగొట్టు చున్నట్లున్నది. కాబట్టి మనము మనహక్కులకై పోరాడుచున్నాము. ఈసందర్భములో న్యాయ మేదో నిర్ణయించ తగిన మధ్యవర్తి లేనచో మూడవ పార్టీవారు ఇంకోకరు ఉండవలెను.

స్వరాజ్యము వచ్చిన పిమ్మట మహమ్మదీయులు తమ హక్కులను హిందువులయధికారమునండి రాబట్టుకొనగలరు.

మాలానా వాజిరతు మొహసీగా రిట్లుపన్యసించిరి:—

హిందువులొక్కరే అసహాయులై స్వరాజ్య వెట్టు సాధింపగలరో చూచెదనుగాక యని మహమ్మదాలీగారి రిటేజిల జెప్పియుండిరి. కాని నే నొకప్రశ్న వేసెదను. మహమ్మదీయులొక్కరు అసహాయులై స్వరాజ్య వెట్టు సాధింపగలరో తెలుపగలరా?

నిజముగా మహమ్మదాలీగారు ఈదేశస్వాతంత్ర్యమునే అభిలషించుచున్నయెడల ఈయుద్ధయములో చేర పనిచేయవలెను కదా? తా మేలైన క్రొత్తకార్యక్రమము చూపించవలెను. హిందువులతో చేరక విన్నపముకుండుటవల్ల వారికి ఆత్మనిశ్వాసమే లేదని యూహించవలయును.

మహమ్మదీయులకుగాని, హిందువులకుగాని రాండుటే బిలువభవల్ల చేకూరెడి ప్రయోజనలాభము లేనియు లేవు.

ఖిలాఫతు కమిటీకరవుక మాలానా మహమ్మదాలీగారు తయారుచేసి నిరూపించినకార్యనిధానమును, స్వాతంత్ర్యసాధన మార్గమును కేవలము నిరసయోగమైనవి.

ఇదిరాజీలకు సమయముకాదు. స్వాతంత్ర్యమే ప్రధాన విషయముగా భావించవలయును. కాబట్టి అందరును యీస్వాతంత్ర్యసమరములో దిగవలెను. (ఫీ ప్రె.)

నోటీసు

శ్రీనార్తవెస్టు వల్లూరు యస్టేటు జమీందారుగారికి నసంతవాడ గ్రామములో వున్నటువంటి స్వంతకమతం మామూలు పల్లము ఖుమారు య 102-60 కెంట్లు భూమికిన్ని సదరు గ్రామములోని పాటిసలములలోని మట్టినిన్నీ గన్నవరం తాలూకా బుద్ధవరం గ్రామములోని స్వంతకమతం పల్లంధూమి ఖుమారు య 75-0 కున్న జిరావంతి హక్కునున్న గూడూరు తాజా యిలాకా బందరుతాలూకా గూడూరు గ్రామములోని చింతకుంట యీ నాంపల్లం భూమి ఖుమారు య 42-75 ట్లున్న సజరానాకున్నూ, బెజవాడ తాలూకా తోట్లవల్లూరు గ్రామములో మారాజా ఆఫీసులో 1980 సం॥ మేసెల 9 తేదీ లగాయతు 18 తేదీ ఆఖరువరకు వేలము వేయించడ మవును గాన తెండ్రు పెట్టుకొన దలచినవారలు యీలోపలనే శ్రీ జమీందారుగారికి పంపించుకొనవలయును. పాటవరకులు పాటకాలయందు తెలుపబడును.

నార్తవెస్టు వల్లూరు యస్టేటు } జోన్యుల నాగభూషణం
ఖుమారు ఆఫీసు }
పంగిడిగూడెం }
జై ఆర్డరు.
దివాక.

24-4-1980

ప్రెస్ ఆర్డినెన్సు గురించి గాంధీమహాత్ముని అభిప్రాయము

శ్రీశ్రీ, కలకత్తా వత్రికలయాద్యనుండి నెక్యూరిటి గోరబడుట - వత్రికలు ప్రకటన మానివేయుట

బిల్లి మోర, ఏప్రిల్ 29:—ప్రెస్ ఆర్డినెన్సు పునరుద్ధరించు రాజప్రతినిధి గావించిన ఆర్డినెన్సును విమర్శించుచు గాంధీమహాత్ముడు ఈ క్రింది ప్రకటనము గావించిరి:—పాత ప్రెస్ ఆర్డును క్రొత్త ఆర్డినెన్సు ఎక్కువ కఠినముగనున్నది. మనము గ్రహించినామో లేదోగాని కొన్ని దినములనుండి మనము ఒక విధముగ సైనిక శాసన పరిపాలనమునకు లోనైయున్నాము. సైనిక శాసన మనగా ఒక అధికారియొక్క నిరంకుశాధికారము ననుసరించి పరిపాలనము జరుగుటయే. ఈ ప్రధానాధికారియే రాజప్రతినిధి. వీరు ప్రస్తుతమున్న శాసనములను ఒక మూల ప్రోసిక్యూచి ప్రతిఘటించుటకు సాహసములేని ప్రజలపై క్రొత్త శాసనములను అమలునకు తెచ్చుచున్నారు. కాని బ్రిటిష్ అధికారి చర్యలను కాంతముగ సహించుకాలము దాటిపోయినది. ఈ ఆర్డినెన్సును చూచి ప్రజలు భయపడెదని నమ్ముచున్నాను. ప్రజాభిప్రాయము ప్రకటింపు ఘనకార్యమును నిర్వహించుచున్న వత్రికాధిపతులు ఈ ఆర్డినెన్సునకు వెరవరు. పరిపాలనము నిరంకుశముగ కొనసాగుచున్నపుడు నిమగ్న-లబ్ధులు ధనికులకు గుండబాలని ధోకోగారి సిద్ధాంతము మనకు అనుభవమునకువచ్చుచున్నది. మనము మన దేశములను అధికారాలపర మొనర్చు సంస్థలమై యున్నపుడు మన ఆస్తినిగూడ వారిపర మే యొనర్చు సంస్థలమై యుండవలెను. ధనప్రాణములను మనము వదలుకొనవలయునుగాని ఆత్మదాస్యమునకు పాల్పడగూడదు. కావున వత్రికాధిపతులు నెక్యూరిటిని నివ్వగూడదనియు, అవసరమైనచో వత్రికలను ప్రకటించుట ఆపివైచి ప్రభుత్వమువారు ప్రెస్సులను స్వాధీనపరచుకొన నీవలయుననియు సలహా ఇచ్చుచున్నాను. స్వరాజ్యలక్ష్య మనగృహములలో ప్రవేశించుటకు మనగడపలదగ్గరకు వచ్చియున్నపుడు, ఆదేని నారాధించునిమిత్తము వేలకొలదిమంది భారతీయులు ఆహ్వానముల ననుసరించుచుండగా, వత్రికలకు సంబంధించినవారు మాత్రము ఈ కఠిన పరీక్షకు నిలువజాలకపోయినను అవభ్యాతికిమీరు పాలుగాగూడదని నేను కోరెదను. ప్రభుత్వమువారు ప్రైవుటును, యంత్రములను తీసికొనిపోయిన పోయెదరకాక, వారు మీ కలలములను అంతకంటెను మీ ప్రసంగములను తీసికొని పోజాలరు. ఒకవేళ ఆ రెండిటినిగూడ వారు తీసికొని పోగలిగినను భారత జాతీయ భావవికాసమును మాత్రము వారు రెన్నటికిగూడ తీసికొనిపోజాలరు. అదియే మనకు ముఖ్యముగ కావలసినది.

శ్రీలో మొత్తముమీద 50 వేల రూపముల నెక్యూరిటి కోరబడుట

డిల్లీ, ఏప్రిల్ 29:—నేటిదినము ఢిల్లీ మాజిస్ట్రేటుగారు నగరమునందున్న దాదాపు అన్ని ముద్రణాలయములకు ధరావత్తు కోరుచు నోటీసులను జారీచేసిరి. హిందుస్తాన్ టైమ్సు వారు 5000 రూపములు లేక, ఆర్జున్ పత్రికలకు 4000 రూపములు రిసయ్ వత్రిక 2000 రూపములు ధరావత్తు చెల్లించవలయుననియు కోరబడినది. ఈవిధమున మొత్తముమీద అన్ని ముద్రణాలయముల నుండి కోరబడిన ధరావత్తు మొత్తము 50 రూపములని తెలియుచున్నది.

నేటిదినము మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు ఈ ఉత్తరువు అన్ని ముద్రణాలయాధికారులకు అందచేయబడినది. తక్షణమే వత్రికలన్నియు తమ పనులను ఆపివైచిరి. ముద్రణాలయముల ప్రతినిధులు వత్రికా ప్రతినిధులు 40 మంది హిందుస్తాన్ టైమ్సు కార్యాలయమున ఆ వత్రికాసంపాదకుడగు జె. యస్. సహని గారి అధ్యక్షతన సమావేశమై 6 గంటల కాలము చర్చపరిచిరి. ఒక వార్తాపత్రిక రచయితల సంఘ మేర్పరచబడినది. ఈ క్రింది తీర్మానములు ఆమోదింపబడినవి.

- (1) ధరావత్తు చెల్లించవలయునని నోటీసు పొందిన వత్రికలనా రెవ్వరును ధరావత్తులను చెల్లించకూడదు.
- (2) వత్రికాధిపతుల సంఘమువారు మరల తీర్మానించునంతవరకు ఈ వత్రికలవారు వత్రికా ప్రచురణమును నిలిపియుంచవలెను.
- (3) ఢిల్లీ వత్రికలతో సానుభూతి తెలుపుటకై ప్రెస్ ఏజెంట్స్ ఇతర వత్రికలను ఢిల్లీలో అమ్ముకూడదనియు ఢిల్లీ ప్రజలు వత్రికలను కొనకూడదనియు, సంఘమువారు తీర్మానించుచున్నార.

- (4) ఈ తీర్మానముల ననుసరించి ప్రవర్తించని వత్రికల పట్లను ప్రెస్ ఏజెంట్స్ పట్లను పికటింగు జరుపవలెను.
 - (5) మరల వత్రికలు ప్రకటన ప్రారంభించునంతవరకు శ్రీ ప్రెస్ ఆయా వత్రికలవద్దనుండి సెటిస్మామ్మ కోరకూడదు. ఈ ఏర్పాటు కంట్రాక్టును విరుద్ధముగ నున్నను వీరికిరెండులకు అంగీకరించవలెను. లేనిచో వార్తాపత్రికల సంఘమునకు చేరిన వారందరు ఆసర్విసుల నీకముందు సంపూర్ణముగ బహిష్కరించవలెను.
 - (6) దేశమునందలి పత్రికీయులకు తెలుపుటకై వ్రాతమూల కనుగ ముఖ్యముగ వార్తలను ప్రకటించుచుండవలెను. రేపటిదినము 4 గంటలకు ప్రెస్ ఆర్డినెన్సు విషయమై అసెంబ్లీ తెలుపుటకు ఒక గొప్ప ఊరేగింపు జరుగును. ప్రెస్ ఆర్డినెన్సు విషయమై ఆలోచించుటకు అభిలభిత వత్రికా ప్రతినిధుల సంఘమువారు అవసరసమావేశము జరుపవలయునని వారు కోరుచున్నారు.
- ఈ తీర్మానము ననుసరించి వత్రికలు ఢిల్లీయందు ప్రకటించబడలేదు.

నవజీవను వత్రిక

ధరావత్తు చెల్లించకూడదని మహాత్ముడు ఉత్తరు విచ్చుట

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 29:—నవజీవను ప్రెస్ నుండి ప్రభుత్వమువారికి ధరావత్తు చెల్లించకూడదనియు ప్రెస్సును ప్రభుత్వము వారు స్వాధీన పరచుకొన నీ వలయుననియు గాంధీ మహాత్ముడు నవజీవను ప్రెస్ మానేజరుకు ఉత్తరువు పంపినట్లు తెలియుచున్నది.

హిందీవంచి వద్దనుండి 2000 రూపములు ధరావత్తు కోరుట

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 29:—హిందీ పంచ్ అను దేశభాషా దినపత్రికనుండి 2000 రూపములు ధరావత్తుకోరుచు మాజి స్ట్రేటు నోటీసు ఇచ్చెను. వత్రిక నేటిదినము వెలువడలేదు.

బాన్స్ లోలి సత్యాగ్రహ వత్రిక

బిల్లి మోర, ఏప్రిల్ 29:—బాన్స్ లోలి పత్రికల నిరంకుశ చర్యలను సందర్భమున ప్రారంభించబడిన బాన్స్ లోలి సత్యాగ్రహ వత్రిక వారు ఈ క్రింది ప్రకటనము గావించుచున్నారు. ఈ వత్రికనుండి ప్రభుత్వము వారు ధరావత్తుకోరిన వత్రికా ప్రకటనము ఆపుట చేయబడును. వ్రాతమూలకముగ వత్రిక ప్రకటించబడును. ఆ బీదదేశపు ధనమున ఒక దమ్మిడియైనను ప్రభుత్వమువారి కియ్యజాలము.

డిల్లీ వత్రికల పద్ధతి

మహాత్ముని ప్రశంస

నవసారి, ఏప్రిల్ 30:—గాంధీ మహాత్ముడు ఢిల్లీ వత్రికల విషయమై ఈ క్రింది అభిప్రాయములను తెలిపిరి:—ప్రెస్ ఆర్డినెన్సు ననుసరించి ధరావత్తు చెల్లించవలయునని మాజి స్ట్రేటుగా రొసగిన ఉత్తరువులకు ప్రత్యుత్తరము ఢిల్లీ వత్రికలన్నియు ప్రకటన మానివేయుట నాకు విగల సంఘోషము కలుగజేయుచున్నది. ప్రభుత్వమువారు మాత్రాధికారమును ప్రయోగించి ధరావత్తు కోరగనే దేశమునందు పెను ప్రభ్యాతిగల పెద్దవార్తా పత్రికలు ఆ అవమానము సహించి ధరావత్తు చెల్లించి యుండినను దేశపుస్థితి తలక్రిందుగ నుండెడిది. ఈ ఆర్డినెన్సు అమలునందున్నంతకాలము ఢిల్లీ వత్రిక ప్రకటనను మానివేయవలయుననియు ఇతర రాష్ట్రములందలి వత్రికలు ఢిల్లీ వత్రికాధిపతులను ఆదర్శముగ నుంచుకొనవలయుననియు కోరుచున్నాను.

ప్రెస్ ఆర్డినెన్సుపై మహాత్ముని అభిప్రాయము

బిల్లి మోర, ఏప్రిల్ 29:—గాంధీమహాత్ముడు ప్రెస్ ఆర్డినెన్సు గురించి తెలిపిన అభిప్రాయములో ఈ క్రిందివాక్యములను తెలిగ్రాఫ్ అధికారులు శ్రీ ప్రెస్ వారికి బహ్యుడ చేయలేదు. నేటిదినము సాయంత్రం మే ఈ భాగము శ్రీ ప్రెస్ వారికి అందచేయబడినది:—

అతిమేలైన బ్లూజాగర్ సీమకమలములకు సుప్రసిద్ధమైనది. ఫా పి త ము 1898

వీకంసీ చబిత్ దాస్ అందు సన్మ

సీమకమలముల నగల వర్ణములు

1 112, 118 వై నాబజారు కోడ్ మద్రాసు. ప్రస్తుతము భారతదేశములో ప్రభుత్వముపట్ల అవిశ్వాసములేని స్త్రీగాని పురుషుడుగాని దొరకుట కష్టము. జాలియంతయు ప్రస్తుత ప్రభుత్వమును తుద ముట్టింప సంకల్పించుకొనియున్నది. దానిని రాజద్రోహముని చెప్పవచ్చును. ప్రభుద్రోహముని చెప్పవచ్చును. దేశపు దృక్పథము ఈ విధమున నున్నది. శ్రీ ప్రెస్.

శ్రీ వత్రికలన్నియు ప్రకటన మానివేయుట

డిల్లీ, ఏప్రిల్ 30:—భారతదేశ ప్రధాన నగరమున విపరీత హింస లుదయించినవి. అన్ని వత్రికలుకలసి ప్రకటన మాని వైచినవి. భారతదేశమున ఇట్లు జరుగుటకు ఇదియే మొదటి పర్యాయము. మాతన చరిత్రనిర్మింపబడుచున్న ఈ మహాసమయమున దేశపువార్తలు రానందున ఢిల్లీ వారి కెట్టి సంతకము కలిగినో చెప్ప నక్కరలేదు. ఘనతులకు మేరలేకుండెను. మహాత్ముడు నిర్బంధింపబడె ననియు నేనుకన్న మహానీహాగర్ల ఆరోగ్యము చెడియున్న దనియు అనగరమున ఈ నగరమున తుపాకులను ప్రజలపై పేల్చి రియో వంతులు వ్యాపించెను. వత్రికలు విరివిగ అమ్ముబడుచుండు బరనుబాసియనుకోడునందు నే డెట్టి పంచలమును కనుపడలేదు. ఢిల్లీ నగరమునందెచ్చటను ఒక్క వార్తాపత్రికకూడ దొరకకపోయెను. అవిధమున భారతదేశ ప్రధాన నగరము ఒక్క-పత్రిక లేకున్నది. చేతితో వ్రాసి కేవలము వార్తలతో ఒక పత్రికను ప్రకటించు విషయమై వత్రికాధిపతుల సంఘమువారు ఆలోచించుచున్నారు.

కలకత్తాలో ప్రెస్ ఆర్డినెన్సు అమలునకు తేబడుట

అడ్వాన్సు వత్రిక వద్దనుండి ధరావత్తు కోరబడుట

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 30:—కలకత్తాలో ప్రకటించబడుచున్న 8 ముద్రణాలయములవద్దనుండి ధరావత్తు కోరుచు మాజి స్ట్రేటుగారు నోటీసులను జారీచేసియున్నారు. లిబర్టీ, బంగ్లా, అడ్వాన్సు వత్రికలనుండి 5000 రూపములు ధరావత్తు కోరబడినది. అనందబజార్ వత్రిక, హిందీవంచి, వ్యవంత్ర, వత్రికలుగూడ ధరావత్తు చెల్లించవలయునని మాజి స్ట్రేటుగారు కోరిరి. ముద్రణాలయములలో ఇట్టి నోటీసులు యుగపర్త ప్రెస్, బర్మను పబ్లిషింగ్ ప్రెస్ వారికి జారీచేయబడినవి. అడ్వాన్సు వ్యవంత్ర వత్రికలు ధరావత్తును చెల్లించక ప్రకటనను మానివైచిరి.

దేశభాషాపత్రికలు రెండుదినములు ప్రకటన మానివేయుట

లాహోరు, ఏప్రిల్ 30:—ప్రెస్ ఆర్డినెన్సుపట్ల అసమ్మతి క్రితలుపుటకై మే నెల 2, 3 తేదీలయందు వత్రికలను ప్రకటించకూడదని ఈ నగరమునందలి దేశభాషావార్తా పత్రికలన్నియు తీర్మానించుకొనెను.

కాంగ్రెసు బుల్లెటిను

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 30:—కాంగ్రెసువారు ప్రతిదినము సత్యాగ్రహ వార్తలుగల ఒక బుల్లెటినును ప్రకటించుచుండిరి. ప్రెస్ ఆర్డినెన్సునకు భయపడి ఆ బుల్లెటినును ముద్రణాలయముల నా రెవ్వరును అచ్చువేయలేదు. అందుచే కాంగ్రెసువారు టైప్ రైటరుల తీయుచున్నారు. నిన్నటి దినము ఈ విధమున 8000 ప్రతులు తీసి అమ్ముబడినవి.

వత్రికా ప్రతినిధుల అవసర నమావేశము

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 30:—అభిలభిత వార్తాపత్రికల ప్రతినిధుల సంఘపు కార్యదర్శి యస్. యస్. బెర్లిగార్ కి క్రింది ప్రకటనము గావించుచున్నారు:—

ప్రెస్ ఆర్డినెన్సు విషయమై ఆలోచించుటకు వత్రికా ప్రతినిధుల సభను తక్షణమే సమావేశపరచుట ఉచితమని ని. జె. పలేలుగారు గావించిన మాతన ననుసరించి నే. నా విషయమై దేశమునందలి జాతీయ వత్రికల సంపాదకులతో ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములను జరుపుచున్నాను. (ఆ.ప్రె.)

వైస్ ఆర్డినెన్సువల్ల కలుగు విపరీత ఫలితములు

వి. జే. పటేలుగారు ప్రభుత్వమువారికి హెచ్చరిక తెలుపుట

ధీర్, ఏప్రిల్ 29:— వి. జే. పటేలుగారు ఈక్రింది ప్రకటన గావించుచున్నారు:— వైస్ ఆర్డినెన్సును అమలు నందుచున్న దేశమునందలి జాతీయపత్రికలన్నియు క్రమముగ ప్రకటన మానివేయవలసిన ధీర్ ఏర్పడగలదు. ధీర్ జిల్లా మాజీ ప్రేమిగారు ఇచ్చటనున్న అన్ని జాతీయ పత్రికలనుండి ధరా వత్తు కోరియున్నారు. అందుచే నేటిదినమునుండి ఆపత్రికలు ప్రకటన మానివేసినవి.

పత్రికలు లేనివా వార్తలు తెలియక ప్రజలలో కల్లోల మేర్పడును. అచ్చటచ్చట అసత్యవార్తలు ప్రబలుటచే ఆల్లరులు కూడ జరుగవచ్చును. ఈ ఆల్లరులకు ప్రభుత్వమువారే సంపూర్ణముగ బాధ్యత వహింపవలసియుండును. అంతేకాక పత్రికలు నిజమి పోయిన అసానియేటెడ్ వైస్, శ్రీ వైస్ వంటి సర్వములు కూడ నిలిపిపోవలసియుండును. ఈ ఆర్డినెన్సువల్ల కలుగగల విపరీత పరిణామమును ఇర్విను ప్రభుత్వముగారు గుర్తెగిరాయని యు, అట్టి విపరీత పరిస్థితు లుదయించవలయునని కోరుచున్నారాయనియు నేను ప్రశ్నించుచున్నాను. ఈ ఆర్డినెన్సువల్ల ఆంగ్లో ఇండియన్ కేవలము పట్టి ఇబ్బంది కలుగదు. ఈ ఆర్డినెన్సు అమలునందున్న కాలము భారతీయులు ఆంగ్లో ఇండియన్ పత్రికలను చేతితో ముట్ట కూడ దని హిత మొసగుచున్నాను. అంతేకాక ప్రభుత్వమువారి ఆగ్రహము వకు సరికాని జాతీయపత్రికలు ఆర్డినెన్సు అమలునందున్నంత కాలము ప్రభుత్వమువారి ప్రకటనలను ప్రభుత్వమువారి నివేదికలను ఎంతమాత్రము ప్రకటింపకూడదని కోరుచున్నాను. విషమస్థితి ఏర్పడినది. అందుచే ఈ విషయమై ఆలోచించుటకు ఆఖిలభారత పత్రికాప్రతినిధుల సమావేశమును త్వరలో జరుపుట ఉచితము.

ఎ. రంగస్వామిఅయ్యంగారి అభిప్రాయము

డిల్లీ కేవల వద్దనుండి నెహ్రూగారితో కోరినవిషయమై ఎ. రంగస్వామిఅయ్యంగారు ఈ క్రిందిప్రకటన గావించుచున్నారు:— నేడులో ఆర్డినెన్సు ప్రకటింపబడిన మరుసటిదినమే 40 జాతీయపత్రికలనుండి ధరావత్తు కోరుచు ధీర్ మాజీప్రేమి నోటీసులను జారీచేసిరి. ఆర్డినెన్సు ప్రకటింపబడుటకు పూర్వము పత్రికవిభాగము వ్రాతల ననుసరించి ఈ నోటీసులు ఇవ్వబడెను. ఆర్డినెన్సు ప్రకటింపబడిన పిమ్మట ఈ పత్రికలు ఏ విధముగ ప్రవర్తించుకొనునో చూడవలయునను అభిలాష ప్రభుత్వమువారు చూపలేదు. ఇది అన్యాయమునుకూడ అట్లుండ ఇది చట్టమునకు విరుద్ధముగు చర్యయని నూచించుచున్నాను. ఆర్డినెన్సునందు నూచించబడిన కార్యములను పత్రిక గావించే నది ప్రభుత్వమువారికి తోచినప్పుడు వారు పత్రికలవద్దనుండి ధరావత్తు కోరవచ్చునని ఆర్డినెన్సునందలి మూడవ సెక్షను నూచించుచున్నది. అంతేకాక ఆర్డినెన్సు ప్రకటింపబడుటకు పూర్వము పత్రికలు వ్రాసిన వ్రాతలను ఆధారముగ నైకొని ఆర్డినెన్సు ననుసరించి తీయవలయు చట్టవిరుద్ధముగు కార్యము.

శ్రీమతి సరోజినీనాయుడుగారి అభిప్రాయము

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 30:— శ్రీమతి సరోజినీ సందర్శింప వైస్ ఆర్డినెన్సు గురించి శ్రీమతి సరోజినీనాయుడుగారి క్రింది అభిప్రాయములను తెలిపిరి:—

ప్రభుత్వమువారు ఇనుమును ఉక్కును స్వాధీనపరచు కొనవచ్చును. ప్రజలసేవ మాయవచ్చును. కాని వారి మనోభావముల నడ్డగింపజాలరు. ప్రపంచమునందంతయు గొప్పబలము గల ప్రభుత్వమువారు మనస్సును నిరోధింపజాలరు. మనస్సున స్వాతంత్ర్యమును వాంఛించుట ప్రస్తుతము జాతియొక్క ఆశయమై యున్నది. శ్రీ వైస్.

బొంబాయి, కరాచీ మధ్య వైమానిక తలపాటు ఏర్పాటుచేయుటకు ప్రస్తుతము బొంబాయిలో వైమానికశక్తయము లేకపోవుటచే ఏమి చెప్పుటకు వీలులేకుండెను.

“యాచకు లెప్పుడును ఇచ్చినది పుచ్చుకోవలెను”

మోతీలాలు నెహ్రూగారి యుపన్యాసము

అలహాబాదు, ఏప్రిల్ 29:— ఉప్పు సత్యాగ్రహ సందర్భములో జరిగిన బహిరంగ సభయందు మోతీలాలు నెహ్రూగారు ఉపన్యాసించుచు నిట్లు చెప్పిరి.

ఇటీవల “రీడరు” పత్రికలో నొక వ్యాసము ప్రకటింపబడెను. నేను కాన్పూరు మహాసభలో నొక యుపన్యాసము నొసంగియుంటిని. ఆ యుపన్యాసమందు “యాచకులు స్వయం నిర్ణయ కర్తలు కాజాలరు” అని చెప్పియుంటిని. ఈ మాటలను గూర్చి రీడరు పత్రిక నానిమయమై పెద్ద వ్యాఖ్య చేసెను. ఈ వ్యాఖ్యలు నామాటలయని భావించి ఆరీతిగా వ్యాఖ్యచేసిరి-కాని, ఈ మాటలు నావికావు. విదేశవస్త్రముల సుంకమునుగూర్చి అసెంబ్లీ సభలో చర్చ జరిగినప్పుడు మహమ్మదాల్ జిన్నాగారే యీమాటలు చెప్పియుండిరి.

విదేశవస్త్రములపై దివళితీసుంకము విధించుటలో బ్రిటిష్ వస్త్రములపై తక్కువసుంకమును, మిగిలినజాతుల మున్నగు విదేశవస్త్రములపై అధికసుంకమును నియమించుకూడదనియు-అన్ని విదేశవస్త్రములమీదను సమానముగా సుంకము విధించవలయుననియు మాలవ్యాగారు సవరణకోరిరి.

చెట్టిగారు ఉపపాదించిన సవరణ ప్రకారముగ బ్రిటిష్ వస్త్రములలో మేలైన సరుకుమీదమాత్రము తక్కువ సుంకము విధించవచ్చునని నూచింపబడెను. ఈ సందర్భములో జిన్నాగారు మాలవ్యాగారి సవరణను ఆమోదించవలసివచ్చినప్పుడు జిన్నాగారు మాట్లాడుచు, “యాచకులు స్వయం నిర్ణయము చేసికొన వీలులేదు” అని చెప్పియుండిరి.

నేనుకూడా ఒకప్పుడు యాచకుడనై ప్రభుత్వమువారిని ఆశ్రయించి యాచకులు చేసియుంటినిని రీడరు పత్రికా సంపాదకులు వ్యాఖ్య చేసిరి. నేను బడిలో చదువు కొనచుండిన దినములలో దార్జిలింగ్ పాఠశాల వద్దతికూడా ఎన్నుకొనుటకు గనుక ఆనాటి నాదార్జిలింగ్ పాఠశాలను కూడ రీడరు పత్రిక నేడు కేంద్రీని నన్నుగూర్చి వ్యాఖ్యానములు చేయవచ్చును-కాబట్టి కాలావసరములనుబట్టి ముందంజవేయుమి తురోభివృద్ధి మార్గము ననుసరించుటయే కర్తవ్యము. దాదాభాయి నాగోజీ, ఫిరోజీషా మెహతా, గోష్ఠీ, మున్నగువారలు ఏనాడో చెప్పినవిషయములు సర్వకాల సర్వావస్థలయందును నిర్దియనని మితవాదులు దుర్భిప్రాయ పడుచున్నారు. పై జెప్పిన వేళ నాయకులు వారి కాలములో అందరికన్న ఎక్కువ సాహస మార్గములనే త్రొక్కి ముందడుగు వేయుచుండిరి. వారు యీనాడు జీవించియుండినచో యీనాటి మితవాదులందరికంటె ముందడుగువేసి వేళియులకు మార్గదర్శిలయ్యెడివారు. తమ గురువర్యులగు గోష్ఠీ మహాకయాలంటివారి ఆత్మలు అంతరిత్తుమననుండి జూచుచు యీనాటి మితవాదులు తమ గురువర్యుల కారోపించెడి యుపదేశములను అభిప్రాయములను తలపోసి ఆ ప్రేతాత్మలు పరితపింపకమానవు (శ్రీ వై.)

జాతీయ పతాకోత్సవము

బాజ్ఘారు

ఏప్రిల్ 27:— ముగ్గాముకుగల జాతీయోపసంఘము కాంగ్రెసుకు మిత్రులగు జాతీయగీతముల బాడుచు ఆంధ్రనాయకుల నిర్బంధస్వార్థముగా స్వాతంత్ర్యసత్యాగ్రహమును చేపట్టిన ఏ ధులకంట నూరేగి యత్యంతప్రబోధమును గలిగించి పలువురు సభ్యులను జైర్ని పతాకోత్సవమును జయప్రదముగా జరిపిరి తెలుపుటకు సంతసముగచున్నది.

మేడుకొంటూరు రాజేశ్వరరావు, కార్యదర్శి.

శ్రీ వానమామలై రామానుజ జీయ్యరుస్వామి వారి రజతోత్సవము

శ్రీ వానమామలై రామానుజ జీయ్యరుస్వామి వారి రజతోత్సవము జూను మాసమునగాని జూలై మాసమునందైనను గాని జరుపుటకు నిశ్చయింప బడినది. శ్రీ స్వామివారి రజతోత్సవ ఏర్పాటుల విషయమై స్వామివారి శిష్యుల లెవలైనను నూచనలు చేయవలయు విషయమున వారు యీక్రింది విలాసము నకు వ్రాచు గోరుచున్నారు.

ఎస్. రామానుజం, అధ్యక్షులు. 14, చిన్నా రెడ్డి వీధి ఎగ్మూరు, మద్రాసు.

‘మహాత్మాని నిర్బంధింపవలదు’

ఏలూరు పురపాలకసంఘము తీర్మానములు

ఏలూరు, ఏప్రిల్ 30:— శ్రీమతి సారాధినియ్యమ్ ఏలూరు పురపాలకసంఘమువారు శ్రీయుత మోతీ శంకర్ సింగ్ రావు జమీందారు, ఎం. ఎల్. పి. గారి యధ్యక్షత్వక్రింద సమావేశమై యీక్రింది తీర్మానములను గావించిరి.

- 1. మహాత్మాగాంధీగారిని నిర్బంధించినచో భారత దేశమున కాంతికి భంగమును, భారతదేశమునకున్న ఇండ్లందు దేశమునకును మధ్య సంబంధములు కూడ చెడుగుగ ప్రక్షాళించుననియు యీసంఘమువారు తలచుచున్నారు. (ఈ తీర్మానము మద్రాసు గవర్నరుగారికిని, రాజప్రతినిధిగారికిని, నిన్ననే తంతిమూలమున ఛేర్మెనుగారు తెలియజేసిరి.)
- 2. శ్రీయుతులు ఆయ్యుదేవర కాళేశ్వరరావు, నడింపల్లి వెంకటలక్ష్మీనరసింహారావుగార్లు ప్రజానుకూలగు బెజవాడ, గుంటూరు పురపాలకసంఘాధ్యక్షులుగ నుండిన వీరిరువురిని వారి స్వార్థత్యాగమునకును దేశభక్తిని వారి నీసభవారు ఆనందించుచున్నారు.
- 3. పురపాలక ఉద్యోగులందరూ ఖద్దరును ధరించవలెనని యీసభవారు సలహా నిచ్చుచున్నారు.
- 5. ఆఖిలసామెలు మ్యూనిసిపల్ సరిహద్దులలో నుంచ కూడదను ప్రాతతీర్మానమునే యీసభవారు మరియొకసారి ఆమోదించుచున్నారు.
- 5. అన్యాయమును ఉప్పువన్నును వెంటనే తొలగింపవలెనని యీసభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.
- 6. మ్యూనిసిపల్ ప్రదేశములందుగల తాడి, ఈతచెట్లను కల్లుగీత కొనగరాదని యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.
- 7. మ్యూనిసిపల్ పాఠశాలలందు నూలువడకుట నేర్పవలెనని యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

మైర్ ఇంజను

ఏలూరు మ్యూనిసిపల్ కాన్సిలువారు యీసభమున వేసబడిన తరుచుగ అగ్నిప్రమాదములు సంభవించుటచేత మైర్ ఇంజనును తెప్పించిరి. దానిభీతి రూ 8700 లును పైసభలోనే కాన్సిలువారిచే నామోదించబడెను.

అనంతపురము సత్యాగ్రహ సన్నాహము

ఏప్రిల్ 29:—

పదిదినములనుండి యూరంతయు తీవ్రోత్సాహము తోనుట్టుట్లుగుచున్నది. శ్రీకల్లూరు సుబ్బారావు పల్నూరు రామాచార్యులు(సాధనపత్రికాసంపాదకులు)తోలూరి పద్మనాభదాసు ప్రభృతులుమాడునాలుగు దినములనుండియు భరితమను బహిరంగసభలు జరుపుచున్నారు. సభలకు వేలకొలది జనులు వచ్చుచున్నారు. జనులలో సత్సాహము నాటికనాటి కగ్గలంబగుచున్నది.

భూమివిరాళము

26-4-30వ తేదినజరిగిన బహిరంగసభలో శ్రీ పామ దుర్తి గోవిందరెడ్డిగారు సత్యాగ్రహులకు సహాయముచేయుటకు ను కాంగ్రెసు కార్యక్రమము నెరవేర్చుటకు 14000 పదునాలుగు వేలరూపాయలు వెలచేయు నాన్తి నొసంగెదమని ప్రకటించిరి. నాటిసభకువచ్చిన మండలములోన రెడ్డిప్రముఖులుగూడ శక్తి వంతులైక సహాయము చేసెదమనిచెప్పిరి.

ఉప్పు సత్యాగ్రహము

శ్రీకల్లూరు సుబ్బారావు కొండప్ప మొదలగునూ రుప్పను నిడపటచి గ్రామములందును బహిరంగసభలకు వచ్చినవారికిని పంచిచెట్టిరి. పోలీసువారంతటను నేలాటి జోక్యమును గలగ జేసికొనలేదు. కాని నాయకుల వెంట సి.వి.డి.లు తిరుగుచున్నట్లును పోలీసువారు సర్వసిద్ధులుగా నున్నట్లును తెలియవచ్చుచున్నది.

ఉపబలము

ధర్మవరము తొలూకా కుంటిమద్దిగ్రామమునుండి కిరుంది కాంతిపెనికులు అనంతపురములో జరుగుచున్న సత్యాగ్రహమున జేరి యుపబలముగా నుండగోరుచున్నట్లును మండలములో తెదితర గ్రామములనుండి కాంతిపెనికులుగా జేరుటకు దరఖాస్తులు పంపుచున్నట్లును దూధిగ తెలియచున్నది.

(బికవిలేఖరి)

కై బ రు క ను మ లు

(భారతదేశపు సరిహద్దు)
శ్రీ సుబ్బారావు గారు

పెనువరకు 10 మైళ్లదూరములో యీకనుమలయొక్క మొదటిగేటున్నది. రహదారిలందరూ యీగేటువద్దకు వెళ్లిన పిమ్మట అక్కడి అధికారిలిచ్చు పుస్తకములలో కేరళ చిరునామా వగైరాలు వ్రాయవలయును. యీగేటు లగాయకు లాండిఖానావరకు కైబరు కనుమలే గలవు. మొదటి గేటుల గాయకు లాండిఖానాలో నున్న ఆఖరుగేటువరకు 80 మైళ్లుండును. యీ 80 మైళ్లదారియు కొండలెక్కుట దిగుటతో నుండును. కొండలను దోలచియే రైలుమార్గము, మోటారు మార్గము, బంటెలు, బండ్లు వెళ్లుమార్గములు వేరువేరుగా ఏర్పాటుచేయబడి యున్నవి. కాలిదారి వేరుగానున్నది. రైలు వారమున కొకసారియే పిహవరునుండి లాండిఖానావరకు వెళ్లి వచ్చును. ప్రతిరోజు పిహవరునుండి లాండిఖోటలా వరకు అనగా మొదటిగేటు లగాయకు యలాండిఖోటలా గేటు వరకు 25 మైళ్లు మోటారులపై మనుష్యులు కైబరుకనుమలు జూచుటకు వెళ్లుట కలరు. యాలాండిఖోటలా, లాండిఖానా స్టేషనునకు వెనుకనున్నది. యాలాండిఖోటలా స్టేషనులో మిలిటరీవారందరికి భవనములు వగైరాలు కట్టిరి. పోస్టాఫీసుగలను. మిలిటరీవారికి క్రికెట్టులు మున్నగు ఆటలకు రమ్యమైన స్థలము లను వేవడివలెవెచ్చించి ఏర్పాటుచేసిరి. మిలిటరీ వారికి ప్రతిరోజు పనియూండదు. అనగా ప్రతి రోజు యుద్ధము లుండవుగదా! అందువల్ల ఖులాసాగా తినడం, గుర్రాలు, కంచరగాడిదలు, మోటారులపై ఎక్కి ఆనందంగా తిరగడం, ఉదయ సాయంకాలములందు ఆటపాట్లు జరుపుకొనుటతో నుండురు. లాండిఖోటలావద్ద మామూలు ట్రాలుగేటువలె నొక గేటున్నది. లాండిఖోటలాలో నున్న అధికారివద్దనుంచి లాండిఖానాకు ప్యాసుపొందెను తీసికొనినపిమ్మట ఆ పైనుండు 5 మైళ్లు వెళ్లుటకు వీలుండును. లాండిఖానాలో మనదేశాన్ని పరిపాలించే బ్రిటిషు అధికారి యున్న ఆఫీసునాకే యొక్క అధికారియున్న ఒకరి ఆఫీసునకు మరొక రెండుగా ఆఫీసులను కట్టుకొని అందుండురు. లాండిఖానాయే భారతదేశమునకున్న ఆఫ్ గన్ స్టాషనునకు సరిహద్దుగా నున్నది. అందువల్ల సరిహద్దులలో ఒకవైపున బ్రిటిషు అధికారి మరొకవైపున ఆఫ్ గన్ అధికారియు నుండి యిరుదేశములను ఎవరిపట్టుకువారు కావలా కాయచున్నారు. కాబూలువరకు (ఆఫ్ గన్ స్టాషనునకు) వెళ్ల వలెనంటే పిహవరు లోనే గవర్న మెంటు అధికారివద్ద ప్యాసుపొందెను తీసుకొనవలెను. ఆ ప్యాసుపొందెను లాండిఖోటలా, లాండిఖానా గేటులలో జూపినగాని ఆగేటుల రెంటిని దాటనియ్యరు. పిహవరునుండి కాబూలు వరకు మోటారులు వెళ్లుచున్నవి. ఒక తమాషాయున్నదని పిహవరులో తెలిసినది. అదేదంటే ఏభారతీయుడైనా కాబూలువెళ్లి కాబూలోనున్న ఏరహస్యదేశీయునితో మాట్లాడినను అచ్చటి బ్రిటిషు కాన్ సర్ అభారతీయునిని అరెస్టుచేయుటకు హక్కును గలిగియున్నాడని వింటిమి. ఎంతవరకు నిజమో గవర్న మెంటువారే చెప్పాలిగదా! కాబూలులో రహస్యవారే మోటారులు నడపువారుగను వర్తకులగును ఎక్కువగా నున్నారు. కాబూలులగాయకు రహస్యముఖ్యపట్టణమైన మాస్కోనరమామోటారులు పోవుచున్నవని తెలియుచున్నది. రహస్య ఆఫ్ గన్ స్టాషనుల రెంటికొకపోకల బాహుళ్యముగా మోటారులపైనున్నది. కైబరుకనుమలు, ఆఫ్ గన్ స్టాషనునకు సరిహద్దుననున్న కొండలవద్ద కొన్ని గ్రామాలుగలవు. ఆగ్రామావారు భారతదేశమునకుగాని, ఆఫ్ గన్ స్టాషనునకు గాని చెందలేదు స్వతంత్రులు వారిని. విగవర్న మెంటు ఏమియుచేయలేదు. యీ జాతివారిలో ఎక్కువగా మహ్మదీయులున్ను తక్కువగా హిందువులున్ను గలరు. వారి కెల్ల పురుషులు తుపాకులు చేతిలోనుండును. బంటెలపై సామానులను వేసికొని భారతదేశములోనికిని ఆఫ్ గన్ స్టాషనునకున్ను వ్యాపారరీత్యా వేరుచుండుట గలరు. వారికి మాత్రం ఏ ప్యాసుపొందెను అక్కరలేదట. వీరు రహదారులకు అవుడవుడు కష్టములను గలిగించుచుండురని తెలియుచున్నది.

ఈ ప్రాంతపు మనుష్యులు సాధారణముగా ఎర్రగానే వుండురు. స్త్రీ పురుషులు లాగులను పొడుగాటి చొక్కాలను వేతురు. పురుషులు పెద్దపెద్ద పాగాలను చుట్టుదురు. స్త్రీలు ముసుగువేతురు. కాటికి స్త్రీ పురుషులభేదము లేకుండా మేజోశ్ల ను వేతురు. హుక్కా ఎక్కువగా తాగుదురు. యిది యొక ముఖ్యమైన ఆభ్యాసముగా నున్నది.

చంద్రా నర్సరీతోటలు - నేలం జంక్షన్
నేలం మామిడిపండ్లు పంపుటకు తయారు. ఆరణ్యతో అడ్యాన్ను, 8 సం॥ అంటుమామిడిచెట్లు, ఇతర ఫల అంటుచెట్లు ఉజ్జ్వల 7½ సీమ, స్వదేశీ తరగిరి పూలచెట్లు, 24 దినములు పెట్టరు 2½, 12 దినములు 1½. క్యాలలాగు ఇనాం.
Chandra Nursery, P. O. Salem Junction.

రౌండుటేబులు కాన్ఫరెన్సు నెందుకు పిలిచిరి

ప్రాధానరు రంగనాయకులు గారు (అక్కునపర్తి)
లాహోరు కాంగ్రెసునందు, రౌండుటేబులు కాన్ఫరెన్సును బాయికాటు చేయవలయునను తీర్మానము నెగ్గినది. కాంగ్రెసువారు కాన్ఫరెన్సుకు పోవున్నారు. కాని, అసమయమునందే కూడిన, లిబరలు కాన్ఫరెన్సు, వుద్రాసులో, నిర్మితిగా, జయజయధ్వానములతో, కాన్ఫరెన్సు కావలెను. వెంటనే యేర్పరచవలయునని బ్రిటిషువారికి తెల్పుచూ తీర్మానించినది. పిమ్మట వివిధప్రాంతముల, లిబరలుపక్ష నాయకులు, తుదకు జప్తి సుపక్ష నాయకులకూడ రౌండుటేబులు కాన్ఫరెన్సును వెంటనే పిలువవలయునని బ్రిటిషువారిని ప్రార్థించెడిరి. తమకు తాము, వీరందరూ, తప్పక కాన్ఫరెన్సు జరుగుననియే నమ్మిక, కల్గించుకొన్నారు. బ్రిటిషురాజ్యాంగవేత్తలుకూడ వెంటనే కాన్ఫరెన్సును జరుప ప్రయత్నించుచున్నా మనుచున్నారు. ఈ విధముగ మాటలాడుటంతయు, అర్థములేనట్లుగా యున్నది.

అసలీ కాన్ఫరెన్సు యెందుకు కావలసివచ్చినది? నైమనుకమీషను మాకువద్దు, వద్దన్న కొలది, దేశమంత తిరిగినే, ప్రజలెల్లరు సహాయనిరాకరణ వేసికే? ఐనప్పటికి కమీషను రెండు పరియాయములు దిక్పిదర్శనము చేసి, కొందరు మహానియాలకు లిరుదుల నొసంగి, మరికొందరి గృహముల పాపనమొనర్చి, ఇంక కొందరికి పైతనమిచ్చించి, గొప్ప యలజడి కల్గించెను. రిపోర్టు తయారగుచుండెను. సర్ జాను నైమనుగారు, తమయిత్ర దిగ్విజయముగా జరిగినదగు, మిన్ను ముట్టునట్లు ప్రకటించిరే? అప్పటి బ్రిటిషుప్రభుత్వము వారుకూడ జాతీయమహాసభ సహాయనిరాకరణము కొరకై పోయినదని నమ్మిక! ఈ యార్జాటు ములన్నియు సారవంతమగునో, ఇక నీ కాన్ఫరెన్సు యెందుకో? లేవరప్రభుత్వ మెచ్చినపిమ్మట, ఏనైనా యు నైమనుగారితో మహాకారమొనర్చుకో ఆయనే, తిరిగి నైమనుకమీషను సవజము మొందినదని యొప్పుకొని, రౌండుటేబులు కాన్ఫరెన్సుకావలెనని ప్రకటించినారే? కారణమేమో విచారించుకుండా మన లిబరలు పక్ష నాయకులు చిందులెత్తుట పొరపాటు గదా?

నైమను కమీషనుతో భారతీయులు నిజముగా సహకారముచేయలేదని బ్రిటిషు ప్రభుత్వము గ్రహించినది. ఎన్నిరాష్ట్రీయకమిటీలన్నను, ఎందరుయోధులు సాక్ష్యమిచ్చినను, ఇచ్చించినను కాంగ్రెసువారు సహకారముచేయమి, నైమనుగారు కుండేలు యూపులనుమాత్రమే జూపెట్టకల్గిన గ్రహించిరి. కాంగ్రెసు వారులు కానివారిలో హెచ్చుమంది, నైమనుకమీషనుతో సహకారమొనర్చెరి. శ్రీ సుబ్బారావుగారు యేకొలదిమందో సహకారముచేయనంతమాత్రమున లిబరలుపక్షము బాయికాటు చేసినదని తలంచుటభ్రమ. ఇక నిజముగా యెవరివలన కల్గిన బాయికాటు. నైమనుగారికి, బ్రిటిషువారికి గుణముగదిర్చిన దయ్యాయువో, కాంగ్రెసువారి సహాయనిరాకరణము, గాధి గారు జూపెట్టిన నిరాదరమాత్రమే యను సమాధానము కన్పించుచున్నది.

ఐతే గాధిగారు, తదితర కాంగ్రెసువారుల సహకారము కొరకై రౌండుటేబులు కాన్ఫరెన్సును యేర్పరచ కొరినప్పుడు, వారులేకుండా యిక కాన్ఫరెన్సు జరుగునని మనవా రెల్లు తలంచగలరు. బ్రిటిషువారెల్లు పల్లెగలరు? ఏరికొరకై కాన్ఫరెన్సు కావలసివచ్చెనో వారు, దాని నిరాకరించినప్పుడు, కాన్ఫరెన్సు యెందుకీ? నైమనురిపోర్టువలెనే యీ కాన్ఫరెన్సురిపోర్టుకూడ బుట్టు దాఖలా చేయవలసివచ్చును.

మొదట యేమంచి యభిప్రాయముతో యీ కాన్ఫరెన్సును, లేవర ప్రభుత్వము నడుపకొరినను, పర్యవసానముమాత్రము, శ్రీ సుబ్బారావుగారు కాంగ్రెసువారులనుండి విడదీయుటగా పరిణమించినది. ఇంతమాత్రమున, బ్రిటిషువారు జయించినారని తలంపరాదు. శ్రీ పండిత మాలవ్యానుకాకుండా, హిందూమహాసభకు ప్రతినిధులుగా నుండువా రెవ్వ రీదేశమందు? గాధి మహాత్మునికాకుండా, కాంగ్రెసు తరపున మాట్లాడువా రెవరు? ఉదారస్వభావులగు, దేశాభిమానులగు మహామైత్రీయు లందరు గాంధీవేనుక నున్నారు. ప్రజాసామాన్యము కాంగ్రెసు వెంటనున్నది. విద్యావంతులందరు స్వరాజ్యమును కాంక్షించుచున్నారు. దేశాభిమానులెల్లరు సత్వర యధినివేశనాస్రంత్ర్యమును సంపాదించ సంసిద్ధులైయున్నారు. వీరెల్లరు, సర్వపక్ష సభాని మందిగమనము, రౌండుటేబులు కాన్ఫరెన్సుపొదలచు వారి వైఖరిని రోయుచున్నాడు. కాన, దేశాభిమానమున్ను, ధైర్యమున్ను, దూరదర్శికత్వమున్ను, లిబరలు, జప్తి సుపక్షములవారు, బ్రిటిషువారితో వై కృతం త్యముగ, నిజముగ, కాంగ్రెసువారితోకూడిన రౌండుటేబులు కాన్ఫరెన్సును జరుపుటకు తగుయవకాశము లేర్పరచుట, రెండుదేశములవారికి శ్రేయోదాయకమని తెల్పుటపాడి.

దేశభక్తుని, సీతారామశాస్త్రి గారిని అరెస్టుచేయుట

బాపట్లలో హరటాలు
బాపట్ల, ఏప్రిలు 30:— నుప్రసిద్ధ నాయకులగు దేశభక్తుని సీతారామశాస్త్రిగారిని అరెస్టుచేసినందున బాపట్లలో సంపూర్ణముగ హరటాలు జరిగినవి.

సీతారామశాస్త్రిగారి ఉపన్యాసము
“ప్రజలు అహింస నెంతమాత్రమును వదలగూడదు. అందరునుగూడ ఉద్యమమునందు చేరవలెను. నాయకులు లేని కారణమున ఉద్యమము విరమింపబడగూడదు” అని సీతారామశాస్త్రిగారు నుడిచిరి. మండల కాంగ్రెసు సంఘ ఉపాధ్యక్షుడగు శ్రీ మల్లాది యజ్ఞ నారాయణగారు సీతారామశాస్త్రిగారి మెడలో పువ్వుమాలవేసిరి. నిన్న జరిగిన బహిరంగసభలో శ్రీ మల్లాది యజ్ఞ నారాయణగారు ఉపన్యసించిరి.

శ్రీ గండవరపు శ్రీరాములుగారి అరెస్టు
12 వ నంబరు కాంతిపైనికుడగు శ్రీ గండవరపు శ్రీరాములుగారిని వారంటు లేకుండ అరెస్టుచేసి నేడు బాపట్ల తినుకొని వచ్చిరి. క్లిష్టితర గుమాస్తా లందరును ఖడ్గర బోపిలను ధరించిరి. సత్యాగ్రహనిధికి ధనమును వియ్యమును సమకూర్చుచున్నారు. (స్వ. వి. తం.)

పాత్రోకమిటీ సమావేశము

ఏల జరుగ లేదు?
సప్తాగారి కథనము
అలహాబాదు, ఏప్రిలు 28:—పాత్రో (అఖిలపక్ష) సమావేశ మేలజరుగ లేదని అనేకపత్రిక లాక్షిపించు చుండుటనుగూర్చి సప్తాగారిని ప్రశ్నింపగా, వారు సమావేశము నేటివరకు జరుగకుండుటకు గలకారణములను నిరూపించిరి. హిందూమహాసభా సమావేశమువలనను స్వక్తుల సభ్యులకుగల ఇబ్బందులవలనను పాత్రోకమిటీ సమావేశము మరలమరల నిలిచిపోవుచుండెనియు, తామును తమ్ముబోలినవారును సమావేశము జరుపబడవలయుననే విక్తి లియభిలషింపుచుంటిమనియు సప్తాగారు నుడిచిరి. మహమ్మదాలీగారు కూడ నట్లే కొరవడుండిరి. దేశమునందలి రాజకీయ పరిస్థితులను పరిగణించి, పాత్రో కమిటీ సమావేశమును నిలుపుచేయవలయు నను తలంపే తమ కుదయించి యుండలేదు. నేటి రాజకీయ పరిస్థితులు నిరుత్సాహకరములుగ నున్నను, నిరాశేందక, స్థితిగతుల బాగుపరచుటకు తాము యత్నింతురు.

పాత్రోకమిటీ సమావేశము మే 14 వ తేదీని జరుగవచ్చును. (అ. ప్రె.)

ఏలూరు పురపాలక సంఘము-మహాత్ముని నిర్బంధము
ఏలూరు, ఏప్రిలు 30:—ఏలూరు పురపాలక సంఘము వారు మోలే నరసింహారావుగారి అధ్యక్షతన నిన్న సమావేశమై, ఈ క్రింది తీర్మానమును ఏకగ్రీవముగా వామోదించిరి.
“మహాత్ముని గూర్చి ప్రభుత్వమువారు చెదరించు చర్య భారత భూమియొక్క కాంతిని, ఇంగ్లాండు ఇండియాదేశముల ధీమత్యత్వంబంధమునకను ముప్పు వాటిల్లునదిగా నున్నది.”
ఈ తీర్మానము తంతి ద్వారా వైస్రాయి, మజరాను గవర్నరుగార్లకు తెలుపబడెను.

జగ్గయ్యవేట

జగ్గయ్యవేటలో ది 27-4-30 ఆదివారము సాయంత్రము శ్రీ విశ్వేశ్వరాలయమువద్ద పశ్చిమ కృష్ణామండల సత్యాగ్రహయోధులచేదేశోద్ధారకులును, విశ్వదాతీయును, మహాత్ములను, యావదాండ్రాష్ట్ర సైనికదళాధ్యక్షులునగు, శ్రీ నాగేశ్వరపురపంతులుగారు శ్రీకృష్ణ జన్మస్థానము సంగంకరించిరిగాన తద్వారము నిందుసభ యంతయు సాంప్రక. నమ్మరు ప్రజలచే జరుపబడెను. జాతీయగీతములు జరపప్రదముగా వాడబడిన పిదప సభ్యులు కొండపల్లి శంక పేశ్వర్లుగారు ప్రధమమున నొకంత దేశస్థితి వాక్కుచ్చిరి. తర్వాత మొరి శైలి బసవరాజుగారు ప్రధమముగా తామెచ్చిన కార్య చర్యనంతయు నొకచిన్ని పాత్రమున ముద్దులు మూటగట్టు భావలో వ్రాసి చదివి యెల్లరమాత్మ వికాసుల గావించిరి. కొంత శ్రుతుక బాలకవి సంపన్నుడుంబ శింగరాచార్యులవారు నాయకుల కక్ష శిక్షలగూర్చి చెప్పిరి. చివరకధ్యక్షులు గంగోపన్యాసము గావించి తాము తెచ్చినలహము నందరకు దానమువేసి పరమప విక్రల గావించిరి. సభ రాత్రి 8-30 గంటలకు ముగిసెను.
జి. యస్. యకా. శర్మ.

వె. సీతారామయ్య చౌదరి.

పశ్చిమగోదావరిజిల్లా ద్వితీయ సహకారసభ

(తాడేపల్లి గూడెం)

ఈసభ తాడేపల్లి గూడెం గ్రామంలో యీనెల 1, 2 తేదీలందు మ-రా-రా-శ్రీ పాలకొండేటి గురుమూర్తి పంతులుగారి యధ్యక్షతన జరుపబడినది. మ-రా-రా-శ్రీ నృసింహదేవర సత్యనారాయణగారు, గూడూరు రామచంద్రుగారు, భువిడిపాటి సత్యనారాయణగారు, కర్లపాలెం బ్రహ్మానందరావుగారు, కార్యదర్శి పశ్చిమగోదావరిజిల్లా ఫెడరేషను శివుడు శివరావుగారు, చెట్టిపిల్లి శేషగిరిరావుగారు, పెమ్మరాజు నారాయణమూర్తిగారు, పెమ్మరాజు రామచంద్రరావుగారు, బొమ్మకంటి కృష్ణమూర్తిగారు, ద్రోణరాజు వృసింహంగారు, అడ్డాల దేవయ్యగారు, పాన్. భగవాన్ సింగ్ గారు బి. ఎ., (సబ్ డిప్యూటీ కలెక్టర్)లు పలువురు విచ్చేసిరి.

ఈసభ యీనెల ఒకటవ తేదీ మధ్యాహ్నము రెండు గంటలకు సమావేశమైనది. మ-రా-రా-శ్రీ లెంబుకెట్టి వీరన్నగారు; దామోజనపు నృసింహారావుగారు దైవ ప్రార్థన గావించిరి. సన్మానసంఘాధ్యక్షులగు మ. రా. శ్రీ కోడే నారాయణగారు లేచి తమ యుపన్యాసమును చదివిరి. అందు ముఖ్యమైన యంశములు 27, 28 సంవత్సరము కంటే 28, 29 సంవత్సరము దన్నీ విధములచేత మధ్యమవ్యాప్తిచెందిన జనియును, క్రిత సంవత్సరములో జిల్లా ఫెడరేషను సహకార విజ్ఞాప్తచరణ చేసినదనియునూ, ఇకముందునుంచి దానికి పదిరెట్లుగా ప్రచారముచేయు శాస్త్రుత ఫెడరేషనువారిచే యనియునూ, జిల్లాలోని రయితల పౌరకర్మములు వృద్ధిచేయవలయునన్నచో సహకారసంఘములకు పరస్పరముగా భూమి తనాఖ్యాభ్యాంకులు నిర్మింపబడవలయుననియునూ, యాంధ్ర దేశమున కంతకునూ, నోకరిజప్తాదను నియమించుటకున్నా ఊట్టి రిజిస్ట్రారాం గ్రుడే యొ యండవలయుననియునూ, యింకా యీయొద్దలైన యంశములతో యుపన్యాసమును ముగించిరి. కరతాళములు మ్రోగెను.

మ-రా-రా-శ్రీ కర్లపాలెం బ్రహ్మానందరావుగారు శ్రీ గురుమూర్తిగారి సత్ప్రసన్న గురించియు, వారు కావించిన ప్రజాసేవను గురించియు వేసోళ్ల బోగడుచు సగ్రాసనాధిపత్యమును వహించవలసినదిగా వారిని కోరిరి. మ-రా-రా-శ్రీ తాడేపల్లి కంటంబరాశ్రీగారు వారి తీర్మానమును బలపర్చిరి.

శ్రీ గురుమూర్తిగారి సగ్రాసనాధిపత్యమును వహించిరి. తమ ముఖ్యస్నేహితులగు మ-రా-రా-శ్రీ నృసింహదేవర సత్యనారాయణగారిని ప్రారంభోపన్యాస మొగగమని యగ్రాసనాధిపతిగారు కోరిరి. వారంధుల కంగీకరించి యీ క్రింద పేర్కొనబడిన యంశములను గురించి ముచ్చటించిరి. ఈసహకారోద్యమిప్పటికి కాదనియు, పూర్వము భారతదేశములో లేని సహకార మెచ్చటను లేదనియు, యీ మధ్యకాలములో నిది యంతరించినదనియు, యిప్పుడిప్పుడు మరల మొలక లేత్తున్నదనియు, విదేశీవస్తువులను మృగములనుగాని యీ సహకారోద్యమ మొలకలను పెంచి వృక్షములజేసి వానివల మనభవింతుట యశక్యమనియును, ఇంకా సీమొదలైన యంశములతో వారి యుపన్యాసమును ముగించిరి.

అగ్రాసనాధిపతిగారు తమ యుపన్యాసమును చదివిరి. అందు నీ క్రింది విషయములు ముఖ్యము. పూర్వము మన దేశమునకే గాక విదేశ దేశములకు గూడ సేనుమతి చేయుటకు దగినంత పంటలు పండెడిది. ప్రస్తుత మాహారాష్ట్రము తీర దేశములనుండి దిగుమతి కాబడవలసినంత దుష్ఫలితా సుండుటను గురించియు, చేతిపనులన్నియు నడుగంటుటను గురించియు, ముఖ్యముగా విదేశీవస్తువులను మృగములనుగాని కావించకపోవుటయు మున్నుగాగల దేశ దారిద్ర్యములకు మార్గదా యకములగు విషయములను దెల్పి మా నట్టివానిని త్యజింపవలయుననియు మరల దేశమును పునరుద్ధరించవలసినదనియు నట్లుచేయుటకు సహకారమే ముఖ్యమార్గమనియు, నట్టి సహకారము ప్రతి భారతీయుడు మనమువందుచుకొని, యీ సూత్రమును బట్టి ప్రపత్తియకొనవలయు ననియు నుడిచిరి. దీనితో వారి యుపన్యాసము ముగిసెను. సాయంకాల మేడుగంటలకు సభ ముగిసెను. ఇదియే తొలిసారికార్యక్రమము.

మరల యీ సభ మరునాడు ఉదయం యేడుగంటలకు సమూహిణి. సహకారులనేక తీర్మానములు గావించిరి. అందు ముఖ్యమైనది. "జిల్లా ఫెడరేషనుసభ" యనునది. ఈ తీర్మానము మిలరాశ్రీ ద్రోణరాజు వృసింహంగారిచేతనూ బలపరుపబడినది. ఇతి తీర్మానముగా చర్చింపబడినది. ఈ తీర్మానముపై మిలరాశ్రీ నృసింహదేవర సత్యనారాయణగారు, భువిడిపాటి సత్యనారాయణగారు, యగ్రాసనాధిపతిగారు లేచి ఫెడరేషను చేయవలసినదని దానిని యుద్ధయోగములు బోధించెను దాని యావశ్యకతను వివరింపిరి. అప్పటికిన్నీ తీర్మానము విశ్రాంతిచేసివదలెను. తోటకు వెట్టబడినది. తొమ్మిండుగురు సహకారులు, పదికొండుగురు ప్రతిపక్షులు, తీర్మా

నము త్రోసి వేయబడినది. పదికొండుగుంటలైనది. సభ చాలించిరి.

తిరిగి రెండుగంటలకు సమావేశమైరి. మిగిలిన తీర్మానములన్నియు మూడున్నరగంటలకు ముగిసినవి. అధ్యక్షతవహించిన పాలకొండేటి గురుమూర్తిగారికి కృతజ్ఞతాపూర్వక వందనములతో సభ ముగిసినది.

ముందుసంవత్సరము యీ సభ పెనుగొండ గ్రామములో జరుపుటకు పెనుగొండ యూనియన్ వారితరపున మిలరాశ్రీ చెట్టిపిల్లి శేషగిరిరావుగారిచే యాహ్వానింపబడినది.

ఉసులుమర్రి సూర్యనారాయణ

తోలేటి ఆంజనేయులు, కొవ్వూరు.

పశ్చిమగోదావరి సత్యాగ్రహోద్యమము

11 తేదీ కార్యక్రమము

ఈనెల 11 వ తేదీ ఆదివారము పశ్చిమగోదావరి జిల్లా యందలి ప్రతిపక్షమును, గ్రామమును, ఉప్పుశాసన తీరస్థానమునకు ప్రత్యేకించుముగా నిర్ణయించడమైనదని, పశ్చిమగోదావరిజిల్లా "డిప్యూటీ కలెక్టర్" ఆంజనేయులుగారు పదరు జిల్లావాసులకు ప్రకటించిరి.

ఆకోజన ప్రతివారును (1) ఉప్పును తయారుచేయువలె ననియు విక్రయించవలెననియును (2) విదేశీవస్తువుల బహిష్కారమును సాగింపవలెననియు (3) బ్రిటిషువస్తువుల బహిష్కార మొనర్పవలెననియు ఆంజనేయులుగారు పదరు జిల్లాలో ప్రతిగ్రామమువారిని ఈదినమును ఇయ్యదమగ జరుపవలెననియు పదరు ప్రకటనయందు హెచ్చరించిరి.

స్వరాజ్య ఉప్పు అమ్మకము

మే 2:—సత్యాగ్రహోద్యమమును గురించియు ఖిద్దరు, మధ్యపాననిర్మాణము మొదలగు విషయములగురించియు, తెనాలి తాలూకాయందు కొన్ని గ్రామములలో ప్రచారమొనరించుటకై, నాయకులచే నియమితులమై వారి యజ్ఞానుసారము ఏప్రియల్ మాసంతమునకు పని ముగింపజేసితిమి. మేము ప్రచారమొనరించిన గ్రామములలో స్వరాజ్య ఉప్పు అమ్మకమువలన వజూలయిన డబ్బువివర మీ క్రింద బొందుపఱచుచున్నాను.

	రు.	అ.	పై.
1. మూల్పూరు	11	0	0
2. పెరవలిపాలెము	8	5	0
3. చావలి	4	0	0
4. వేమూరు	8	7	0
5. రావికంపాడు	18	5	3
6. అల్లినగూడవల్లి	2	15	6
7. పెనమట్టు	18	6	1
8. చినపులివట్టు	26	15	0
9. చోనేపూడి	14	12	9
10. పెదపూడి	12	8	9
11. ముస్తాబాద (కృష్ణాజిల్లా)	2	18	6

మొత్తము 118 9 4

ముస్తాబాద మాప్రచారమున లేనప్పటికిని కార్యంతమున నే నేటికి వెళ్లుట తలసింపగా అచ్చట నొకసభజరిపి స్వరాజ్యఉప్పును అమ్మితిని. దేశసేవకులగు శ్రీ శంకర వేంకటేశ్వరుగారు గ్రామవాసులగు నామిత్రులును ఉత్సాహముతో తోడ్పడిరి. మేము ప్రచారమొనరించిన గ్రామవాసులందఱును ముఖ్యముగా గ్రామములందలి యువకులు, మాకు భోజనాది పౌరకర్మము భాగినీండుటయందేమి, సభల సహావేశపఱచుటయందేమి అత్యధికోత్సాహముతో మాకు తోడ్పడిరి, వారందరికిని మాప్రచారకసమితిపక్షమున హృదయపూర్వక వందనములు.

వెలువోలు సీతారామయ్యచౌదరి,

సత్యాగ్రహశిబిరము,

గుంటూరు.

కలవల తిరువేంగడత్రాన్ చెట్టిగారి బాలికల పాఠశాల వార్షికోత్సవము:—ఈపాఠశాలవార్షికోత్సవము రాబోవు 9వ తేదీని సాయంకాలము 4-30 గంటలకు గోవిందప్పనాయకశిబిలో పండు సౌందర్య మహాలనందు రాల్ బి టి, భగవంతుం గుప్తగారి అధ్యక్షతన జరుగును.

కాకినాడ

(స్వకీయవిలేఖరి)

కాకినాడ, మే 5:—మొన్న 2-5-30 తేదీని బహిరంగసభలో శ్రీమతి యామినీపూర్ణ తిలకమ్మగారు ఉపన్యసించుచు శ్రీలను ఖిద్దరు కట్టవలసినదనియు, ప్రతివారు యిరటింట రాట్నము పెట్టి నూలువడకలసినదనియు, కేవలము జైలుకు వెళ్లుటయేకాక అందఱును దేశముకొరకై ప్రాణత్యాగము చేయవలసినదనియు హెచ్చరించిరి. పోలీసునా రెండు దౌర్జన్యము చేసినను వారి నెప్పటికిని దూషించకూడదని చెప్పిరి.

నిన్న 4-5-30 ఉదయము సరిగా 11-30 గంటలకు జగన్మోహనమూర్తి కల్లు దుకాణములవద్ద కాంతిసైనికులు పిక్కటింగు ప్రారంభించిరి. అనేకమంది కల్లు త్రాగుటకు వచ్చినవారు వెనుకకు మరలిపోయిరి. పోలీసువారు యిందంతయు చూచిరి. వారు 18 సం॥ ల బాలునొకనిని బలవంతముగా అంగడిలోనికి ప్రవేశపెట్టవలసినదనియు, ఎటులయినను కాంతిసైనికుల నల్లరిపెట్టవలసినదనియు, చెప్పిపంపిరి. అబ్బాయి అతిశ్రమముగా లోనికి పోవుటకు యత్నించెను. కాని కాంతిసైనికులు వాని పాదములపైబడి ప్రారించిరి. అప్పుడు ఆబాలుని హృదయములో పరివర్తనముకల్గి తాను ధరించిన విదేశీవస్తువులను అచ్చటనే కాల్చివైచి యొక ఖిద్దరు అంగవస్త్రమును ధరించి యింటికి బోయెను. కల్లు అమ్మకము చాలవరకు తగ్గి పోయెను.

3 తేదీ సాయంత్రము 5 గంటలకు శ్రీయుతులు కరణురామస్వామి చౌదరి, మద్ది రంగయ్యగారు, మాడభూషి వేదాంతం నరసింహాచార్యులు, దేవరంపాడు శిఖరమును నూచుటకు వచ్చి శిఖరమును సందర్శించి పరిస్థితుల నచటి కాంతిసైనికులతో సంప్రదించి కనుపర్చి వెడలిరి. అచట గురగా వేంకటేశ్వరుగారు రుండిరి. వీరు నలుగురును అచట అరెస్టుచేయబడిరి. వీరు ఎక్కి-వెల్లిన మోటారును ప్రభుత్వమువారు స్వాధీనపఱచుకొనిరి. బండిలోనున్న మైనరుబాలుడగు చిరంజీవి గొల్లపూడి వెంకటసుబ్బాశాస్త్రి (సీతారామశాస్త్రిగారి రెండవకుమారుడు) ని బండిదిగి వెడలిపోమ్మగిరి. అత్యుచేయమని కోరెను. మైనరు అగుటచే చేయటకు పిలువలేదని దింపి పంపివేసిరి.

The Allenburys' Castor Oil

వాసనయులేదు రుచియులేదు

జీవధర్మాపమున నున్న ఘనత చెందిన గొప్ప విశేషకారి "అల్లె బరీ" మాత్రుగల చిట్టాముదములందఱును ఎఱుగుండుదురు. భూలోకమందంతటను వాడుచున్నార.

'అల్లె బరీ'నే వాడుటకు నిశ్చయించు. ప్రతిమందుల దుకాణములోను దొరకును.

పరిశుభ్రమైనదిగనుక శ్రేష్టమైనది. అత్యుపయుక్తమగు గృహజీవధం గృహమునం దుండవలెను.

Allen & Hanburys Ltd. LONDON

Special Representatives for India: A. H. P. JENNINGS, Block E, 2nd Floor, Clive Buildings, CALCUTTA

ప్రబంధముల మతధర్మముల పట్టు పడలినచో నిష్ఠి
జీవితముతోడి సంబంధములేదు, తమ స్వభావమునందైత
గుడియున్న దేవో యనునదియు గానరాదు. కావ్యములం
న్యక్త మగుటలేదు. భాషా సౌందర్యమునకై, జీవములేని కీర్త
మునకై, రాజుమెచ్చి ధనవిచ్చుచు గనుక పొట్టుపడిరి. లోక
హితమును మఱచిరి, దనము బనుసంపాద

హిందీ-దాని ఉత్పత్తి

ప్రతిదేశమునను రాజకార్యనిర్వహణమునకు అనేకులు పలుభాషలవారు సామూహికముగా కూడినపుడు వారిభాష ములు వెలిబుచ్చుటకు నొకసామాన్యభాష వుండటం అవశ్యకము. అట్టిభాషనే రాష్ట్రభాష యందురు. అట్టిభాష యంతవరకు మనభారతదేశమునకు ఏర్పడియుండలేదు. కాని రాజకార్యములు మాత్రము కొన్ని వేల మైళ్లనుండి వచ్చిన ఇంగ్లీషునందు జరుగుచున్నవి. దానిని మనవారిపుడు మాటికి రంగు మాత్రమే యెరుగుదురు. అది మనకుసామాన్యభాష గాబలదు. మనసామాన్యభాష మనదేశభాషగాను బహుజనులు యెరిగినట్టిదిగాను వుండవలెను. అట్టిదానినే మనవారలు హిందీయని చెప్పుచున్నారు. దానిని దేశమునందు వ్యాపింపజేయుచున్నారు. లక్షలధనమును చెచ్చించి అట్టిహిందీ మనమాతృభాషయగు సంస్కృతవిద్యయే లేక ఫారసీ ఆరబీ మొదలగు విజాతీయవిద్యయే అనునది మిగుల విచారణీయము.

ఆర్యులు-వారి ఆదిమనివాసము

ఆర్యుల ఆదిమనివాసమునుగూర్చి పరిశోధించిన పరిశోధకులలో పలువురు గారు మొదలు నివసించినది హిందూదేశమనియు కాకేమనియు ఉత్తరపశ్చిమ యూరపు, అనియు అరవి ఆక్ష్వానదుల తీరమనియు పలు అభిప్రాయముల నిచ్చియుండిరి. కాని చివర కందరును అసియా యూరపు ఎల్లయందున్న పూర్వదక్షిణ ప్రదేశమని నిర్ధారించిరి.

ఆర్యులు ఆకాలమునం దొక్కచో స్థిరముగా నివసించక ఆర్యగృహములను ప్రదేశములందును దొంగలభయము లేని స్థలములందును నివసించుచు పశుపాలనము చేసుకొనుచు వ్యవసాయమునందున్న అభివృద్ధివలన అందులకు వలయు ప్రదేశాన్వేషణ నిమిత్తమై వెనుది వెనుదిగా తూర్పు పడమరలకు పోని మొదటిదిరి. అట్లు పశ్చిమమునకు జననవారి నుండియే గ్రీకు లాటికా కొట్టికొట్టాట్టాన్విక్ మొదలగుభాష మాటలాడు జాతులుత్పన్న మయ్యెను. అట్లు తూర్పునకు చనినవారినుండి ఆర్య భాషలు మాటలాడు జాతులుత్పన్న మయ్యెను. అందుద్భవించినదే ఆర్యభాష.

పురాతన సంస్కృతము

మనదేశమునకు ఆర్యులు ఒక్కసారిగా రాక అనేక సార్లు వచ్చిరి. మొదట వచ్చినవారిని తరువాత వచ్చినవారు యాదవున జయించి వాటిప్రదేశముల నాక్రమించుకొని వారి నచ్చల నుండి పారద్రోలుచుండిరి. ఇందువలన వారికి మనఃస్ఫురతెక్కువయ్యెను. వారిభాషకు సంపర్కములేకపోయెను. కాని అందుకు ఒక్కప్రదేశముననే భిన్న భిన్న స్థలములందు నివసించుటచే కొన్ని దినములకు ఒక సంకరభాష ఉత్పన్నమయ్యెను. అదియే పురాతన సంస్కృతము.

సంస్కృతోత్పత్తి ఆర్యభాషలు

సంస్కృత సంపర్కము గల యిప్పటి హిందూదేశపు భాషలు రెండు తెగలుగా నున్నవి. మొదటిది మధ్య దేశమునందు రెండవది మధ్యదేశమునకు మూడువైపులను మాటలాడబడుచున్నది. దీనినుండి పుత్పన్నమయిన భాషలే కాశ్మీరమునుండి పశ్చిమ, పంజాబువరకును సిరీ సింధూ మహారాష్ట్ర బెంగాల్ ఒరిస్సా, బీహార్, అసామ్ మొదలగు దేశములందు వ్యాపించినవి. గుజరాతును మధ్యమును జయించుటచే అది మధ్యదేశం పర్వము నెక్కువగా కలిగియున్నది.

అంతఃకాళి. బహిఃకాళి

మధ్య దేశములోని వారిభాషకు అంతఃకాళి యనియు, చుట్టునుండు భాషలకు బహిఃకాళి యనియు, తెలికగా నుండుటకు పేరు నిడువదు. ఈ రెండు కాళులవారికి ఉచ్చారణయం దొకంత భేదమున్నది. మధ్యదేశములోని కొన్ శబ్దము సింధులో కొహూగాను తూర్పు బంగాళమునందు సలి గాను అసామునందు సలి చ్చి గాను కాశ్మీరమున హుల్ గాను మారును. క్రియలందేగాక వాక్యములందును మార్పు జరిగెను. బహిఃకాళిలో క్రియల కర్తలు గలని వాడబడుచున్నవి. అంతఃకాళిలోని మైనెమారా) నేను చంపితిని) పోయి బహిఃకాళిలో మారమారా చంపితిని రాముని అయిపోవును.

ప్రచారము: హద్దులు

అంతఃకాళికు తూర్పున బహరగునుంచిపోవుచున్న కాంకేళి దక్షిణమున నర్మదానది దక్షిణతీరము, పడమర జేలమనది ఉత్తరము హిమాలయము హద్దులని చెప్పవచ్చును. కాని తూర్పు పడమరలు వివాదమందున్నవి. అచ్చట బహిఃఅంతఃకాళిలు రెండు మాట్లాడబడుటవలన రెండును కలసి మెలసి యున్నవి. సర్ హిందీ, క్షిలమ నదులమధ్య మాట్లాడు భాష పంజాబీ. ఇది లోపలి కాళితో నెక్కువసంబంధమును కలిగియున్నది. బయటి కాళివారి మాటలును కొన్ని గలవు. మొదట బయటి కాళి వారు నిసంప తదుపరి లోపలికాళివారు వారిని జయించి తమ భాషను వ్యాపింపజేసిరిని చెప్పవచ్చును. అనధ బహుభుండ్ చ త్రిన్ గాడ్ లం దు మాట లాడు భాష యే

పూర్వహిందీ. దీనియందు రెండు కాళులు మాటలును లోపల అవభ్రంశ

దీనినుండి చాలవరకు నేటి హిందీభాష ఉత్పన్నమయ్యెను. యిది శూరనేను భాషను, ఎర్రమాన పశ్చిమ హిందీని, పంజాబీని సృష్టించెను. దీనికి అవంతి యను రూపాంతరముగలదు. రాజస్థాని దీని బిడ్డయే. గార్హరీ దీనినుండియే జనించెను. తూర్పు పంజాబునుండి నేపాలువరకు ఉండు భాషలు యెక్కువగా దీనితో సంబంధమును కలిగియున్నవి. వారి పూర్వులు రాజస్థానమునుండి వచ్చి యిచట నివసించిరిని వదంతి కలదు. యీ వదంతి యంతవరకు నిజమాగాని, యిది రాజస్థానితో నెక్కువ సంబంధమును కలిగియున్నది. గుజరాతీయందు దీనిప్రభావము నెక్కువగా పడినదని చెప్పవచ్చును.

పరిమార్చిత సంస్కృతము

అధునిక హిందూసాసపు భాషలకు మూలమును ప్రాకృతమునుండియే నేటి సంస్కృతము జనించెను. దానిని వైయాణులు బంధించివైచుటచే, రూపు చెడకుండ అట్లే నిలిచియుండెను

హిందీశబ్దములు-విభాగములు

హిందీ యన పూర్వపశ్చిమహిందీల రెంటికి నర్థము. సంస్కృతమునందులే హిందీయందు శబ్దవిభాగము కలదు. అరబీ పారసీ, తుర్కీ, ఇంగ్లీషు, ద్రావిడభాషా శబ్దములు పోను మిగత శబ్దములను తత్వములని, తదస్వములని అర్థతత్వములని మూడుభాగములను కలిగియున్నవి. హిందీయందున్న తదస్వము లన్నియు ప్రారంభ ప్రాకృతమునుండియు, ప్రాకృతోద్భవ సంస్కృతమునుండియు జనించినవి. తృతీయప్రాకృతముగాటి కవి, తదస్వములో తత్వములో చెప్పలేముగాని, నేటిభాష లందు మాత్రము తదస్వము లని చెప్పవలయును. నేటి తత్వము తదస్వములు పరిమార్చిత సంస్కృతమునుండియే జనించెను. ఉదా: ఆజ్ఞా సంస్కృతము. ఇది యిట్లే హిందీలోనికి పరివర్తితమయ్యెను. ఇది తత్వము. దీని అర్థతత్వమును (ఆగ్యాం) చదువురాని మోటువారలు వాడుచున్నారు. దీని తదస్వశబ్ద మగు (ఆనా)సంస్కృతమునుండి గాక రెండవ ప్రాకృతమును (అనిరా) జనిత మనియే చెప్పవలయును.

సంస్కృతాక్రమణ

అధునిక భారతభాషలందు కొన్ని వత్సరములక్రిందటనే సంస్కృత ఆక్రమణ జరిగెను. సంస్కృతమునందున్న అనంతశబ్దములు హిందీయందు లీనమయ్యెను. కాని సంస్కృత వ్యాకరణాక్రమణ జరగలేదు. సంస్కృతశబ్దములు దినదినము హిందీయందు అభివృద్ధి పొందుచున్నను, అవి సంస్కృత వ్యాకరణానుసారముగాక హిందీ వ్యాకరణానుసారమే ఉపయోగింపబడుచున్నవి.

ద్రావిడభాషాక్రమణ

సంస్కృతోత్పత్తి అర్థభాషలందు ద్రావిడశబ్ద ప్రయోగములును జరిగెను. ఆర్యులు యిచ్చటకు రాకముందే యచ్చట కొందరుజనులు నివించుచుండిరి. వారే ద్రావిడులు. ఆర్యులు మొదలు నివసించిన ప్రదేశ్యందు మనదేశమునందున్న వసమూలికలుగాని, వస్తువులుగాని లేవు. కాకి ఈపేర్లు తెలియలేదు. ఆపేర్లను ద్రావిడులందరి తెలిసిని ఉపయోగించుచుండిరి. అట్టి శబ్దములే హిందీయందు నొరకును.

అన్యభాషాక్రమణ

హిందీయందు ముస్లీముల రాజ్యకాలమున అనేకభాషా శబ్దములు మిళితమయ్యెను. అందు ఫారసీ, అరబీ, తుర్కీ శబ్దములు ముఖ్యములు. ఇంగ్లీషు, పోర్చుగీసు డచ్చిశబ్దములును హిందీయందు కలసినవి. హిందీ శబ్దములధికమయినవి గాని, భాష మార్పుమియు పొందలేదు.

పూర్వహిందీ-హిందీభాగములు

అర్ధమాగధిప్రాకృతివలన పూర్వహిందీ యుద్భవించెను. జైనని మతగురువులు ఈ భాషయందే తమ మతప్రచార మొనర్చిరి. వారిగ్రంథము లిందేయున్నవి. తులసీదాసురామాయణ మిందే కలదు. యిది మూడుభాగములు కలిగియున్నది. 1. అవధి, 2. బఘోబీ, 3. ఛత్తీస్ గడ్.

అవధి

అవధియందే మాలిమహమ్మదు, జయసీ, తులసిదాసు, అదిమహాకవుల గ్రంథములు విలసిల్లినవి. ప్రజభాషతో పోటి చేయవలసిన అవధియే చేయవలయును.

బఘోబీ

బఘోబీయందు రీవా, దరబాన్, మొదలగు కొందరు కవులు గ్రంథములు వ్రాసియుండిరి. కాని అవధియందుండు గ్రంథములతో తులనాగజాలవు.

ఛత్తీస్ గడ్

ఛత్తీస్ గడ్ నందు సాధారణముగా సాహిత్యమే లేదని చెప్పవలయును.

పశ్చిమహిందీ: భాగములు

యిది లో హిందూస్తానీ, బయలుదేరినది. దీనియందు ప్రజభాషా కన్యాశ్రుతి, బుందెలి, బంగారీ, ఆదిభేదములు

ప్రజభాష

యిది గంగ యమున మధ్యదేశమునందును దానికి దక్షిణమున ఢిల్లీ యందును గుడవాడ, భరతపూర్ గ్వాలియర్ అది దేశములందును మాటలాడుబడుచున్నది. యిందు, నూరదాసు పీరారి మొదలగు ప్రఖ్యాతకవులున్నచింతియుండిరి.

కన్యాజీ

ఈ భాషయు ఇంచుమించు ప్రజభాషయందు మిళితమగుచున్నది. ఇది ఇటవానుండి అలహాబాదువరకు, అంతర్వేదముందు, అవధలోని గారవోయి, ఉన్నవ, జిల్లాలయందు మాటలాడబడుచున్నది. ఇందు సాహిత్యము లేదు.

మిళితమైయుండుటచే దీనిని మనము మధ్యవర్తిహిందీ యని చెప్పవచ్చును. పశ్చిమమున దీనికాళి రాజస్థానీ రూపమును దాల్చి సింధునందు పంజాబీరూపమును ధరించి, "లహాడ"యందు కలసిపోవుచున్నది. లహాడ, పంజాబునకు పడమరనున్న ములతాను భాషలాపూర్ లందు మాట్లాడబడుచున్నది. గుజరాతీ యందును లోపలికాళి ప్రధానముగనున్నది. మిగిలినవి బయటి కాళి భావోత్పన్నములే.

బహిఃకాళి మధ్యవర్తికాళి అంతఃకాళి. బహిఃకాళిను ఉత్తరపశ్చిమ మనియు దక్షిణ మనియును పూర్వమనియు మూడుభాగములుగా విభజింపవచ్చును. మధ్యవర్తిని మధ్యవర్తి యనియే చెప్పవచ్చును. అంతఃకాళి పశ్చిమ ఉత్తరము అని రెండుభాగములుగా చేయవచ్చును.

బహిః కాళి

ఉత్తరపశ్చిమ	దక్షిణ	పూర్వ
1. కాశ్మీర్		1. ఉడియా
2. మోహిసాన్	మరాఠీ	2. బీహారు
3. లహాడ		3. బెంగాలు
4. సిరీ		4. అసామీ

మధ్యవర్తికాళి

పశ్చిమ	ఉత్తర
1. పశ్చిమహిందీ	1. పశ్చిమపహాడీ
2. రాజస్థానీ	2. మధ్యవర్తి పహాడీ
3. గుజరాతీ	3. ప్రాగ్భూషాడీ
4. పంజాబీ	మొదలగు భాషలుత్పన్నమయ్యెను.

ప్రాకృతము - దానిభేదములు

పూర్వము ఉత్తర హిందూదేశమున భిన్న భిన్న శబ్దము లతోగూడిన యొకభాష గలదనియు, అదియే పురాతన సంస్కృతమనియు వైది చెప్పియుంటిమి. దానినుండి అనేకభాషలు పుట్టెను. దానినుండి పరిమార్చితసంస్కృత ముత్పన్నమయ్యెను.

మిగిలినమాటలే ప్రాకృతరూపమును నిహించెను. ప్రాకృత మన, న్యాభాషికము, సంస్కృతమనసంస్కరింపబడినదని అర్థము. వేదమంత్రములు ప్రాకృతమందును పరిమార్చితసంస్కృతమందును ఉండుటచేత అది ఆకాలముందలిజనులచే మాట్లాడు భాష యని తెలియుచున్నది. దీనిని రెండవప్రాకృత మనవచ్చును. ఇది పరిమార్చిత సంస్కృతముతో సమముగా అభివృద్ధి పొందెను. కాని వైయాకరణజులు సంస్కృతమును మారకుండునట్లు పగములచే బిగించుటవలన అది మార్పు జెందక అభివృద్ధి పొందెను. ప్రాకృతదేశికాలపాత్రల ననుసరించి మారి మూడవరూప మును ధరించెను. యిదియే నేటి హిందీ పురాతన సంస్కృతము 2 (ప్రాకృతము (పాళీ) మూడు (హిందీ).

మొదటిప్రాకృతము - దానిలక్షణములు

ఇది మొదట కర్ణాటకలోరములగు ఉచ్చారణను కలిగియుండెను. కాని నెమ్మదిగా తన ఉచ్చారణను తేలికచేసికొనుచో నేటిరూపమును పొందెను.

రెండవప్రాకృతము

ఇది మొదలు క్షీణవిధముగా మాటలాడబడెనో లేక అనేకవిధములుగా మాట్లాడబడెనో మనకు బాగుగా తెలియదుగాని వైదికకాలమునకుమాత్రము అనేకవిధములుగా మాట్లాడబడుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. దానిభేదములు శిలాశిలవలన రెండువిధములుగా తెలియుచున్నది. 1 పూర్వ. 2 పశ్చిమ. ఇది బౌద్ధప్రచారమువలన మిగుల అభివృద్ధి పొందెను. వారు దీనియందే పుస్తకములవ్రాసి ఉపన్యాసములిచ్చియుండిరి. దీనినే మన వారు పాలియనుచున్నారు. "పాలీ" పరిపరమనుచో నేటి మాగధి. శూరనేని మహారాష్ట్రరూపముల ధరించెను, కాని మనవారలు పాలీభాషనుగాని అప్పటిభాషలనుగాని ప్రాకృత మనక నేటి మాగధి శూరనేనలను ముత్రమే ప్రాకృతమునున్నాడు.

సాహిత్యప్రాకృతి

ప్రాకృతి రాజకీయ, అధిక, వైదిక, ధార్మిక, వ్యాఖ్యానములవలన కావ్యనాటక అలంకారములవలన అభివృద్ధి పొంది నూరువత్సరము లట్టే యుండి తిరిగి జీవచ్ఛ మయ్యెను. గ్రం

సకారులు గ్రంథములను సామాన్యపుస్తకములను మర్చింపి వ్రాసుటచే గ్రంథభావమును వ్యవహారభావమును భేదమేర్పడెను. ఈ భేదమెంతవరకున్నదో తెలియదు గాని, అశోకుని శిలా శాసనములనాటికి రెండువిధములయ్యెను. 1 పశ్చిమ. 2 పూర్వ.

అపభ్రంశభాషోత్పత్తి (ముూడవ ప్రాకృతము)

ప్రాకృతము వికారమునూపొందుచు, గ్రాంథిక భాషకును, వ్యవహార భాషకును వ్యత్యాస మేర్పడెను. గ్రాంథిక భాష పండితులకు దప్ప పామరులకు తెలియదయ్యెను. ఇందు వలన, గ్రంథములు వ్యవహారభాషయందే వ్రాయబడసాగెను. వ్యాకరణానుసారముగాక యిచ్చవచ్చినట్లు వ్రాయబడచే, కొన్ని నందల వత్సరములకు మూడవవిధమున ప్రాకృతము జనించెను ఈ ప్రాకృతము నేటి భారతభాషల జనని. కాని, కొందరు సంస్కృతము నేటి భాషలకు జనని అనుచున్నారు. యిందానంతరము సత్యము లేదు. నేటి భారతభాషలందు తప్పక సంస్కృతప్రభావము పడెను.

భావారీ అపభ్రంశ

భావారీ అపభ్రంశమందేయే మధ్యదేశమునకు చెట్టునున్న పర్వతాన భారతభాషలు ఉత్పన్న మయ్యెను. పూర్వ, పశ్చిమ, ప్రాకృతములను, మధ్యపర్వత ప్రాకృతమును నొకభాష ఉత్పన్న మయ్యెను. దానినే ఆరమాగధి అనెదరు. దానినుండి పూర్వహిందీ పుట్టెను. ఇది ఆంధ్ర. బహుళభండ. ధత్తన్ గణ్, లందు మాట్లాడబడుచున్నది.

అనువాదముగ రూపముకము లగు కొన్ని పుస్తకములు మాత్రమే కలవు. ఇప్పటికిని అప్పటికిని మిక్కిలి అంతరము గలదు.

బృందేలి

బృందేలి, బృందేలిఖండముందు మాటలాడబడు భాష యే. ఇది ఝాంసీ, జాలాసి, హమీర్, పూర్, గ్వాలియర్, రాజ్యముల తూర్పుభాగముల మధ్యపర్వతాలలోని ధమోహ, సివుసి, నరసింహపూర్, జిల్లాలందు మాటలాడబడుచున్నది. ఇందు, సగము బైలిలు గ్రంథానువాదముగాక, యింకే గ్రంథమును లేదు. యిది ప్రజభాషతో నెక్కువసంబంధమును కలిగి యున్నది.

బంగరు

హింసాన, ఝింద, గోవాత్, కరనాత్, జిల్లాలందు మాటలాడబడుచున్నది. దీనినే హరియాని, జాటి, ఆని పిలుచుచున్నారు.

దక్షిణ

దక్షిణదేశపు మహమ్మదీయులచే మాటలాడు భాష నే దక్షిణీ అనుచున్నారు. ఇది బొంబాయి, బరోడ, బీర్, మధ్యపర్వతాల, కరోచి, కర్ణ, హైదరాబాదు, మదరాసు, మైసూరు, తిరువాన్కూరు, ఆది పర్వతాలయందు అచ్చటచ్చట మాట్లాడబడుచున్నది. వీరు తమభాషను ఫారసీలిపీయందు వ్రాయుచున్నారు. వీరు (మద్రాస్) మద్రాస్ స్థానమున, (మేర) యని వాడుచున్నారు. మైసోరవాదా యనుటకు బహుళ మైరవానా రవాదా అని అనుచున్నారు.

హిందూస్థానీ

హిందూస్థానీ రెండుభాగముల గలిగియున్నది. 1. పశ్చిమహిందీ, 2. సాహిత్యహిందీ. ఇందు మొదటిది. గంగాయమున మధ్యదేశములకు త్రవమున, రులేఖాండమునందును, అంబలాజిల్లా తూర్పుభాగమునందును, మాటలాడబడుచున్నది. ఇది నెమ్మది నెమ్మదిగా పంజాబునందు వ్యాపించెను. మెరసహింసమున, దాని కుత్తరమున, హిందీ వ్యాకరణానుసారము వ్రాయబడుచున్నది. సాహిత్య హిందీ పుస్తకములందును, వార్తాపత్రికలందును వ్రాయబడుచున్నది. హిందూస్థానీ ఉత్పత్తి క్రమమున, కాస్త్రు కేత్తలు తప్పి టడుగులు చేయుచున్నారు. ఇది ధిల్లీ బహదూరు నానాజాతినమ్మేళమువలన పుట్టిన దనుచున్నారు. కాని ధిల్లీ బహదూరు పుట్టలేదు. స్వదేశభాష యందు యెక్కువగా శకీ శబ్దములు కలియుటచే మార్పు జెందెను. ఫారసీవారు దేశము రాక పూర్వమే ఇది మనదేశముందు గలదు మహమ్మదీయులు దీనిని బాగుగా ప్రచారము చేసిరి. వారు జల్లిన చోటికెల్ల దీనిని తీసుకొని వెళ్లిరి. యిందువలన యిది దివదినాభివృద్ధి గాంచెను. హిందూస్థానీ యన అంతర్గత సాహిత్యహిందీ సాధారణహిందీ దక్షిణహిందీ యని ద్విభాగమునకునున్నది.

ఉరుదూ

ఉరుదూ వేరుభాషగాదు. ఇది హిందీ ఒక రూపమే. హిందీకి ఉర్దూకు కేవలము లిపుల మాత్రము భేదమే. హిందీ నాగరికలిపియందు సంస్కృత శబ్దభాషాశ్శయచేతను పురుదూ ఫారసీలిపియందును ఫారసీ అరబ్బీ శబ్దభాషాశ్శయము చేతను నిండియుండుచున్నది. దీనికి రెంటికి నిండియే భేదము.

హిందీ

హిందీ శబ్దము అనేకార్థముల తెలియజేయుచున్నది. హిందీ దేవనాగరిలిపియందు వ్రాయబడి కొన్ని సంస్కృత శబ్దములతోను కొన్ని ఫారసీ శబ్దములచేతను కొన్ని అరబ్బీ శబ్దములచేతను మిళితమైయున్నట్లుచే నేటి హిందూదేశమునకు రాష్ట్రభాష కాగలదు.

అంగమాడి కోటేశ్వరరావుచాదరి.

జాగు

చేయకుము—“ఎసెప్టో”

శీఘ్రములో

శ్రమ

నివారణ యిచ్చును

“ఎసెప్టో” తక్షణమే వాడుము. తీటువల్ల కలుగు సహింసహాడని నొప్పికి, చేమరకాయలు, శామర యనువ్యాధిని, నెత్తివర్చుములపై కలుగు వ్యాధుల కను—అదియే చర్మమందలి సమస్తబాధలను పరిహరయిచేయగలదని నిరూపింపబడినది. “ఎసెప్టో” శ్రుతిప్రకారం చేయునట్టియు, చర్మమును కుళ్ల పరిచి అచ్చునట్టి టాయిల్ ను.

Asepto

సర్వవిధములైన చర్మ వ్యాధులకు

E DWARD COOK & CO. LTD., LONDON.

1-A 5-168

ఈ దిగువ స్థలములందు మాత్రమే

ఆంధ్ర పత్రికకు యేజంట్లు తక్షణమే కావలెను

రూ. 200 ధరావత్తు చెల్లించగలిగినట్టియు, మంచి పలుకుబడి, యోగ్యతగలవారు మాత్రమే దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను. దరఖాస్తుదారులు యెచ్చట ఏజంట్లుగానుండగోరెదరా అచ్చటనే వారి నివాసముండుట ముఖ్యము. మిగత వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు ఒక అణా స్టాంపుతో వ్రాయవలెను. చిల్ల పంపివారికి బదులు వ్రాయబడదు.

పెద్దాపురం	చీరాల	చికాకోట్	కడప	రైచూరు
రాజేప్పల్లిగూడెం	నర్సారావుపేట	విశాఖపట్టణము	కర్నూలు	హిందూపూరు
అనకాపల్లి	నల్లెపల్లె	పర్లాకిమిడి	భువ్వారి	తాటిపత్రి
యలగంచిలి	బొమ్మిలి	చిత్తూరు	గుత్తి	నంద్యాల
పార్వతీపురం	తుని	మదనపల్లె	అనంతపూరు	మార్కాపురం
బాపట్ల				

మేనేజరు (ఏ): ఆంధ్రపత్రిక, పోస్టుబాక్సు నెం. 212, మదరాసు.

కాకినాడ

(స్వకీయవిలేఖరి)

కాకినాడ, ఏప్రిల్ 29:—నిన్న 28వ తేదీ సాయంత్రము సరిగా 4 గంటలకు బయలుదేరి శాంతిసెనికులు చొల్లంగి యజ్ఞశాలవద్దకు వెళ్లిరి. అక్కడ 8000 మంది ప్రజలు ఉప్పు కాసమును ధిక్కరించిరి. పోలీసువా రేమియు ఆలంకపరుప లేదు. అతిశాంతియుతముగా సమష్టికాసనోల్లంఘనము జరిగెను. రాజమహేంద్రవరమునందే వచ్చిన స్త్రీవాలంటిల్ల ఉప్పును తయారుచేసి ఉప్పుపట్టును ధిక్కరించిరి. వారి కేర్లు ఈ క్రింద నుదాహరింపబడెను.

(1) బహుజోష్యుల లక్ష్మీ నరసమ్మగారు (డాక్టరు నుబహ్మణ్యంగారి తల్లిగారు) (2) శివరాజు నుబ్బమ్మగారు (డాక్టరుఎన్.వి.రామారావుగారి తల్లిగారు) (3) దిగుమర్తి బుచ్చి కృష్ణమ్మగారు కీ|| శ్రీ||దిగుమర్తి హనుమంతరావుగారి భార్య, పల్లిపాడు సత్యాగ్రహశ్రమ సంస్థాపకులు) (4, 5) పందిర వీరన్నగారి కుమార్తెలు యిద్దరు, (6) పందిర మల్లికార్జునరావు గారి సతీమణి (7) హాలకోడేటి శ్యామలాంబగారు (హాలకోడేటి మారప్పకళాకరావు గారిసతీమణి)

ఇదివరలో ఉప్పుపట్టును ధిక్కరించిన కాకినాడ స్త్రీలును యింకా తదితర స్త్రీలును ఉప్పునుతయారుచేసిరి. చొల్లంగి యజ్ఞశాలవద్ద ఉప్పు తయారుచేయుటకు మత్తను కట్టి నీరు తోడించుచున్నారు. రెండు మూడు రోజు లలో వాటినుంచి ఉప్పు తీయుదురు.

మధ్యపాన నిషేధప్రచారము బాగుగా జరుగుచున్నది. వాలంటీర్లు కొంతమందిని తాంజావూరు ప్రచారమునకు పంపిరి. ముంతయము 4-0-0 మంతయము 4-0-0 కట్టుకట్టి సువర్ణము, గోదావరిజిల్లా. ఏమియు గాముల

నరసాపురంతాలూకాభివృద్ధి

సంఘము

ఆంధ్రస్త్రీల బహుమతివరీక్ష.

ఏప్రిల్ 21:—1980 సం|| శిశువరు 6, 7 తారీఖుల లో వచ్చే పరీక్ష జరుగును. ఆందుకు పరీక్షయిగ్రంథములనుగా నీక్రిందివి యేర్పాటు గావించబడెను. గణితము మాత్రము మామూలుప్రకారము.

సాహిత్యము పద్యకావ్యము:—నర్మదాపరిణయము శిష్టాగోసాలం బి. ఏ. ఎల్.టి.గారిచే వ్రాయబడినది. ఖరీదు రు 0-4-0.

వచనము:—తననోర్మికలు దిగుమర్తి కోదండరామ స్వామి, బి. ఏ. ఎల్.టి.గారిచే వ్రాయ బడినది. ఖరీదు రు 0-10-0.

వ్యాకరణము:—మహాపురుషుల జీవితములు రెండవ భాగము (జొంబాయి) చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహంగారిది రు 0-10-0.

కాస్త్రుము:—అశోకగృహవర్ణనము:—ప్రబావ శేషాస్త్రీ బి. ఏ. ఎల్.టి.గారిచే వ్రాయబడినది. ఖరీదు రు. 0-8-0.

వైది చెప్పబడిన పుస్తకములన్నియు నరసాపురం, లైల రోస్నత్తపాళాలా ప్రధానోపాధ్యాయులు లగు శ్రీయాత దిగు మర్తి కోదండరామస్వామి బి. ఏ. ఎల్.టి.గారికి ప్రాసెస్ చో లభించును. అభ్యర్థితులు ప్రతిపుస్తకమునకు బి. ఏ. ఖర్చులు లేకుండా అన్నియు ఒకేసారి ఒకరివద్దనుండి మాత్రమే పొందులాగున వాసాకర్మముకొర కీసారియేర్పాటు గావించ బడినది.

అద్దంకి బిందుమాధవరావు,

కార్యదర్శి.

అమృతాంజనము డిపో వారి

మృత సింధూ మధ్యముం జూచి తా

	రు.అ
1. తీర్థరసాయనము మృతలు అతీర్థమునకు	1-4
2. వజ్రరసాయనము భాగ్యపుష్టికి	1-0
3. జ్వరహరి. జ్వరములకు నీసా 1-3	0-12
4. అమృతాంజనము నీసా 1-3	0-10
5. మూలశంకకు తైలము డబ్బి 1-3	0-12
6. శామర తైలము, తామర, తీటకు	0-6
7. కలరా మృతలు, వాంతి భేదములకు	0-6
8. తేలుమందు, తేలుకాటుకు నీసా 1-3	0-8
9. చంతకూలహరి, పండ్లపాటుకు	0-8
10. కర్మకూలహరి, చెవిపాటుకు	0-8
11. గజ్జిక తైలము, గజ్జిచీడలకు డబ్బి 1-3	0-4
12. పసుళ్లకు తైలము, శీతపసుళ్లకు	0-6
13. శీలకు మందు నీసా 1-3	0-4
14. చందన అత్తరు 1 డబ్బు	2-8
15. కుంభకు తైలము, డబ్బి 1-3	0-8
16. పంతచూర్ణము, పండ్లతోముటుకు	0-2
17. కుంభకు తైలము	1-0
18. కుంభకు తైలము, పుండ్లకు	1-0
19. శోమహరి, చెంద్రుకలు దోచుటకు	0-8
20. మోహినితైలము, చెంద్రుకలు పెరుగుటకు	0-12
21. చందకు నూనె నీసా 1-3	0-8
22. గ్రహణిమాత్రలు డబ్బి 1-3	0-8
23. జాలాహి మాత్రలు, మలబద్ధమునకు	0-8
24. కుకుమారమాత్రలు, కుకుమరవ్యాధులకు	1-0
25. పోషి ద్రావకము నీసా 1-3	1-0
26. కళహరి, శీతకట్టు దగ్గులకు	1-0
27. కళహరిచూర్ణము, దగ్గు ఉబ్బునములకు డబ్బి	0-8
28. సుందరితైలము, ముఖకాంతికి డబ్బి 1-3	0-8
29. శిరోవేదన మాత్రలు, తలనొప్పులకు	0-12
30. శేత్రాంజనము, కంటివ్యాధులకు	0-4
31. ఉబ్బునమునకు మందు	2-0
32. కుంకుమపువ్వు తు 1-3	8-0
33. పచ్చకర్పూరం తు 1-3	8-0
34. కస్తూరి	40-0
35. జాన్న తు 1-3	8-0

హస్తకర్పూర ప్రత్యేకము.

అమృతాంజనం డిపో

బొంబాయి — మదరాసు
నెం 7, తంబు సెట్టిపేటి, జార్జిటౌన్, మదరాసు.

కృష్ణాపార్థసంబంధవాడ

ఆంధ్రదేశముందు అతి ప్రసిద్ధులగు మానుండలకు
మా పెద్ద కేటాగునకును కేడే వ్రాయుదు.

AMRUTANJAN-DEPOT
Price Annas 10 only.
MADRAS & BOMBAY.

ఆంధ్ర ప్రతికాకార్యాలయమున దొరకు గ్రంథములు

సత్త్వికావృత్తిపాఠ్యము — మల్లంపల్లి మల్లికార్జునశాస్త్రిగారు. అయిదాశ్వాసముల రసవత్ప్రబంధము. అద్భుతకల్పములతో నిండియున్నది. 1-0-0

గురుబోధామృతము (వేదసారగ్రంథము) — శ్రీమతి కట్టించి తిరుమలమ్మగారు. భక్తిరసపరిపూరితములగు పాటలు 0-4

తిలకు మహాకేయుని, సంపూర్ణమున జీవితములు — మానికోండ సత్త్వికారాయణశాస్త్రిగారు. డిమ్మి 420 పుటలు. 2-4-0

తత్త్వమనంద్రికా (ప్రథమభాగము) — సన్నిధానము నూర్య వారాయణశాస్త్రిగారు. 1-0-0

సంగీత శమంతకముణి. 0-8-0

మహర్షి దేవేంద్రాచార్య తామరగారి స్వీయచరిత్రము — మొక్కపాటి రామమూర్తిగారు. పత్రికావైదియ ముఖ్యముగ జడువలసినది. ఘనవైభవముగ వ్రాసినది. 214 కావ్యలిఖితండు. (కొన్ని ప్రతులు మాత్రమే కలవు) 2-8-0

ఆంధ్రకవితాచరిత్ర (సంకేతము) — పారనంది రామశాస్త్రిగారు 0-12-0

పోషకకర్పూర ప్రత్యేకము.

రాష్ట్రభాషాహిందీప్రథమ పుస్తకము — రామానందకర్మగారు 0-8-0

శ్రీరామవిజయము (నాటకము) — కే. వెంకటరమణరావుగారు. 0-8-0

కారదాంబ, (శ్రీధర్మబోధిని) నాటకము — టి. శ్రీనివాసరావుగారు. 0-4-0

శబ్దకామిని (నిఘంటువు) — శిరోధూమణి, వేంకటరంగాచార్యులుగారు. చాలాఉపయోగకరము. చేబులోనిముడును. 1-4-0

ఆంధ్రోద్యమము — మొదటి అయిదు ఆంధ్రమహాజనసభల అధ్యక్షుల ఉపన్యాసములు, తీర్మానములు చిత్రములు కలవు. 1-8-0

ఆత్మజ్ఞానాసంఘము — పారనంది జగన్నాథస్వామిగారు. శరీరము విడిచినతరువాత ఆత్మస్థితినిగూర్చి చెప్పినది. 0-8-0

ఆంధ్ర ప్రతికాకార్యాలయము,

7, తంబు సెట్టిపేటి, మదరాసు.

సువర్ణసుందరసము సర్వసేవామేహములకు నంజీవిచింతిది

ఎటువంటి సహమేహములైనను గురువర్ణము, ఇకా ఇకా నులు అనవసరం. వీరుపట్టుట మొదలైన దుర్మణములు లేవు. అనేకులు వాడి మెచ్చియున్నారు. 60 ఏండ్లు వైద్యమున అనుభవముగల శ్రీ శ్రీ కేటారిసుందరశాస్త్రిగారిచే కనిపెట్టబడినది. వాడు విధము మందుతో పంపబడును.

చెల: 50 మాత్రలు రు 5-0-0.

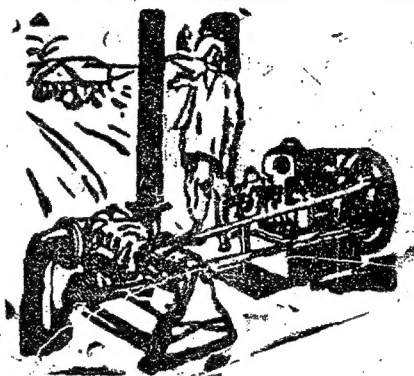
ఆర్థరసాయనశాల, ముక్కావల. (కృష్ణా)

నవీన

46-1

వాల్ కార్డు

డి కె త్

వోర్రెజాంటల్, 4 స్టోక్సుల కోట్లు ప్లాస్టుగు

భారత దేశమునకు ప్రత్యేకముగా నిర్మించబడినది. చమురు ఖర్చు తక్కువ, అత్యధికమున నమ్మక గలది. పంపిం గుకు అన్ని పరిశ్రమములకు ఆధార్యనియమైన ఇంజను.

7½ హెచ్. పి. నుండి 40 హెచ్. పి. వరకు అనేక సైజులలో తయారుచేయబడినవి. విగత వివరములకు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయవలెను.

వాల్ కార్డు బ్రదర్స్, ఎంజనీర్స్,

అర్మీనియను బిడి, మద్రాస్.

తెలుగు జిల్లాలకు ప్రతినెలలు:—

మద్రాస్ బ్రదర్స్, రాజమండ్రి.

ప్రదర్శనము కల స్థానములు.

చెంగుకూరు, మధుర, కోయంబటూరు, తెజవాడ.

ప్రశ్న

భవిష్యత్తును గురించిన ప్రశ్నలకు బదులు వ్రాయుటకు రు. 1-0-0. వై ప్రతిప్రశ్నకు రు. 0-4-0 ప్రశ్న వ్రాయు కామము తెలుపవలెను. పి. పి. 0-4-0 అవును.

గాంధీ జ్యోతిషవినియోగం. తిరు త్తణి. P. O.

నేషనల్ యిండియన్ లైపుంగ్స్

రెన్సుకంపెని లిమిటెడ్స్

సామాన్య కేటల్గో స్థిరమైనట్టియు

అభివృద్ధిచెందునట్టి కంపెనీ.

మానేజ్మెంటు కుర్తముగను

తెలివిగను చేయబడును బలమైన డైరెక్టర్లు.

నేషనల్ యిండియన్ పాబ్లికాల్ నులభమైనది. ఆకా పెసేమిట అడ్మినిస్ట్రేటర్లు టి. సి. యిస్ట్రు. మీరు ప్రీమియములు కూత్రం కట్టుతుండవలెను. పాపనీ తీర్మానముకాగానే మీకు గానీ, చనిపోయినప్పుడు మీసంతతి వారికిగాని ఇన్నూవైడ్ మొత్తమును యిచ్చినేయును. కష్టమైన నిర్బంధములతో తక్షణము యివ్వబడును.

భీమాచేరినవారున్న ఏజంట్లుగావుండుటకు వలయు పెద్దమునుష్యులున్న ఆస్తికేవలము ఈ క్రిందివారికి ఎక నుడు.

టి. వి. రాఘవయ్య యస్కయిర్,

పాడ్డాపేను కలకత్తా

చీఫ్ ఏజంట్లు,

నార్తర్న్ సర్కార్స్, తెజవాడ.

నమలు: నూరుపేట Chetty Street, Madras.

అశ్వన

రిజిస్టేషన్

ఎక్కువబలమును, శక్తిని, జీవము నివ్వగలదు. నరములను, శరీరమును, మెదడును వృద్ధిచేయును. విద్యాపరీణులకును, వ్యాయామం చేయువారికిని యావశ్యకమైనది.

Bengal Chemical & Pharmaceutical Works, Ltd.
Calcutta

ప్రాక్ యంతువారలు:—
ఎస్. దేశాయ్ గౌన్డర్ అండ్ కో.,
41, బందరుపేటి, మద్రాసు.
నాథన్ అండ్ కో.,
కొచ్చిక్.